

Onsdagen den 13 maj

Kl. 09.00–13.41
16.00–16.32

§ 1 Val av riksrevisionsdirektör

Val av riksrevisionsdirektör

Anf. 1 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Jag vill börja med att uppmärksamma kammarens ledamöter och övriga närvarande på att vi på åhörarläktaren har den föreslagna kandidaten Claudia Gardberg Morner och riksrevisor Helena Lindberg. Välkomna hit!

Detta är första gången riksdagen ska välja en riksrevisionsdirektör, fru talman, och jag tänkte ge en kort bakgrund.

Riksrevisionens uppgift är att granska vad statens pengar går till, hur de redovisas och hur effektivt de används. Riksrevisionen är en mycket viktig del av riksdagens kontrollmakt, och det är därmed viktigt att den fungerar som den ska. Sedan problem i Riksrevisionen uppmärksammades under sommaren 2016 inleddes en rad utredningar, och en förändring som dessa utredningars förslag har lett fram till är att Riksrevisionen sedan den 1 april 2020 har fått en ny ledningsstruktur.

Sedan den 1 april leds Riksrevisionen av endast en riksrevisor – Helena Lindberg, som valdes till riksrevisor 2017. Nu ska riksdagen välja en ställföreträdande riksrevisor med titeln riksrevisionsdirektör. Riksrevisionsdirektören ska under riksrevisorn kunna ha hand om den dagliga administrativa ledningen av myndigheten. Det är riksrevisorn som bestämmer vilka uppgifter som ska utföras av riksrevisionsdirektören.

Det är vi i konstitutionsutskottet som har berett frågan, och förslaget har föregåtts av ett omfattande rekryteringsarbete av en så kallad beredningsdelegation, som består av en företrädare för varje parti i utskottet. Jag vill passa på att tacka beredningsdelegationen för ett gott samarbete, som har resulterat i ett enhälligt förslag.

Beredningsdelegationen beslutade att rekommendera utskottet att föreslå riksdagen att välja den aktuella kandidaten till uppdraget som riksrevisionsdirektör. Sedan har alltså utskottet enhälligt beslutat att föreslå riksdagen att välja den föreslagna kandidaten.

Fru talman! Konstitutionsutskottet föreslår därför att riksdagen väljer Claudia Gardberg Morner till riksrevisionsdirektör. Hon är länsråd vid länsstyrelsen i Södermanlands län sedan 2016, och tidigare har hon varit bland annat ställföreträdande generaldirektör och områdeschef för Livsmedelsverket. Hon har också haft olika chefsbefattningar inom Migrationsverket och Försäkringskassan. Claudia Gardberg Morner är filosofie doktor i sociologi.

Prot. 2019/20:120
13 maj

Val av riksrevisionsdirektör

Följande skrivelse hade kommit in från konstitutionsutskottet:

Till riksdagen

Konstitutionsutskottet har berett frågan om val av riksrevisionsdirektör. Konstitutionsutskottet föreslår enhälligt att riksdagen för tiden från och med den 1 september 2020 till dess ett nytt val har genomförts under sjunde året därefter till riksrevisionsdirektör väljer nuvarande länsråd Claudia Gardberg Morner.

Stockholm den 5 maj 2020

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och valde därmed *för tiden från och med den 1 september 2020 till dess ett nytt val har genomförts under sjunde året därefter* till

riksrevisionsdirektör

Claudia Gardberg Morner

Anf. 2 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag ber Claudia Gardberg Morner att resa sig upp så att vi kan gratulera ordentligt. Stort grattis, och välkommen!

(Applåder)

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 22 april justerades.

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse

2019/20:162 till utbildningsutskottet

Framställning

2019/20:RB5 till finansutskottet

EU-dokument

COM(2020) 176, COM(2020) 177 och COM(2020) 179 till trafikutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 6 juli*.

COM(2020) 186 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 3 juli*.

COM(2020) 198 och COM(2020) 201 till skatteutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 6 juli*.

§ 4 Ärenden för bordläggning

Prot. 2019/20:120

13 maj

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Socialutskottets betänkanden

2019/20:SoU22 Senarelagt införande av nationell läkemedelslista och bas-tjänstgöring för läkare

2019/20:SoU23 Ändrade övergångsbestämmelser när det gäller medicin-tekniska produkter

Civilutskottets betänkanden

2019/20:CU28 Personligt betalningsansvar i aktiebolag

2019/20:CU29 Fler tillfälliga åtgärder för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor

Utrikesutskottets betänkanden

2019/20:UU7 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

2019/20:UU8 Europarådet

Socialutskottets betänkande

2019/20:SoU15 Förbättringar för barn inom den psykiatriska tvångsvården

§ 5 Godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet

*Godkännande av
tillfälliga ändringar
i presstödet*

Konstitutionsutskottets betänkande 2019/20:KU13

Godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet (prop. 2019/20:99 delvis)

föredrogs.

Anf. 3 IDA KARKIAINEN (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Coronavirusets härjningar får enorma konsekvenser runt om i världen. Den allra största konsekvensen är såklart att människor mister livet. Vi ser också konsekvenser för demokratin i världen – hur auktoritära regeringar tar tillfället i akt att roffa åt sig ännu mer makt. En grundförutsättning för att detta inte ska hända är att medborgare får ta del av oberoende och sakliga nyheter och kan informera sig. Till följd av coronakrisen tappar tidningarna annonsintäkter – tidningar som nu kämpar för sin överlevnad. Samtidigt ser vi hur viktigt det är med en saklig såväl lokal som internationell nyhetsrapportering.

Det här är inget nytt – varje år försvinner en halv miljard i annonsintäkter för tidningarna – men coronakrisen förvärrar situationen betydligt. Ett exempel från min hembygd är lokaltidningen Haparandabladet, som nu har tappat ca 50 procent av sina annonsintäkter. Lokaltidningen och demokratin lider därmed skada. Därför har regeringen beslutat om totalt 700 miljoner i extra mediestöd nu under coronakrisen. Det vi har att hantera i den här punkten är förslag av mer administrativ karaktär gällande presstödet.

Presstödet har funnits sedan 1970-talet och ges för att tillförsäkra alla medborgare i Sverige en mediemångfald och nyhetsförmedling i hela lan-

det. Det består av två delar. Den ena är driftsstöd, som ges för drift av dagstidningar. Stödet baseras på hur stor upplagan är och hur ofta tidningen kommer ut. Sedan har vi distributionsstödet, som ges för varje utdelat exemplar av en dagstidning som deltar i samdistribution. Stödet förmedlas av ett distributionsföretag månadsvis i efterhand. För att få stöd krävs det att en tidning har ett eget redaktionellt innehåll som utgör minst 55 procent av det totala redaktionella innehållet.

Regeringen föreslår nu dels att vi möjliggör en förskottsutbetalning av driftsstödet till tidningsföretag för det här året, dels att kravet på att en dagstidning ska ha en viss andel eget redaktionellt innehåll tillfälligt slopas. Dessa två delar behöver brytas ut från den övriga hanteringen av frågan, som finns i vårändringsbudgeten, för att åtgärderna snabbare ska kunna komma på plats. Det är därför vi hanterar dessa två frågor.

Ett enigt utskott delar regeringens uppfattning och tillstyrker förslaget.

Anf. 4 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Precis som föregående talare beskrev är de förändringar som detta betänkande innebär viktiga, om än möjligen av administrativ karaktär.

Jag tänkte ta tillfället i akt att lyfta blicken lite grann och se att vi i Sverige har en press som är under hård press på grund av en väldigt omfattande coronaepidemi som inte bara påverkar den här sektorn i samhället. Jag tycker att det är viktigt att vi när vi har denna form av påfrestningar använder vår roll som stark stat med goda ekonomiska förutsättningar för att innan vi har nått vägs ände för till exempel våra mediebolag hjälpa dem att stå kvar på fötter och för att se till att värna den viktiga funktion som de utgör.

Det går såklart att ha detaljsynpunkter, men i ett sådant här kritiskt skede måste vi kunna se till att få det stöd som krävs på plats så fort som det är möjligt. Detta gäller såklart även andra sektorer. När man nu har valt att vidta en sådan här proaktiv åtgärd just när det gäller denna sektor hoppas vi moderater att vi kan få se samma proaktiva förhållningssätt också när det gäller andra sektorer för att rädda jobben och företagen innan de försvinner snarare än att försöka städa upp efteråt.

Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 5 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Fru talman! Det är minst sagt en märklig och svår tid vi lever i. Många har mist nära och kära, sina normala sociala kontakter och sina inkomster. Många företag, till exempel inom besöksnäringen, har stora problem att överleva eftersom efterfrågan helt har upphört eller har minskat rejält. Andra, till exempel inom industrin, har problem därför att de inte får fram delar till sin produktion. De har alltså en massa personal som inte har något att göra. Dessa företag har bland annat fått stöd för att kunna permittera anställda.

Men för medierna ser problemen helt annorlunda ut. Drabbade företag inom till exempel besöksnäringen och industrin, som jag nämnde tidigare, som annars köper annonser i medierna har förstås helt och hållet slutat med det när de inte längre finns i funktion på normalt sätt. En stor del av inkomsterna för medierna har därmed plötsligt försvunnit.

Samtidigt är efterfrågan på nyheter på topp. Precis som vi har hört tidigare finns det just nu ett stort behov av fria och demokratiska medier. Efterfrågan är som sagt på topp. Ny information och nya saker att rapportera om kommer hela tiden. För att kunna möta dessa behov är medieföretagen förstuds i stort behov av all sin personal. För dem är det inte alls permitteringsstöd som behövs, utan för dem behövs stöd så att de kan fortsätta med sin viktiga och efterfrågade verksamhet trots att en stor del av den normala finansieringen har försvunnit. Därför behövs ett utökat stöd speciellt riktat till medierna.

Det är bra att regeringen har lyssnat på alla som har påpekat att detta behov hos medierna är stort. De tillfälliga ändringarna i presstödet är bra och behövliga, men de är inte tillräckliga.

Regeringen har meddelat att det kommer ytterligare 500 miljoner i stöd till medierna förutom de 200 miljoner som kommer i vårbudgeten. Detta stöd kommer för att de ska kunna upprätthålla verksamheterna. Jag förutsätter att detta stöd kommer snabbt och att Vänsterpartiet, som är ett av de partier som är med i uppgörelsen om presstödet, också kommer att vara med när det gäller den närmare utformningen av det stöd som nu ska tas fram.

Därmed vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 6 CAMILLA HANSÉN (MP):

Fru talman! Konstitutionsutskottet behandlar i detta betänkande två yrkanden ur vårändringsbudgeten.

Som en del av finansieringen av nyhetstidningar som kommer ut varje dag eller varje vecka finns presstödet. Det beviljas årligen och betalas ut månatligen. För att få detta stöd ska en tidning ha minst 55 procent eget redaktionellt material.

Det regeringen nu föreslår är att betala ut det beviljade presstödet i förskott så att tidningarna får tillgång till hela årets stöd redan nu och kan disponera stödet på det sätt som passar dem bäst. Det är också ett förslag om att ändra reglerna för hur mycket eget redaktionellt material en tidning måste ha för att få presstöd.

Coronavirusets spridning har fått betydande konsekvenser för medier i hela landet. Detta är några av de åtgärder som regeringen vidtar för att underlätta för medierna att hantera effekterna av coronaviruset. Det är en viktig del av en livskraftig demokrati att ha fria och oberoende medier. När vi ser ut i omvärlden märker vi att detta blir extra viktigt under en pågående samhällskris.

Inte minst annonsberoende medier har snabbt förlorat annonsörer och därmed en stor del av sina intäkter. Samtidigt vill man veta mer och mer om hur man ska kunna hantera det här viruset. Mycket av informationen är också sådant som kommer från olika myndigheter och som vi vill ska förmedlas till alla medborgare, vilket gör det rimligt att kravet på unikt material i en tidning inte finns kvar just nu. Det är också viktigt att vi har medier i hela landet, för medborgare i hela landet behöver kunna ta del av denna information.

Regeringen har presenterat flera olika stöd till mediebranschen den senaste tiden, bland annat ett tillfälligt redaktionsstöd som gäller under detta år. I vårändringsbudgeten föreslås även en permanent förstärkning av mediestödet och en fördubbling av stödet för att bevaka de geografiska

områden där det finns svag eller obefintlig journalistisk bevakning – det som man kallar vita fläckar.

Det stöd som konstitutionsutskottet nu har behandlat är tillfälliga regelförändringar som innebär dels att utbetalningarna av redan beslutat presstöd för innevarande år kan ske nu, dels att kravet på eget redaktionellt material tillfälligt slopas. Detta är viktiga delar i det väldigt komplexa pussel som är mediernas finansiering.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i konstitutionsutskottets betänkande.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 6 Riksrevisionens årsredovisning för 2019

Konstitutionsutskottets betänkande 2019/20:KU17
Riksrevisionens årsredovisning för 2019 (redog. 2019/20:RR1)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 7 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder

Konstitutionsutskottets betänkande 2019/20:KU22
Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder (redog. 2019/20:NL1,
redog. 2019/20:NSÖ1, redog. 2019/20:PN1, redog. 2019/20:RAN1,
redog. 2019/20:RAR1, redog. 2019/20:SN1, redog. 2019/20:VPN1
och redog. 2019/20:ÖN1)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 24.)

*Sekretess till skydd för
enskilda som lämnat
stödförklaringar enligt
EU:s nya förordning
om det europeiska
medborgarinitiativet*

§ 8 Sekretess till skydd för enskilda som lämnat stödförklaringar enligt EU:s nya förordning om det europeiska medborgarinitiativet

Konstitutionsutskottets betänkande 2019/20:KU24
Sekretess till skydd för enskilda som lämnat stödförklaringar enligt EU:s
nya förordning om det europeiska medborgarinitiativet (prop.
2019/20:102)
föredrogs.

Anf. 7 MIKAEL STRANDMAN (SD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till vår reservation i detta ärende. Det gäller reservation 1, yrkandena 1 och 2.

Fru talman! EU:s medborgarinitiativ är ett viktigt instrument i deltagandedemokratin inom EU. Det möjliggör för EU-medborgarna att gå

samman och samla ihop namnunderskrifter om en fråga blir tillräckligt stor och engagerar väldigt många. Uppnås ett erforderligt antal namnunderskrifter från ett tillräckligt stort antal länder kan man direkt till kommissionen begära att kommissionen ska återkomma med ett lagförslag i ärendet.

Detta är ett sätt att få en direktkontakt med kommissionen och slippa gå igenom de parlamentariska procedurerna. Man kan lägga fram ett initiativ till kommissionen på samma sätt som EU-parlamentet och rådet kan göra. Detta tycker vi är bra. Det är ett steg i rätt riktning – vi gillar ju direktdemokrati.

Men vi tycker också att det är viktigt att alla de förslag som läggs fram i våra parlamentariska församlingar har en avsändare. Utöver själva initiativet som väcks är det också viktigt att veta vem eller vilka som står bakom det. Är det en viss geografisk, socioekonomisk eller religiös grupp? Även på individnivå kan det vara intressant att veta vilka enskilda personer det rör sig om. Är det en företrädare för näringslivet, eller är det en religiös företrädare?

För att få en bredare insyn i vad initiativet handlar om kan det vara viktigt att veta vem som driver det. Just av den anledningen har vi inte sekretess på den typen av medborgarinitiativ i Sverige. I Sverige har vi någonting som kallas för folkinitiativ och medborgarförslag, och det är öppet och transparent vilka som skriver under dem.

Jag kan förstå argumenten för att man ibland vill ha sekretess. Det har jag upplevt inte minst som sverigedemokrat för tio år sedan, när det var farligt att vara sverigedemokrat. När jag valde att gå med i partiet stod jag verkligen i valet och kvalet om jag skulle våga utsätta mig för faran.

Visst, sekretess kan vara bra om det råder en väldigt stor rädsla och det finns en politisk diskriminering. Men jag tror ändå att det är att börja i fel ände att sekretessbelägga vilka som lägger fram förslag i våra församlingar.

Om man väger de här två argumenten mot varandra tror jag ändå att öppenhet och transparens vinner i längden.

Det finns även ett annat skäl. Vi tycker att det är bra om medborgarna i efterhand faktiskt kan kontrollera att ett antal underskrifter har inkommit. Om man sekretessbelägger dem i 70 år försvårar man det väldigt mycket. Även om vi i dag naturligtvis litar på våra myndigheter tycker vi att det är fel väg att gå att bygga in det här i systemet. Vi står för öppenhet och transparens.

Vi yrkar avslag på regeringens förslag och begär att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om att avskaffa den befintliga sekretessbestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen för enskilda. De lämnade stödförklaringarna gäller även i dag.

Anf. 8 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Fru talman! Titeln på det här betänkandet är inte särskilt förklarande, men det handlar alltså om att det ska fortsätta vara sekretess på vilka som har undertecknat europeiska medborgarinitiativ, som är ungefär som medborgarförslag fast på EU-nivå.

För att sådana här initiativ ska tas vidare inom EU-systemet och utredas krävs att ett visst antal personer i ett visst antal länder skriver under. Underskrifterna ska sedan kollas och godkännas av en myndighet, så att

Prot. 2019/20:120

13 maj

*Sekretess till skydd för
enskilda som lämnat
stödförklaringar enligt
EU:s nya förordning
om det europeiska
medborgarinitiativet*

man vet att det är verkliga personer med förslagsrätt som har skrivit på. I Sverige är det Valmyndigheten som har den uppgiften.

Vilka som har skrivit under är sekretessbelagt. Att vi nu ska fatta ett nytt beslut om att det ska vara sekretessbelagt också fortsättningsvis beror på att EU har antagit en ny förordning om medborgarinitiativet. Men vi i Vänsterpartiet tycker fortfarande att det är helt rimligt att det ska vara offentligt vilka som lägger fram olika förslag i EU-systemet. Det är också rimligt att det ska gå att följa upp att myndigheterna som godkänner underskrifterna gör det på ett riktigt sätt, och då kan det inte vara hemligt vilka som har skrivit under.

Det är inte sekretess för personer som undertecknar medborgarförslag i kommuner och regioner. Vi har en ordning där det är självklart att det är offentligt vilka som företräder de partier som kommer med förslag till politiska förändringar. Det är offentligt vilka som har politiska uppdrag och som alltså kan komma med förslag. Man ska kunna se vilka som företräder olika uppfattningar, och Vänsterpartiet tycker att det är självklart att det ska vara så även i EU-systemet.

Medborgarinitiativen ska vara enkla att skriva under, och de kan undertecknas digitalt. De problem med dataintrång som finns är ytterligare ett skäl till att uppgifterna om vilka som undertecknar medborgarinitiativen ska vara offentliga. Det kan finnas goda skäl för olika intressen att driva fram medborgarinitiativ, och då måste det gå att kolla att de som står som undertecknare är rätt bedömda och att de verkligen har valt att vara det.

Var och en av oss bör kunna se att ingen har använt våra namn som undertecknare av något som vi inte står för. Därmed yrkar jag bifall till reservation nr 2.

Anf. 9 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Det här betänkandet handlar om sekretess kring europeiska medborgarinitiativ, och det är såklart inte en helt enkel nöt att knäcka. Det finns många intressen som ställs mot varandra: Ska vi fokusera på den personliga integriteten och rätten att undvika åsiktsregistrering, eller ska vi fokusera på öppenheten och transparensen i våra processer? Jag tror, fru talman, att vi måste landa någonstans däremellan.

Låt mig först säga att det finns några viktiga skillnader mot till exempel våra kommunala medborgarförslag, där det räcker att en person undertecknar för att det ska bli ett medborgarförslag – i vissa kommuner har man satt en något högre gräns. Men man hamnar inte på tillnärmelsevis den höga nivå som i Europeiska unionen, där det krävs att 1 miljon personer skriver under och man då helt plötsligt har ett ganska brett register över åsikter som människor går och bär på. Då kan man argumentera att vid initiativ till en folkomröstning på kommunal nivå måste flera personer ange att de vill ha folkomröstningen.

Det kan finnas olika anledningar till att man vill att en folkomröstning ska äga rum. Det är inte detsamma som att skriva under ett tydligt och specifikt förslag som man står bakom, utan man kan ha olika bevekelsegrunder för att man tycker att en folkomröstning ska få äga rum – kanske något så enkelt och rättframt som att man tycker att det är bra att folk får rösta och säga vad de tycker i en kontroversiell fråga, även om man inte delar deras uppfattningar.

Det är risken för att kunna skapa stora och i praktiken fullt offentliggjorda register över folks åsikter som jag tror är en av de tyngst vägande anledningarna till att den här sortens information inte ska vara helt öppen.

Det är dessutom så att förslaget i sin detaljerade utformning stöts och blöts genom de europeiska institutionerna. Man kan inte lägga ett försåtligt formulerat förslag i ett medborgarinitiativ som sedan kan råka åka igenom EU-systemet, utan det är i huvudsak kommissionen som uppmanas att lägga fram ett sådant här förslag. Då är det också kommissionen som har privilegiet att formulera förslaget i alla dess olika detaljer. Därför vill jag mena att poängen med att se exakt vem som har skrivit under och vad man kan ha för bevekelsegrunder försvagas något av just detta, eftersom det är kommissionen som är den som lägger fram det formella förslaget i EU-systemet, även om initiativet tas av en stor mängd medborgare i EU-länderna.

Bland annat mot bakgrund av detta, fru talman, vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 10 CAMILLA HANSÉN (MP):

Fru talman! Konstitutionsutskottet har i betänkandet behandlat en proposition från regeringen om att göra en uppdatering i offentlighets- och sekretesslagen.

Beslutet innebär inte en egentlig förändring i sak, utan det beror på att det sedan den 1 januari finns en ny förordning om europeiska medborgarinitiativ som handlar om att göra dem mer lättillgängliga. Därför behöver lagrummet i vår offentlighets- och sekretesslagstiftning knyta an till den nya förordningen och inte till den gamla.

Man kan vara förvånad över att det ska vara skyddat vem som lämnar stöd till medborgarinitiativ inom EU, att man alltså inte får veta vem det är som har skrivit under. Det skiljer sig från den tradition av öppenhet som vi är vana vid kring folkinitiativ och medborgarförslag i våra kommuner och regioner. Utskottet gör ändå ställningstagandet att det finns en betydelse i att villkoren för att skriva under medborgarinitiativ är lika i de olika EU-länderna.

I Sverige är det Valmyndigheten som kontrollerar och intygar att en undertecknare uppfyller kraven för att få underteckna medborgarinitiativ, till exempel att man är tillräckligt gammal.

För att initiativen ska behandlas av kommissionen ska de undertecknas av 1 miljon EU-medborgare som representerar minst 24 länder. Det finns även kvotregler när det gäller hur många från varje land som måste vara representerade. Det behövs också en redovisning av eventuella ekonomiska stöd som man har fått till medborgarinitiativet.

Detta ärende handlar alltså om Valmyndighetens verksamhet att kontrollera och intyga antalet giltiga stödförklaringar som omfattas av sekretess. När det gäller denna fråga gör konstitutionsutskottet samma ställningstagande som när frågan om offentlighets- och sekretesslagen behandlades senast. KU understryker i sitt betänkande vikten av att regeringen noga bevakar de svenska principerna om öppenhet, insyn och transparens i EU-arbetet.

Med detta yrkar jag bifall till konstitutionsutskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 9 Vissa frågor om försäkring och tjänstepension

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU40
Vissa frågor om försäkring och tjänstepension (prop. 2019/20:138)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 10 Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas fören- ta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU42
Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas fören-
ta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring (prop.
2019/20:111)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 11 Riksrevisionens rapport om nationalräkenskaperna – en stabila- re grund för finanspolitiken

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU43
Riksrevisionens rapport om nationalräkenskaperna – en stabilare grund
för finanspolitiken (skr. 2019/20:134)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 24.)

*Medgivande för
Riksbanken att delta
i Internationella
valutafondens
finansieringslösning*

§ 12 Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valuta- fondens finansieringslösning

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU47
Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens
finansieringslösning (framst. 2019/20:RB4)
föredrogs.

Anf. 11 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Fru talman! I en framställning till riksdagen föreslår Riksbanken att denna församling medger att Riksbanken får delta i en finansieringslösning för att avskrika Somalias skuld till Internationella valutafonden, IMF, med ett belopp motsvarande 21 miljoner kronor.

Bakgrunden till ärendet är Somalias skuldsituation som gjort att landet diskvalificerat sig från IMF-refinansiering och andra typer av internatio-

nella krediter. Med anledning av detta har IMF tagit detta initiativ där man vill ha ett svenskt deltagande i finansieringen av Somalias skuldavskrivning, och för detta krävs alltså ett ja från Sveriges riksdag.

Innan skuldavskrivningen blir aktuell ska dock Somalia genomgå en process där landet med hjälp av en överbrygningskredit ska betala av sin IMF-skuld, för att därefter få ett nytt IMF-lån som i sin tur ska betala tillbaka delar av överbrygningskrediten. Detta är kanske inte en helt självklar operation för de allra flesta.

Risken som Sverigedemokraterna ser med detta förfarande är att ett medgivande av skuldavskrivningen kommer att få en prejudicerande effekt för framtida behandlingar av liknande ärenden. Signalen till omvärlden vid ett medgivande blir oundvikligen att systemet som sådant och IMF-fordringar inte kan betraktas som säkra. Ytterst handlar det alltså om ett bibehållet förtroende för IMF som kreditgivande institution men också om vilka standarder som sätts för andra skuldsatta stater med låg kreditvärdighet.

Man ska komma ihåg att det inte är första gången och säkerligen inte den sista som riksdagen har att hantera en sådan här förfrågan från IMF. Vid skuldavskrivning för Somalia kan därför incitamenten för en annan stat på ekonomiskt obestånd påverkas på ett sådant vis att amorteringsviljan försvagas och viktiga politiska reformer uteblir, vilket i förlängningen riskerar att dränera trovärdigheten hos IMF:s hela utlåningsverksamhet. Det är vad man skulle kalla ett klassiskt moral hazard-scenario, likt när banker kallt kalkylerar med statliga bailouts.

Den största risken ligger dock i ett minskat förtroende för det internationella samfundet i allmänhet och IMF i synnerhet. I ett politiskt landskap präglad av ett nedtrappat engagemang inom internationella organisationer är skuldavskrivningar ytterligare artilleri till fortsatt kritik från tongivande nationer. Ett förlorat förtroendekapital för IMF skulle alltså öka osäkerheten kring det internationella samarbetet och försvåra behandlingen av ärenden inom ramen för utlåningsverksamheten.

Föreställ er ett scenario där IMF:s motpart i stället är en insolvent stat av större relevans för den globala ekonomin än i det aktuella fallet! Skulle då framtida beslut om skuldavskrivning kompliceras eller förenklas om IMF redan har en dokumenterad historik av misslyckad skuldindrivning? Svaret är uppenbart. Hur man väljer att hantera Somalias skuldsituation nu kan få konsekvenser för framtiden.

Det är som sagt inte första gången riksdagen har att ta ställning till ett ärende om skuldavskrivning inom ramen för IMF:s verksamhet. År 2008 beviljades Riksbanken av riksdagen att skriva av en del av Liberias skuld till IMF på drygt 57 miljoner kronor, omräknat i dagens penningvärde. Kritik mot IMF:s riskbedömningar inom ramen för utlåningsverksamheten är därför befogad, eftersom medlemsländernas medel återigen måste tas i anspråk.

Fru talman! Sverigedemokraternas mandat av det svenska folket är att förvalta medborgarnas skattemedel ansvarsfullt och att prioritera nödvändiga reformer och investeringar för en stärkt välfärd och ökad trygghet i hela landet. När vi lämnade in vår följdmotion i februari skrev vi följande: ”Behoven av satsningar i vård, omsorg och rättsväsende är akuta.” Det är behov som knappast har blivit mindre sedan dess, snarare tvärtom.

Sammanfattningsvis skulle ett medgivande innebära att vi sätter ett riskabelt prejudikat och att svenska skattepengar skänks bort. Sverige kan säga nej. Låt oss göra det.

Jag yrkar bifall till reservationen.

Anf. 12 INGELA NYLUND WATZ (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på följdmotionen.

Somalia är, som alla här inne vet, ett av världens allra fattigaste länder, med en befolkning som under tre decennier har plågats av inbördeskrig. Fattigdomen är utbredd, och den ständigt återkommande torkan förvärrar de humanitära utmaningarna. Antalet internflyktingar uppskattas till 2,6 miljoner människor. Bristen på rimliga bostäder, sanitet och vatten är omfattande. Tillgången till hälso- och sjukvård och utbildning är minst sagt bristfällig. Landet brottas med problem som bristande tillgång till formell rättvisa, korruption, bristande jämställdhet och könsrelaterat våld.

Somalia befinner sig nu, efter en lång tid av krig, i en återuppbyggnadsfas, och förberedelser pågår inför allmänna val i år. Det är oklart om dessa kan bli av, kanske 2021. Säkerhetsläget och den politiska oenigheten i landet utgör stora utmaningar. Landet har under lång tid legat efter med sina ränte- och skuldbetalningar till IMF, och det är detta som dagens betänkande handlar om.

IMF har föreslagit en modell för finansiering av avskrivning av Somalias skuld till IMF. Denna skuld innebär att landet inte kan få nya lån från IMF, och därmed har också andra former av bistånds- och låneflöden omöjliggjorts.

Somalia kan därför inte heller få del av det så kallade HIPC-programmet, Highly Indebted Poor Country, som är ett program för skuldlättnader och skuldavskrivningar till utpräglade låginkomstländer med ohållbara skulder. Trots att Somalia präglas av detta och egentligen är kvalificerat för detta program kan man alltså inte ingå i det i dagsläget, och de negativa effekterna på ekonomin har fördjupats allvarligt på senare år.

Fru talman! Eftersom IMF inte har egna medel för att skriva av eller lätta på låntagande länders skulder föreslås att medel ur två särskilda reservkonton inom IMF ska användas för att täcka finansieringen av en skuldavskrivning för Somalia. Medlen på de två kontona utgörs av fordringar som medlemsländerna har på IMF, och för att de ska få användas måste IMF få ett godkännande från varje medlemsland. I Sverige är det Riksbanken som är vårt förbindelseorgan gentemot IMF. För att banken ska kunna ingå i den föreslagna lösningen krävs enligt riksbankslagen ett beslut här i Sveriges riksdag. Det är detta medgivande som en stor majoritet av utskottet nu vill ge Riksbanken.

Somalias totala utlandsskuld är ungefär 50 miljarder kronor, varav skulden till IMF uppgår till 3,3 miljarder kronor. För Sveriges del – lyssna noga nu – handlar det om att genom den föreslagna lösningen bidra med motsvarande 21 miljoner kronor. När avskrivningen är gjord är IMF:s plan att genom en ordnad process i flera steg ge möjlighet för Somalia att få tillgång till nya lån och faciliteter från IMF. En förutsättning för detta är dock att Somalia fortsätter att samarbeta med IMF under mycket lång tid för att reformera den somaliska ekonomin och för att införa en strategi för att minska den stora fattigdomen. Arbetet startades för flera år sedan till-

sammans med IMF för att förbättra skattesystemet, vidta åtgärder mot penningtvätt och terroristfinansiering och stärka styrningen av landets statliga bolag. Detta är fortsatt angelägna insatser.

Fru talman! I motionen från Sverigedemokraterna antyds att IMF:s förtroende skulle minska om just denna skuldavskrivning genomförs. Det är inte ett hållbart argument. HIPC-initiativet för skuldavskrivning för låginkomstländer med ohållbara skulder kom till i slutet av 1990-talet, och hittills har 36 länder fått skuldnedläggning denna väg utan att IMF:s anseende nämnvärt har påverkats. Däremot riskerar Sveriges anseende att påverkas negativt om vi tillsammans med övriga medlemsländer avstår från att bidra till denna skuldavskrivning. Nej, här handlar det snarare om ovilja att ta Somalias problem på allvar och motvilja att bidra till lösningar. Sverigedemokraterna ställer alltså 21 miljoner kronor, som den svenska insatsen innebär för skuldavskrivning för ett av världens mest utsatta länder, mot insatser för att stärka svensk välfärd. Det är magstarkt, och det talar sitt tydliga språk. Sverigedemokraterna vet självfallet, precis som alla andra i denna kammare, att 21 miljoner kronor på den svenska makronivån varken stärker eller försämrar den svenska välfärden nämnvärt.

För att inte försämrans Sveriges anseende i en omvärld är det alltså klokt att godkänna Riksbankens hemställan.

Anf. 13 DENNIS DIOUKAREV (SD) replik:

Fru talman! Jag tycker att ledamoten själv besvarar många av de frågeställningar som lyfts fram i anförandet. Det talas om politiska reformer, och det talas om lagstiftningsåtgärder för att bekämpa penningtvätt. Det är åtgärder som Sverigedemokraterna står bakom och hoppas att Somalia är benägna att vidta. Men det är också åtgärder som måste vara oberoende av svenska skattemedel. Detta är inte åtgärder som i grunden kräver någon sorts finansiering. Jag tycker också att ledamoten lyfter fram en annan viktig poäng i sammanhanget, nämligen korrruptionen i det politiska systemet i Somalia. Somalia är ett land som ligger i den absoluta toppen av korrupsionsindex. Är det då strategiskt begåvat att skänka bort svenska skattepengar till ett sådant politiskt system? Jag tycker inte att det är ansvarsfull politik.

Anf. 14 INGELA NYLUND WATZ (S) replik:

Fru talman! Ledamoten Dioukarev från Sverigedemokraterna kan vara förvissad om att när denna skuldavskrivning genomförs inom ramen för IMF:s initiativ kommer naturligtvis IMF att fortsätta att ställa mycket höga krav. Det var precis det som jag sa i mitt anförande. Detta handlar i grunden inte om att 21 miljoner svenska skattekrönor förfars genom att inte komma till rätt användning. Det handlar faktiskt om att vi bidrar med en mycket liten insats för att detta land ska kunna komma ur det mörker som man befinner sig i och tillsammans med IMF kunna ta nya steg mot fortsatt utveckling av landet för att minska korrruptionen, för att öka jämställdheten och för att minska riskerna för terroristfinansiering. Att säga att dessa 21 miljoner kronor inte är angelägna är faktiskt att göra en helt motsatt bedömning mot vad IMF gör när IMF gör denna framställan.

Jag tycker snarare att detta handlar om Sveriges anseende i vår omvärld. Sverigedemokraterna vill nu sänka biståndet till 0,5 procent av bnp, vilket innebär ett tapp på 20 miljarder kronor i svenskt bistånd. Detta till-

sammans med denna omåttligt veka hållning när det handlar om att bidra till att lösa ett av världens fattigaste länders problem visar snarare på att Sverigedemokraterna är beredda att äventyra Sveriges anseende i omvärlden. Det tycker jag vore djupt olyckligt.

Anf. 15 DENNIS DIOUKAREV (SD) replik:

Fru talman! Vi baserar vår politik på försiktighetsprincipen, ansvarstagande och ett försiktigt fortskridande. I detta sammanhang vill jag ställa en rak fråga. Hur kan Ingela Nylund Watz garantera att dessa pengar används på det sätt som är avsett i ett land som ligger i toppen av korrupsionsindex?

När man skapar ett sådant incitamentssystem efterskänker man en skuld utan att egentligen ställa några krav. Jag tycker snarare att man bör kunna ställa krav redan nu. Somalia har en skuld till IMF. Då bör man redan i detta läge kunna ställa krav på fattigdomsbekämpning, på politiska strukturella reformer och framför allt på ett motarbetande av den typ av religiös extremism som finns i landet. Detta verktyg och denna möjlighet finns redan nu. Det krävs inte 21 miljoner svenska skattekrönor för att kunna ställa denna typ av krav.

21 miljoner kronor är förvisso en symbolisk summa i detta sammanhang. Men jag räknade på detta i går, eftersom jag misstänkte att denna fråga skulle väckas, och 21 miljoner kronor räcker till 266 000 andningskydd av modellen FFP2 till vården som verkligen skulle behövas här och nu. Man kan såklart relativisera summor hit och dit, men Sverigedemokraterna har en ansvarstagande syn på vår ekonomiska politik. Uppenbarligen har Socialdemokraterna andra utgångspunkter.

Anf. 16 INGELA NYLUND WATZ (S) replik:

Fru talman! Ledamoten Dioukarev hemfaller till det som Sverigedemokraterna alltid gör när de vill framstå som välfärdens riddare i relation till alla andra satsningar som har att göra med till exempel biståndet eller, som i detta fall, att delta i att bidra till att göra det lite ljusare för och se en möjlig väg framåt för ett av världens absolut fattigaste och mest utsatta länder. Det är en känd strategi. Jag är därför inte förvånad över att ledamoten Dioukarev sätter andningsmasker mot dessa 21 miljoner kronor. Så gör Sverigedemokraterna alltid när det är någonting som inte passar.

Det här handlar inte om det. Det här handlar om ett initiativ från IMF, som redan i dag och sedan flera år ställer krav på Somalia att delta i ett aktivt arbete för att bekämpa fattigdomen, terroristfinansiering, korrupsion, den bristande jämställdheten och det könsrelaterade våldet. Det ska fortsätta. Genom det här initiativet ger man nu Somalia en ordnad möjlighet att få näsan över ytan. Som läget är nu har Somalia inga möjligheter att få några andra faciliteter som skulle kunna hjälpa dem att ta sig ur den här krisen. Det är vad det handlar om.

Med 21 miljoner kronor, via Riksbanken, kan Sverige bidra till att ge det landet en bättre väg framåt. Det är viktigt för Sveriges anseende. Det är det som jag värnar mest om i det här sammanhanget.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 13 Höjt tak för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad

Prot. 2019/20:120
13 maj

Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU18
Höjt tak för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad
(prop. 2019/20:94)
föredrogs.

*Höjt tak för uppskov
med kapitalvinst vid
avyttring av privat-
bostad*

Anf. 17 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Vi har i dag en dysfunktionell bostadsmarknad. Många av våra största samhällsproblem, såsom den låga tillväxten, den bristande integrationen och otryggheten, härrör från problemen på bostadsmarknaden och bristen på bostäder. Om Sveriges återhämtning efter coronakrisen ska bli framgångsrik behöver bostadsmarknaden fungera bättre. Det är av stor vikt nu när krisens effekter är och under överskådlig tid kommer att vara omfattande.

Fru talman! En ny bostadspolitisk reform för bättre bostadsförsörjning och ökad rörlighet bör arbetas fram. Ökad rörlighet på svensk bostadsmarknad är av stor betydelse, och Moderaterna anser att ytterligare reformer bör presenteras framöver för att åstadkomma detta.

Regeringen vågar eller vill inte agera för att leverera förslag som leder till fler bostäder. Regeringens facit på bostadspolitikens område är ytterst svagt. Ineffektiva och kostsamma byggsubventioner till byggherrarna utgör i princip hela regeringens bostadspolitik.

Flera frågor borde lyftas upp och förändras inom ramen för en mer kraftfull bostadspolitik:

- förenkla och förkorta planprocessen
- stärka äganderätten
- reformera exempelvis strandskyddet
- underlätta för att bygga i attraktiva områden
- genomlysa och förenkla byggnormer brett
- begränsa riksintressen och öka tillgången till byggbar mark
- underlätta för fler att äga sitt boende och göra det enklare att komma in på bostadsmarknaden
- förenkla andrahandsuthyrning av bostadsrätter.

Fru talman! Bara i Stockholms innerstad står i dag ca 50 000 lägenheter tomma samtidigt som många har svårt att hitta bostad. Det gäller inte minst dem som bor i andra delar av landet och är i Stockholm och jobbar en tid. Bostadsbristen hämmar jobb och tillväxt. Sveriges bostadsbrist har gått över i en bostadskris.

Förslaget att höja taket för uppskov är ett steg i rätt riktning. Skatter har en styrande effekt på människors beteenden och beslut. Att på sikt avskaffa taket för uppskovsbeloppet kan bidra till att flyttkedjorna på bostadsmarknaden börjar fungera bättre.

Hela bostadspolitiken bör reformeras för att vi ska få mer rörlighet på bostadsmarknaden. Politiken bör underlätta för ökad rörlighet i kombina-

tion med andra åtgärder för en bättre fungerande bostadsmarknad och reformer för förbättrad bostadsförsörjning. Det är av högsta prioritet.

Med anledning av detta anser Moderaterna att taket för uppskov vid avyttring av privatbostad på sikt bör avskaffas permanent för att bostadsbeståndet ska kunna utnyttjas på ett mer effektivt sätt.

Jag yrkar bifall till reservation 2 från Moderaterna.

Anf. 18 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i betänkandet.

Regeringens förslag går ut på att den som säljer en privatbostad med vinst och köper en ny bostad kan få höjt uppskov med beskattningen av kapitalvinsten, från dagens tak på 1,45 miljoner kronor till 3 miljoner kronor.

Någon som tittar på debatten där hemma kanske tänker att vi är mitt i en coronapandemi. Bör vi då inte fokusera på att skydda de mest marginaliserade, de mest sårbara? Någon annan kanske tänker på de hemlösa som sover på gatan, som tvingas gå runt bland härbärgen och som inte kan skydda sig.

Vad gör regeringen just när varje skattekrona behövs och när vi går in i djup kris? Jo, den låter de rika skjuta upp ännu mer av sin skatt. Det handlar om personer som har stora kapitalvinster i sina bostäder. Det är personer som vi hittar högt upp i inkomstfördelningen. Och störst effekt får den tiondel av befolkningen som har högst ekonomisk standard. Övriga inkomstgrupper är nästintill opåverkade av förslaget. Man ska också komma ihåg att det är personer som redan är gynnade av sänkta skatter, inte minst genom ränteavdrag, ROT-avdrag och avskaffad fastighetsskatt. Men mycket ska ha mer.

Det påminner lite om de kapitalistiska myterna om att en stark politik för fåtalet högt uppe på toppen gör att smulorna sipprar ned till flertalet härnere. Så motiverar regeringen och borgarna också det här förslaget. Den här gången säger man att det ska öka rörligheten på bostadsmarknaden och göra så att de så kallade flyttkedjorna faktiskt fungerar.

Vet ni vad? Ni har faktiskt rätt. Flyttkedjor och den bostadspolitik som ni driver fungerar, för de rika. För dem som har mycket pengar fungerar er bostadspolitik hur bra som helst. Den fungerar utmärkt. Om man exempelvis bygger dyra bostäder, vilket man gör i dag, frigörs andra dyra bostäder, oftast inom samma geografiska område. Då kan en höginkomsttagare flytta ut och en annan höginkomsttagare flytta in. Voilå! Där har vi flyttkedjan, som fungerar för de rika.

All forskning på området visar i dag att det är omöjligt att bygga dyrt och stort om man vill att även låginkomsttagare ska nås. Faktum är att det inte finns något som visar att hushåll med låga inkomster kan få bostad genom flyttkedjorna. Rörligheten på bostadsmarknaden fungerar alltså bra för de rika.

Nu ska samma målgrupp få skjuta upp ännu mer av sin skatt än tidigare. Det vansinniga är att det ökar ojämlikheten på bostadsmarknaden ännu mer. Man behöver inte ens använda sig av uppskov på vinsten. Det går alldeles utmärkt att betala den skatten. Då skulle vi få in betydligt mycket mer pengar till välfärden, vilket verkligen behövs i den här krisen.

Om man på allvar vill göra något åt bostadssituationen, hur vore det att börja bygga efter behov och skapa bostäder med hyror som människor har

*Höjt tak för uppskov
med kapitalvinst vid
avyttring av privat-
bostad*

råd med och inte förlita sig på marknaden och så kallade flyttkedjor som ändå bara når de rika? När efterfrågan överstiger utbudet behöver det byggas mer. Det förmår inte marknaden göra. Nästan samtliga kommuner i landet är i behov av bostäder.

Bostaden har gått från att vara en grundläggande rättighet till en konsumtionsvara, som vilken vara som helst på marknaden. Det har slagit hårdast mot grupper som saknar kapital och kontakter.

Det som behövs är en jämlik och social bostadspolitik där staten tar ett stort ansvar för att bygga bostäder för alla, oavsett inkomst. Det handlar om hyresrätter med rimliga hyror som folk har råd med, för människor med svag ekonomisk ställning som behöver komma över den höga tröskeln in till bostadsmarknaden. Då skulle vi också komma bort från den bostadssegregation som har ökat i takt med ökade klassklyftor och ojämlikheten.

Systemet vi har i dag har endast mättat de allra rikaste. Det har mättat bankerna och riskkapitalisterna och öppnat upp för utförsäljningar, ombildningar och renoveringar. Det är djupt oroväckande att Socialdemokraterna och borgarna totalt har övergivit ansvaret för bostadsförsörjningen.

I ett rikt land som Sverige har vi människor som sover på gatan, som tvingas gå runt bland härbärgen och som inte har en säng eller en plats att kalla hemma. Deras situation förvärras nu med anledning av krisen. Vi har också några få som tjänar miljarder. I det läget lägger regeringen fram ett förslag som endast gynnar de välbeställda ännu mer. Det är bara att beklaga.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

(Applåder)

Anf. 19 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Vi har en bostadsmarknad som inte fungerar, och det finns en lång rad orsaker till detta. Bland de olika orsakerna finns det två som nog har en särskild betydelse. Den första är att det byggs alldeles för få bostäder, och den andra är flyttskatterna tillsammans med de olika kreditrestriktionerna. Konsekvensen av båda dessa faktorer är att människor inte flyttar till ändamålsenliga bostäder eller över huvud taget inte hittar någon bostad som de kan flytta till.

Syftet med det förslag som vi ska fatta beslut om i dag är enligt regeringen att öka rörligheten på bostadsmarknaden. Det är i och för sig välkommet, och vi kristdemokrater håller med om att detta är viktigt. Men dagens förslag löser tyvärr inte problemet.

Förslaget i regeringens proposition innebär att taket för uppskov med kapitalvinster vid försäljning av en privatbostad sätts till 3 miljoner kronor. Det innebär egentligen att vi behåller samma system som har funnits under många år men med en ny beloppsgräns för uppskov. Det hade behövts betydligt större förändringar.

Kristdemokraternas bild är att det huvudsakliga problemet är tidpunkten för när skatterna tas ut. Vi har därför föreslagit en modell som innebär att taket för uppskov på reavinstskatten helt tas bort men också att betalningen av räntan på uppskovet ska kunna skjutas på framtiden när man köper en ny bostad. Genom vår modell tvingas vinsten vid försäljningen inte fram till beskattning, och det innebär att en stor del av den bristande

rörlighet som orsakas av skatter kan elimineras. I vår modell betalas i stället både reavinstskatt och uppskovsränta när man inte längre gör något uppskov. Det handlar till exempel om när man flyttar till en hyresrätt eller ett särskilt boende eller om man avlider.

För att finansiera den fördyring som det innebär för staten att få in uppskovsränta och reavinstskatt senare än med dagens regelverk kan räntan för uppskovet höjas något så att den motsvarar statens kreditkostnad. På så sätt kan rörligheten på bostadsmarknaden öka på ett sätt som är kostnadsneutralt för staten.

Fru talman! Den bristande rörligheten på bostadsmarknaden är en stor bromskloss. Den innebär att människor inte kan flytta till bostäder som är lämpliga för dem, att äldre inte kan flytta till anpassade bostäder och att unga familjer inte kan flytta till något större. Den innebär att studenter tvingas välja bort studieorter. Den innebär att unga tvingas bo kvar hos sina föräldrar. Och den har länge inneburit att våra företag har haft svårt att rekrytera kompetent personal eftersom dessa människor inte hittat någonstans att bo. Genom ökad rörlighet kan ett stort antal bostäder tillgängliggöras. Det hade gett stora positiva effekter för enskilda bostadsletare, för företag och för samhället i stort.

Det är bra att regeringen är medveten om att detta är ett problem, men den politik som presenteras i den här propositionen är långt ifrån tillräcklig. Vår modell hade gett en betydligt större rörlighet, och vi vill att regeringen utreder den så fort som möjligt. Jag yrkar därför bifall till vår reservation, reservation 3.

Anf. 20 ANNA VIKSTRÖM (S):

Fru talman! Dagens ärende handlar om höjt tak för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad. En skattskyldig som avyttrar en privatbostad med vinst och förvärvar en ny bostad kan under vissa förutsättningar få uppskov med beskattning av kapitalvinsten. Ett uppskopsbelopp fås genom att den skattskyldige i samband med att kapitalvinsten redovisas gör ett avdrag för uppskopsbeloppet. För det beloppet betalas en ränta.

År 2009 infördes ett tak för uppskopsbeloppet. Mellan 2016 och 2020 togs taket tillfälligt bort. Från den 1 juli skulle uppskopsbeloppet ha återgått till 1,45 miljoner kronor, som gällde före 2016. Därför behövs ett nytt beslut. I propositionen föreslås nu att uppskov med beskattning av kapitalvinster vid avyttring av privatbostad ändras så att taket höjs från 1,45 miljoner kronor till 3 miljoner kronor. Detta gäller avyttringar som görs efter den 30 juni 2020.

När slopandet av taket infördes tidsbegränsat gjordes bedömningen att tidsbegränsningen ökade incitamentet att genomföra en flytt i närtid, samtidigt som det innebar att det inte skapades lika stora skattekrediter jämfört med ett permanent slopande. Dessa skäl gäller enligt regeringen fortfarande.

Med ett tak på 3 miljoner kronor bedöms ca 95 procent av dem som begär uppskov kunna få uppskov med hela kapitalvinsten. Metoden för att beräkna uppskovets storlek vid köp av en billigare bostad har dessutom ändrats så att den i de flesta fall har blivit mer generös.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.

Anf. 21 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Grunden för den här reformen är, som vi har hört i dag, att det finns ett stort behov av att öka rörligheten på bostadsmarknaden. Punkt.

Vi alla vet att en ökad rörlighet inte på något sätt är en quickfix. Det här är inte något som vi löser genom en enskild reform. Hur bostadsmarknaden ser ut är en effekt av en rad olika faktorer. Det handlar om alltifrån skatter till avgifter när du köper och säljer småhus, plan- och bygglagen och hyressättningen. Listan kan göras lång. I förlängningen är det också en fråga om kollektivtrafik, tillgänglighet och rörlighet på arbetsmarknaden. Det handlar även om strandskydd och riksintressen, vilket vi har hört om här. Detta är ett oerhört komplext område.

Fru talman! Nödvändigheten av att öka rörligheten är bakgrunden till att reavinstskatten finns med i januariavtalet. Sverige präglas i dag av en bostadsmarknad med låg rörlighet där många människor väljer att bo kvar i en bostad trots att de egentligen både vill och behöver flytta. Skatterna gör dock att de inte anser det vara värt att byta bostad.

Detta leder i sin tur till helt andra problem på bostadsmarknaden, till exempel sämre fungerande flyttkedjor och i slutändan längre bostadsköer. Exempelvis upplever många äldre att skattenivåerna gör det för dyrt att sälja sin bostad trots att de egentligen skulle vilja flytta. Ett annat problem är att det inte finns någonstans att flytta till.

Min hemkommun Nora är en av de städer som inte har något anpassat mellanboende för äldre. Äldre bor kvar i sina villor eller lägenheter ända tills de ansöker och får ett beslut om plats i särskilt boende.

Det är därför bra att regeringen till och från har gett stimulans till att bygga anpassade äldreboenden. Men även om sådana finns i vissa kommuner är det för många krångligt att flytta. Kanske blir det även en förlustaffär.

Det finns naturligtvis många sätt att möta dessa problem. Uppskovstaket och räntebeläggningen av uppskovsbeloppet är *en* del av detta. Men givetvis finns även ett stort behov av att genomföra en större skattereform. Centerpartiet tycker att det är viktigt att alla förändringar av skatterna på bostadsmarknaden måste ske försiktigt, stegvis och varsamt så att människor kan planera för sitt boende.

Det är viktigt att bostadspolitiken är utformad på ett sådant sätt att vi har ett effektivt nyttjande av det totala bostadsbeståndet i Sverige. För att det ska vara möjligt är det viktigt att det finns rörlighet så att människor kan hitta sådana bostäder som de är i behov av.

Jag konstaterar att det i betänkandet finns motioner som lyfter upp olika modeller för beskattning av kapitalvinst och uppskovsbelopp. I vår omvärld finns många exempel som Sverige kan inspireras av. Men vi behöver också ta hänsyn till att varje enskilt lands bostadsmarknad oftast är unik och svår att jämföra. Jag konstaterar att det finns en bred uppslutning i riksdagen för fler reformer av bostadsmarknaden i syfte att bland annat öka rörligheten.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande 18.

Prot. 2019/20:120

13 maj

*Höjt tak för uppskov
med kapitalvinst vid
avyttring av privat-
bostad*

Anf. 22 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Ett antal orättvisor på bostadsmarknaden har lyfts fram i den här debatten. Folk har pratat om orättvisa. Jag håller med. Det finns stora orättvisor i Sverige i dag på bostadsmarknaden.

En av de orättvisorna är att personer med låga inkomster i väldigt låg grad äger sin bostad. Det är en orättvisa. Om man äger sin bostad i stället för att hyra den vet vi att man tjänar på det över tid. Det kostar mycket mer att hyra en bostad i det långa – och faktiskt inte så långa – loppet. Det kom för ett par år sedan en rapport som sa att den som äger sin bostad i ungefär tre år kommer att tjäna på det jämfört med om den hade hyrt. Vi måste se till att personer med låga inkomster också får äga. Då behövs det reformer som flexibelt ägande och sänkta skatter på låga inkomster, så att man har råd att spara ihop till en insats.

En annan orättvisa är att det finns en massa människor i Sverige i dag som inte tar sig in på bostadsmarknaden. Det är svårt att få sin första bostad. Det kan vara svårt att få sin första hyresrätt, sin första bostadsrätt eller sitt första hus – eller vad det nu kan vara för bostadssituation på den ort där man befinner sig. Detta måste vi såklart lösa med enklare byggregler, en annan markpolitik i många av våra kommuner och så vidare, så att vi får bostäder byggda.

Men, fru talman, det är inte det som det här ärendet handlar om. Många andra partier har i dag uppehållit sig vid andra delar av bostadsdebatten än vad den här debatten faktiskt handlar om. Det som vi ska prata om i dag är ju rörligheten på bostadsmarknaden.

Fru talman! Det är klart att det är ett problem om ett företag eller en entreprenör vill anställa någon men den personen inte hittar en bostad på orten, så att man inte kan göra investeringarna och se till att skapa den ekonomiska tillväxt som vi behöver för att hålla landet rullande. Det är också ett stort problem om en person får en ändrad livssituation och behöver flytta eller hitta en ny bostad men det inte går därför att bostadsmarknaden är stel och fastfrusen.

Ett sätt att se till att rörligheten på bostadsmarknaden ökar – det är inte det enda sättet, som påpekas i ett par av reservationerna, men ett nödvändigt sätt – är att höja taket för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad, vilket vi debatterar här i dag.

Precis som några har påpekat är det klart att argumentet att höjningen – det är en dubblering, vilket är en rätt stor höjning – kommer att leda till större rörlighet är giltigt oavsett vilket belopp vi skulle tala om. Riksdagen ska fatta beslut om detta i dag. Jag skulle kunna gå upp i talarstolen här i morgon och argumentera för att dubblera beloppet en gång till. Samma argument hade varit giltigt dag två: Vi får en ökad rörlighet på bostadsmarknaden. Vad Liberalerna vill är, precis som flera föregående talare har sagt, att vi slopar det här. Man borde kunna skjuta upp det oavsett hur mycket pengar det handlar om – så pass mycket behöver vi öka rörligheten.

Nu är det så att vi i vår ekonomiska politik samarbetar med Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Centerpartiet. I en konstellation där några vill få bort systemet och några kanske vill ha kvar det som det är i dag – vad vet jag – är det klart att det kan vara svårt att få igenom precis det man vill. Men jag är väldigt glad, fru talman, att vi genom förhandling och genom vårt arbete i den ekonomiska politiken har tvingat med oss de här stora

jättarna i svensk politik, Socialdemokraterna, på denna kraftiga ökning av beloppet, en dubblering. Det är fantastiskt. Det kommer att öka rörligheten. Det kommer att se till att bostadsmarknaden blir mer flexibel, att det blir lättare att hitta en bostad som passar för ens egen livssituation och att det blir lättare att rekrytera människor till den egna firman runt om i hela landet eftersom de hittar bostad.

Fru talman! Det har sagts här i debatten – jag tror att det var av Vänsterpartiet; det skulle inte förvåna – att det här bara gynnar kapitalägare och kapitalister. Det skulle vara fråga om människor som äger sin bostad, äger pengar och skor sig på andra genom att inte jobba för sina inkomster utan bara äga bostaden och ta ut vinsterna.

Men titta på beloppen, fru talman! Det som det här handlar om är faktiskt inte människor som är några storkapitalister. Det är ju bara retorik från Vänsterpartiet. Det är fråga om människor som äger helt vanliga bostäder.

Man kan tycka att det är dyrt att äga helt vanliga bostäder. Ja, det tycker jag också. Jag tycker att det är alldeles för dyrt. Jag tycker att det byggs för lite. Jag tycker att vi har för krångliga regler. Jag tycker att vi har för höga skatter. Det gör att det blir för dyrt att hitta en bostad.

De personer som berörs av detta ärende är inte några storkapitalister, som Vänsterpartiet vill få det att låta som. Det är vanligt folk som vill kunna anpassa sig efter sin livssituation. Jag tycker att det är bra att vi ser till att de gör det och att vi får en flexibel bostadsmarknad.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 14 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Schweiz

Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU26
Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Schweiz (prop. 2019/20:96)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 15 Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet

Civilutskottets betänkande 2019/20:CU23
Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet (prop. 2019/20:120)
föredrogs.

Anf. 23 CECILIE TENFJORD TOFTBY (M):

Fru talman! Vi har nu att debattera betänkandet CU23, som avser propositionen *Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet*.

Fru talman! Regeringen föreslår i dag en rätt stor utökning av olika myndigheters befogenheter att stärka konsumenters skydd genom bland annat inspektionsrätt och dolda testköp. Mycket är bra, men inte allt.

Prot. 2019/20:120
13 maj

*Höjt tak för uppskov
med kapitalvinst vid
avyttring av privat-
bostad*

*Nya befogenheter
på konsumentskydds-
området*

Moderaterna har därför reserverat sig mot vissa delar, och jag yrkar bifall till den reservationen.

Fru talman! Jag är spänd på att få höra hur regeringspartierna kommer att bemöta den kritik som vi framför här i dag.

Även om det är bra att konsumenters skydd stärks måste det finnas ett tydligt regelverk och krav på utvärderingar för de myndigheter som ska genomföra det föreslagna regelverket. Vi eftersträvar i Sverige att våra myndigheters agerande ska vara så transparent att vi kan känna oss trygga med att de inte överskrider sina befogenheter. En myndighet har rätt stor makt gentemot en enskild person eller ett företag. Därför är det oerhört viktigt att maktbalansen inte förskjuts åt myndigheters håll.

I dagens proposition från regeringen är vi moderater inte nöjda med den del av förslaget som omhandlar myndigheters möjlighet till dolda testköp, det vill säga att en myndighet anonymt kan köpa en vara eller en tjänst utan att tillkännage sig.

Men detta stärker väl konsumentens möjlighet att visa på olagligt eller olämpligt beteende? Javisst, men ska en myndighet dölja sin identitet bör det vara den absolut sista utvägen, tycker vi. Innan dess ska alla andra verktyg från verktygslådan ha använts, som till exempel beställning och tillsyn som sker öppet och i myndighetens namn. Vi vill också att testköp bara ska få användas om det rör sig om en identifierad direkt fara som går att härleda till produkten eller varan.

Vi moderater anser vidare att det ska finnas väl genomarbetade kontrollmekanismer för att minimera risken för att tillsynsmyndigheterna använder sig av dolda testköp på ett felaktigt sätt. Myndigheterna ska också redovisa i vilken utsträckning de använder sig av testköp under dold identitet, och det är, fru talman, regeringens uppgift att se till att detta sker.

När jag läser regeringspartiernas svar i utskottets betänkande blir jag fundersam. I svaret lyfter de fram regeringens skrivning om att ett dolt testköp bara ska användas när andra vägar inte är tillräckliga. Enligt regeringen finns det däremot inte anledning att föreskriva att vanliga testköp ska ha visat sig vara utan verkan för att dolda testköp ska kunna användas.

Det är kanske inte så konstigt att regeringen skriver så här, men nu kommer det som jag förvånas över: Utskottet utgår från att regeringen följer upp att myndigheternas testköp görs i enlighet med lagstiftningens intentioner och vid behov vidtar nödvändiga åtgärder. Enligt utskottet finns inte skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen.

Fru talman! Regeringspartierna i utskottet *hoppas* att myndigheterna följer lagens intentioner. Och de *hoppas* att regeringen, om myndigheterna inte gör det, agerar. Att leva på hoppet, fru talman, kan man göra utanför denna kammare. Här inne stiftar vi lag, och lagstiftningen måste vara så tydlig att vi alla kan känna oss trygga både med att den efterlevs och att den inte utnyttjas på ett felaktigt sätt.

Vad hade det kostat regeringspartierna och deras stödpartier att som vi tydligt säga att det är regeringen som bär ansvaret för att lagens intentioner efterlevs och att efterlevnaden följs upp och utvärderas? Vad hade det kostat att tillkännage detta för regeringen?

Förslaget om dolda testköp kan tjäna konsumenterna på ett bra sätt, men det kan också ge myndigheter en oproportionerligt stor makt. Att myndigheter arbetar under dold identitet är ett stort avsteg från principen

att myndigheter ska arbeta under öppna och för medborgarna iakttagbara former.

Fru talman! Denna princip gör regeringen ett stort avsteg från i propositionen. Detta, fru talman, är inte bra för Sverige.

Anf. 24 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru talman och ledamöter! Målet för konsumentpolitiken är väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. Det är viktigt att konsumenter har goda rättigheter och ges ett tillräckligt skydd.

De allra flesta företag brinner för sin verksamhet och gör sjysta affärer. Vi ser hur de kämpar nu i coronakrisen. Sedan finns det tyvärr företag som inte har ett ärligt uppsåt utan som går ut med falsk marknadsföring eller agerar på ett olyckligt sätt. Det är aldrig okej. Det går ut över människor runt om i vårt land, och det går också ut över alla företag som gör sjysta affärer.

Jag är därför mycket glad att kunna säga att regeringen har lagt fram förslag till riksdagen dels om ändringar i marknadsföringslagen, dels om ändringar i lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden.

Lagändringarna innebär att myndigheter får stärkta tillsynsbefogenheter. Som ni har hört är en sådan att de har rätt att köpa produkter under dold identitet, så kallade testköp.

Lagändringarna riktar sig också till företag som bryter mot konsumentskyddet på internet. Om man har missvisande marknadsföring på nätet ska det komma upp en varningstriangel. Företagen är då ålagda att ha en varningstriangel på sina hemsidor som visar detta. Med detta förslag anpassar vi svensk rätt till en EU-förordning.

Regeringspartierna anser att tillsynen med testköp är tydligt reglerad och att den bara används i undantagsfall när allt annat är uppfyllt. I lagförslaget står att testköp ska användas om det är nödvändigt för tillsynen enligt denna lag. I detta ingår att man först gör tillsyn på alla vanliga sätt, och det är först om denna tillsyn inte fungerar och visar sig inte räcka till som man kan göra testköp.

Inför ställningstagandet till om ett testköp ska göras ska myndigheten också göra en proportionalitetsbedömning. Att en sådan ska göras står i förvaltningslagen 5 §.

Viktigt i sammanhanget är också att Konsumentverket inleder tillsynsverksamhet först när det finns misstankar om en överträdelse. En förutsättning för att göra ett testköp är som sagt att myndigheten redan har inlett en tillsynsätgard.

När det gäller att följa upp hur lagstiftningen fungerar finns årsredovisningar och myndighetsdialog, som ju är kontinuerlig. Detta kommer att ingå i ett kontinuerligt uppföljningssystem.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på Moderaternas reservation.

Anf. 25 CECILIE TENFJORD TOFTBY (M) replik:

Fru talman! Jag undrar bara om ledamoten har missuppfattat det som regeringen faktiskt har skrivit när det gäller att alla andra utvägar ska vara uttömda och att man ska ha gjort allt annat.

Prot. 2019/20:120

13 maj

*Nya befogenheter
på konsumentskydds-
området*

Utskottet skriver så här: ”Vidare anför regeringen att utgångspunkten är att ett testköp ska användas när andra utredningsvägar inte är tillräckliga. Enligt regeringen finns det däremot inte anledning att föreskriva att vanliga testköp ska ha visat sig vara utan verkan för att dolda testköp ska kunna användas.”

Fru talman! Det är det här som vi moderater tar upp i vår reservation. Vi vill att regeringen ska ett ha tydligare regelverk för när dolda testköp ska kunna användas. Och, fru talman, vi vill att det ska följas upp och utvärderas. Om vi tittar på tidigare propositioner från den rödgröna regeringen ser vi att Regelrådet gång på gång har uppmärksammat att man inte utvärderar och att konsekvensanalyser saknas i ett antal propositioner och lagstiftningsförslag.

Fru talman! Inte heller i denna proposition finns någon konsekvensanalys, och det finns inga krav på att förslaget ska utvärderas. Detta är vad vi vänder oss emot i propositionen.

Jag undrar om regeringspartierna i utskottet inte har fått med sig att regeringen glider undan kravet på att andra möjligheter ska vara uttömda och att man bara hoppas att de ska vara det.

Anf. 26 AMANDA PALMSTIERNA (MP) replik:

Fru talman! Nej, regeringspartierna har inte missförstått lagförslaget. Vi anser att det här är att slå in öppna dörrar.

Det är tydligt att om man misstänker att ett företag inte sköter sig inleder man en tillsyn och jobbar på alla sätt man kan för att komma till rätta med saken. Det är först om detta inte visar sig vara tillräckligt som man gör testköp. Det finns med i lagtexten och hur den uttolkas.

Som sagt finns också proportionalitetsbedömningen med, även om det är i förvaltningslagen och inte just i denna proposition. När det gäller uppföljning finns det alltså en kontinuerlig uppföljningsmekanism i årsredovisning och i myndighetsdialoger. Vi anser att farhågorna är undanröjda i den proposition som nu har lagts fram.

Anf. 27 CECILIE TENFJORD TOFTBY (M) replik:

Fru talman! Ledamoten Palmstierna nämnde just det som vi är lite oroliga för: hur lagstiftningen uttolkas. Det, fru talman, vet vi ju först sedan – efteråt!

Därför tycker vi att det absolut behövs ett krav på att andra åtgärder ska vara genomförda och att en uppföljning och utvärdering av lagstiftningen måste ske. För det är, fru talman, en faktisk fara att myndigheter får oproportionerlig makt. Det är farligt när en myndighet kan köra över en enskild företagare med en lagstiftning som ger myndigheten möjligheter att utföra handlingar som företagaren inte kan förutse. Det måste vara förutsägbart, och det måste var transparent.

Det här handlar inte bara om företagarnas möjlighet att veta vad som ska hända. Det här, fru talman, handlar i allra högsta grad om förtroendet för de svenska myndigheterna.

Anf. 28 AMANDA PALMSTIERNA (MP) replik:

Fru talman! Med risk för att jag upprepar mig: I lagförslaget står det att testköp ska användas om det är nödvändigt för tillsynen enligt denna

lag. Det är en tydlig skrivning. Det står också i förvaltningslagen 5 § att man ska göra en proportionalitetsbedömning.

De saker som moderaten efterfrågar här är viktiga, och vi anser att kriterierna är uppfyllda i lagen. Man ska göra en tillsyn, och enbart om det är nödvändigt ska man använda dessa testköp. Därmed har man stängt dörren för att det här ska övertolkas eller användas i onödan. Denna skrivning tillsammans med proportionalitetsavvägningen i förvaltningslagen säkrar det som Moderaterna vill uppnå i det här fallet.

Det görs som sagt kontinuerliga uppföljningar, och det förs en myndighetsdialog. Vi kommer att kunna fånga upp också denna uppföljningsbit.

Jag vill understryka att det är oerhört viktigt att det är ett fungerande regelverk för konsumenter, för alla företag som agerar sjyst och för myndigheternas förtroende. På den punkten är vi överens. Vi anser att detta är tydligt i lagtexten.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 16 2019 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll

Justitiekontrollens betänkande 2019/20:JuU16

2019 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll (skr. 2019/20:62)
föredrogs.

Anf. 29 GUSTAF LANTZ (S):

Fru talman! Med anledning av regeringens skrivelse *2019 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll* har en rad motioner med anknytning till ämnet behandlats. Det är dessa vi nu debatterar.

Det är en självklar utgångspunkt att utländska medborgare som utgör ett hot mot Sveriges säkerhet ska lämna landet. Om det av någon anledning inte är möjligt bör dessa personer hållas i förvar eller övervakas på ett betryggande sätt. Om detta finns en bred majoritet i denna kammare.

Regeringen arbetar även aktivt med att undanröja hinder för verkställighet. Frågan om diplomatiska garantier tas även upp av *Utredningen om utlänningsärenden med säkerhetsaspekter* i samband med beslut om förvar.

Förutom frågan om verkställighetshinder innefattar utredningen en bred översyn av hur Sverige bättre ska kunna freda sig mot terrorhot. Utredningen har även resulterat i en rad genomgripande förslag till lagändringar. Dessa ska enligt förslaget samlas i en helt ny lag.

I ett stort antal motioner efterfrågas ytterligare åtgärder utöver dem som den nyss nämnda utredningen föreslår. Bland annat efterfrågas ytterligare eller skärpta åtgärder för att skydda samhället mot personer som anses utgöra säkerhetshot, men också åtgärder för att stärka rättssäkerheten för den enskilde. Även en mer allmän översyn av lagen om särskild utlänningskontroll efterfrågas.

Prot. 2019/20:120
13 maj

*Nya befogenheter
på konsumentskydds-
området*

*2019 års redogörelse
för tillämpningen av
lagen om särskild
utlänningskontroll*

Jag kan i detta sammanhang konstatera att utredningens betänkande om ett effektivare regelverk för utlänningsärenden med säkerhetsaspekter nyligen skickats ut på remiss. Det finns därför inte anledning för riksdagen att ta initiativ till en ny utredning innan beredningen av den sittande utredningens förslag är slutförd.

Detta utesluter emellertid inte att ett ytterligare lagstiftningsarbete kan komma att behövas. I denna typ av ärenden är det av särskild vikt att berörda myndigheters synpunkter kommer upp på bordet. Det är möjligt att det kommer in viktiga synpunkter under remitteringen som inte bör förbigås.

Att färdigbehandla förevarande lagförslag innan en ny utredning tillsetts är önskvärt för att vi i slutändan ska få en så effektiv, ändamålsenlig och rättssäker lagstiftning som möjligt.

Jag vill med anledning av detta yrka bifall till reservation 5 samt yrka att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Anf. 30 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Fru talman! Hotet från terrorismen har möjligtvis hamnat i skuggan av den nu rådande coronakrisen. Det innebär emellertid inte att hotet har försvunnit. Det finns kvar och kommer ständigt att visa sig i nya skepnader.

Sverige har sedan ett antal år en förhöjd terrorhotnivå. Enligt Nationellt centrum för terrorhotbedömning finns det individer, både i Sverige och utomlands, som betraktar mål i Sverige som legitima och som har såväl avsikt som förmåga att genomföra attentat.

En viktig del i att kunna freda oss mot nya terrordåd är att säkerställa att personer som är eller kan bli ett säkerhetshot mot Sverige inte lyckas uppehålla sig i landet.

Genom lagen om särskild utlänningskontroll kan Säkerhetspolisen vidta särskilda åtgärder mot personer som bedöms utgöra ett säkerhetshot. Det kan till exempel handla om personer som kan kopplas till säkerhetshotande verksamhet. Ytterst kan personen bli utvisad ur landet.

I det betänkande som debatteras i dag behandlas regeringens skrivelse *2019 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll* liksom fyra följdmotioner och ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden.

I betänkandet har vi moderater tre reservationer. Vi står naturligtvis bakom samtliga, men jag yrkar i dag bifall endast till reservation 2.

Lagen om särskild utlänningskontroll har varit utsatt för hård kritik. Säkerhetspolisen har i en särskild inlägga till regeringen påtalat att lagstiftningen är otydlig, svårtolkad och svårtillämpad.

Lagens brister har också under senare tid blivit tydliga då utländska medborgare, som utgör bedömda säkerhetshot, har försatts på fri fot på grund av att det fanns hinder för att verkställa utvisningarna. Personer som av både regeringen, Säkerhetspolisen och Migrationsverket har bedömts utgöra hot mot Sveriges säkerhet kan alltså i princip röra sig fritt i det svenska samhället.

Det är en mycket olycklig konsekvens som många i Sverige, med all rätt, har reagerat mycket negativt på. En grundläggande uppgift för varje stat är att freda sina egna medborgare.

I samband med den så kallade terroröverenskommelsen 2017 förband sig regeringen att se över lagen om särskild utlänningskontroll. Men det tog regeringen mer än ett år att tillsätta den utredning som var en nödvändig förutsättning för att gå i mål med det.

För drygt en månad sedan överlämnades utredningen *Ett effektivare regelverk för utlänningsärenden med säkerhetsaspekter* till slut till regeringen. Det tog tre år efter det att regeringen i terroröverenskommelsen lovade att se över lagen.

Fru talman! Moderaternas utgångspunkt är att utländska medborgare som utgör hot mot Sveriges säkerhet ska lämna landet. Om det av olika skäl inte är möjligt behöver dessa personer kunna hållas i förvar eller övervakas på ett betryggande sätt. Det är inte möjligt fullt ut i dag.

Utredningen har gjort en gedigen översyn av lagstiftningen på området och föreslår en helt ny lagstiftning som står på egna ben och inte, som den nuvarande lagen, i dess tillämpningar är beroende av utlänningslagen. Utredningen föreslår också ett antal skärpningar av lagstiftningen.

Det är nu angeläget att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag om de skärpningar som utredningen föreslår. Men det är inte tillräckligt. Utredningen tog nämligen inte sikte på den typ av situationer när utvisningar inte kan verkställas på grund av verkställighetshinder, och det ingick inte heller i utredningens direktiv att komma med sådana förslag.

Utskottet konstaterar i betänkandet att kommittédirektiven till den nyss avslutade utredningen var alltför snäva och att vissa frågor som skapat påtagliga problem därför inte uppmärksammades tillräckligt av utredningen och att regeringen därför skyndsamt behöver tillsätta en ny utredning som ska se över vilka ytterligare åtgärder som behöver vidtas för att samhället ska kunna skydda sig mot personer som anses utgöra säkerhetshot.

En sådan utredning bör bland annat utreda förutsättningarna att öka möjligheten att hålla personer som bedöms utgöra ett säkerhetshot i förvar med iakttagande av rättsstatliga principer och proportionalitet inom ramen för de internationella konventioner som gäller samt förstärka möjligheterna till övervakning i de fall utvisning inte kan verkställas.

En person som inte kan utvisas eller hållas i förvar åläggs vanligtvis så kallad anmälningsplikt. Det innebär att personen regelbundet behöver anmäla sig hos polisen. Det är då av avgörande betydelse att den person som bedömts utgöra ett säkerhetshot och blivit ålagd anmälningsplikt också följer den. Straffet för brott mot anmälningsplikten bör därför ses över. Vidare bör det vara möjligt att hålla personer som brutit mot anmälningsplikten i förvar i väntan på dom.

Vidare, menar vi moderater, behöver ett system införas så att hinder mot att verkställa utvisningar kan undanröjas genom så kallade diplomatiska garantier. Diplomatiska garantier kan ingås med andra stater i enskilda fall, men det bör även vara möjligt att gå längre och pröva att införa den typ av system som finns exempelvis i Storbritannien med mer generella garantier.

Regeringen behöver nå större framgång med att få dessa säkerhetshot att lämna landet. Hotet från terrorismen kommer att finnas under överskådlig tid. Nu krävs politisk handling för att lösa de säkerhetsproblem Sverige står inför.

Anf. 31 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Vi debatterar betänkandet om redogörelsen för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll, den lag som reglerar Sveriges möjlighet att helt enkelt skicka ut personer ur vårt land som är utlänningar och utgör ett säkerhetshot.

Lagen är inte helt odebatterad i denna kammare. Sverigedemokraterna har sedan vi kom in i Sveriges riksdag 2010 motionerat om skärpningar av lagen om särskild utlänningskontroll. Den dåvarande alliansregeringen ansåg då att det inte behövde göras några skärpningar, att exempelvis utvisning inte borde vara huvudregel och att man inte behövde skärpa reglerna kring förvar och möjligheterna att hålla kvar personer i förvar. Den linjen höll sedan den rödgröna regeringen fast vid under fyra, fem, sex år, faktiskt fram till mitten av den här mandatperioden. Det är denna historiska utveckling vi har haft under det decennium som har gått sedan Sverigedemokraterna först motionerade om att ändra den här lagen.

För varje ansvarstagande politiker i Sveriges riksdag borde det vara helt uppenbart att lagen måste skärpas och att det borde ha skett för mycket länge sedan, redan innan vi såg de här allvarliga och medialt uppmärksammade fallen där väldigt många personer som utgör säkerhetshot inte har kunnat utvisas och därmed också satts på fri fot i Sverige med anmälningsplikt hos polisen kanske en gång i veckan.

De tidigare regeringarna i vårt land har beskrivit det som att vi inte har behövt använda lagen det senaste året och därför behöver vi inte heller skärpa den. Argument som att det inte har hänt något allvarligt terroråd kopplat till lagen om särskild utlänningskontroll och därför behöver vi inte skärpa lagen har vi fått höra år in och år ut från såväl alliansregeringar som rödgröna regeringar i vårt land. Det är regeringar som inte har satt svenska medborgares säkerhet i främsta rummet.

I dag ser situationen annorlunda ut. Det tackar jag framför allt de borgerliga partier för som har visat framfötterna i den här frågan. Man har gått betydligt längre och ändrat ståndpunkt på ett ganska tydligt sätt. Nu kräver man att utvisning ska vara huvudregel. Nu kräver man att frågorna om förvar måste ses över så att vi kan behålla personer i förvar som utgör säkerhetshot mot vårt land.

För Sverigedemokraterna är det här alldeles självklart. Vi ställer också upp på det tillkännagivande som föreslås i betänkandet om en ny utredning som går längre och som ställer högre krav på fler åtgärder mot de personer som utgör ett säkerhetshot så att de inte ska kunna släppas ut i Sverige när en utvisning inte går att verkställa.

Sverigedemokraterna har haft en ganska glasklar hållning i frågan: Förvar måste vara huvudregel. Förvar ska inte heller vara kopplat endast till möjligheten att utvisa, utan förvar måste också kunna användas just för att säkerställa att allvarliga hot inte släpps ut. Säkerhetsaspekten måste kunna vara en faktor som avgör ifall personer ska vara kvar i förvar eller inte. Det är en princip som inget annat parti än så länge ställer upp på. Det som framför allt borgerliga partier nu pratar om är att se över hur möjligheten att utvisa ska tolkas för att därmed kunna hålla kvar personer i förvar, men när det är säkerställt att man inte kan utvisa ens med diplomatiska garantier vill även borgerliga partier släppa ut personer som utgör terrorhot fritt i samhället. Där har vi skiljelinjen mellan Sverigedemokraterna och de borgerliga partierna.

Därför har vi också en egen reservation i betänkandet, trots att vi ställer upp på tillkännagivandet, där vi går betydligt längre och vill ompröva och vara mer kreativa för att säkerställa att personer som utgör ett säkerhetsshot inte ska kunna släppas fria på Sveriges gator och torg eller fortsätta nätverka och sprida extremistisk propaganda för att främja exempelvis våldsbejakande islamism.

Även i Sverigedemokraternas värld kan det dock finnas fall där personer inte kan hållas i förvar. Vi kanske blir tvingade att inte kunna ha kvar personer i förvar. Då måste vi kunna titta ännu bredare i en ny utredning, anser Sverigedemokraterna, på vilka åtgärder man skulle kunna vidta. Exemplet Storbritannien nämndes i det tidigare anförandet av Moderaterna när det gäller just diplomatiska garantier. Vi tycker att en annan princip som används i Storbritannien, restricted leave policies, också skulle kunna inkluderas i den nya utredningen. Dit vill inte de borgerliga partierna gå än så länge, men vi hoppas att det kan bli nästa steg i kampen mot den våldsbejakande islamismen i det här fallet.

Ska en imam som utgör ett säkerhetsshot kunna besöka moskéer när personen inte kan hållas kvar i förvar? För Sverigedemokraternas del är det tveksamt. Vi tycker att man måste se över möjligheten att förbjuda utlämningar som utgör ett säkerhetsshot att vistas på vissa platser där de riskerar att främja den våldsbejakande ideologi som de ska utvisas för.

Ska de få välja vilken kommun de ska bo i, exempelvis? Nej, vi tycker kanske inte att det borde vara rimligt. Här kanske man kan se över hur riskerna ser ut kopplat till bostadsorten eller bostadsområdet. Kanske ska man hänvisa de här personerna som inte går att utvisa till att bo i en kommun där de knappast kan nätverka eller utgöra ett fortsatt hot mot vårt land.

Ska de få använda internet obegränsat, kommunicera obegränsat i svenska medier etcetera? Ja, vi får se. Jag tycker att Sverige måste börja titta brett och vara mer kreativa för att säkerställa att de här individerna inte fortsätter att utgöra ett säkerhetsshot. Dit är dock inte fler partier i den här kammaren beredda att gå.

Sverigedemokraterna är som sagt det enda parti som har varit glasklart i sin syn på lagen om särskild utlänningskontroll. Vi har velat ändra lagen i ett decennium. Nu har vi vissa begränsade åtgärder på gång från regeringens sida. Borgerliga partier vill gå lite längre. Sverigedemokraterna vill dock gå längst, för vi sätter alltid svenskar i första rummet.

Jag yrkar bifall till vår reservation 6.

Anf. 32 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! Personer som utgör en säkerhetsrisk ska inte gå fritt på våra gator. Polisen ska ha koll på dem. Begår de brott ska de likt alla andra utredas och åtalas. Leder det till en fällande dom ska det självfallet prövas om personen ska utvisas eller inte.

Men lagen om särskild utlänningskontroll handlar om de personer som inte begår brott men som ändå är ett säkerhetsshot. Det gör processen kring hur lagstiftningen används något komplicerad. Eftersom det är komplicerat och eftersom rättssäkerheten är ifrågasatt vill Vänsterpartiet se över lagen och framför allt överföra beslutsrätten från regeringen till en förvaltningsdomstol.

Det finns tre stora problem med lagen om särskild utlänningskontroll i dag.

Nr 1 är att det i dag är politiskt tillsatta ministrar som beslutar om en person är ett säkerhetsshot eller inte. Jag har svårt att förstå den ordningen, hur en politiker kan vara mer lämpad att ta sådana beslut än en juridisk domare vid en domstol – en domare som har bättre koll på implementering och myndighetsutövning och som inte påverkas av opinionsmätningar, januariavtal och att skaffa sig olika majoriteter för att visa sig handlingskraftig, en domare som kan ta till sig underrättelseinformation på ett professionellt sätt i stället för att tolka underrättelser ur en politisk synvinkel.

Problem nr 2 är rättssäkerheten och bevisningen. Det finns ännu ingen person som har ”vunnit” en process om att inte bli utvisad enligt LSU. Det beror på att det i processen med Migrationsverket, Migrationsöverdomstolen och Säpo inte går att ta del av den information som är grunden till själva beslutet. För personen som hotas av utvisning går det inte på något sätt att försvara sig mot det som personen anklagas för. Beviskraven i LSU är mycket låga i jämförelse med brottmålsprocessens krav på ”bortom rimligt tvivel”.

Fru talman! Problem nr 3 är personer som ska utvisas enligt LSU men inte kan utvisas för att de i utvisningslandet riskerar att till exempel utsättas för tortyr. I stället för utvisning ska de gå till en polisstation och visa att de fortfarande är på plats i Sverige genom så kallad anmälningsplikt. Men skulle en person bryta mot anmälningsplikten leder det i dag inte till några konsekvenser över huvud taget. Ingen har blivit åtalad för att ha avvikit från anmälningsplikten trots att brottet kan leda till ett års fängelse.

Det pågår just nu en utredning om LSU, och det är bra. Till den utredningen vill Vänsterpartiet lägga ett tilläggsdirektiv om att utreda rättssäkerheten. Det måste helt enkelt vara samma höga beviskrav på LSU-ärenden som på andra ärenden i domstolar.

Det har begåtts misstag när lagen om särskild utlänningskontroll antogs. Sverige utvisade 2004 två egyptiska medborgare, som sedan utsattes för tortyr. Sverige fälldes i FN:s tortyrkommitté. Det finns stora problem med den här lagstiftningen. Jag noterar att andra partier lägger fram förslag om diplomatiska garantier, något som Sverige hade 2004 när personerna utvisades till Egypten. De garantierna var värda exakt noll och intet.

Det pågår just nu ett fall där en person som varit asylsökande i Sverige har utvisats från Sverige till Turkiet. Personen är av Turkiet anklagad för att vara medlem i PKK. Det kommer att leda till en brutal behandling i Turkiet, och han kommer att dömas till livstids fängelse.

Det är en mänsklig rättighet att inte bli utvisad till ett land där det finns verklig risk att utsättas för tortyr och inhuman behandling. I Sverige har det varit märkliga turer kring det här fallet. Personens familj har blivit lovad att han inte ska bli utvisad för att några dagar senare se honom visas upp på propagandabilder från Turkiet. Migrationsverket, Migrationsöverdomstolen och polisen vill inte kommentera fallet.

Det här sammanfattar de tre stora problemen med lagen om särskild utlänningskontroll. Det finns ingen tydlighet och ingen rättssäkerhet, och det handlar mer om politik än om att skydda vårt land från farliga personer. Den här lagen måste ändras.

Jag yrkar bifall till reservation 7.

Anf. 33 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! År 2017 slöts en terroröverenskommelse med regeringen. Det var efter terrordådet på Drottninggatan, begånget av en man som visades olagligt i Sverige. Det var uppenbart redan innan dess att Sverige måste kunna utvisa fler.

I terroröverenskommelsen ingick en översyn av lagen om särskild utlänningskontroll. Men det gick över ett år innan regeringen ens tillsatte en utredning, och denna utredning löser inte problemet. Trots det har regeringspartierna i denna kammare röstat emot ett utskottsinitiativ om att bredda uppdraget och ge ett tilläggsdirektiv med tanke på att uppdraget var för snävt från början. Resultatet är att vi står kvar där vi var 2017.

Kristdemokraterna vill att personer som utgör terrorhot ska utvisas. Men regeringen tycks inte vilja göra vad som krävs för att detta ska kunna verkställas. Hotet från terrorismen kommer att finnas kvar under överskådlig tid. Nu krävs politisk handling för att lösa de säkerhetsproblem som Sverige står inför.

Fru talman! Det är viktigt att problematiken får en snar lösning. Regeringen måste göra vad som redan borde ha gjorts, det vill säga tillsätta en utredning med uppgiften att ta fram lösningar på problemet och situationen.

Centrala frågor är hur verkställighetshinder ska bedömas och om det är möjligt att undanröja dessa. Det måste också övervägas hur de fall där det inte är möjligt att verkställa utvisningar ska hanteras och på vilket sätt samhället ska kunna skydda sig mot personer som anses utgöra ett hot mot rikets säkerhet. Vidare bör konsekvenserna för personer som inte följer beslutad anmälningsplikt skärpas. Det bör även analyseras hur övriga europeiska länder som också är bundna av Europakonventionen arbetar med frågorna och vilka slutsatser som kan dras av deras arbete.

Även om Kristdemokraterna inte anser att utredningens förslag är tillräckliga är de ett steg i rätt riktning. Ledamoten Mikael Damsgaard från Moderaterna har på ett bra sätt beskrivit detta. Åtgärder behöver vidtas för att utöka möjligheterna att både ta och kvarhålla personer i förvar. Det är orimligt att de som bedöms utgöra säkerhetshot släpps fria rakt ut i samhället. Elektronisk övervakning bör kunna spela en större roll än i dag.

En person som utgör ett säkerhetshot och blivit ålagd anmälningsplikt måste också följa den. Straffet för brott mot anmälningsplikten bör därför skärpas, och personer som brutit mot anmälningsplikten bör kunna hållas i förvar i väntan på dom. Det är mot denna bakgrund viktigt att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med ett lagförslag i de delar som omfattas av utredningens förslag samtidigt som man utreder de brister som inte täcks i utredningen.

I betänkandet finns en reservation gällande diplomatiska garantier. Överenskommelser om diplomatiska garantier kan ingås med andra stater i enskilda fall, men det bör även vara möjligt att gå längre och pröva att införa den typ av system som finns i till exempel Storbritannien och som vi hört om tidigare i debatten. Det innebär att generella avtal med diplomatiska garantier ingås med andra länder dit personer kan utvisas.

Jag yrkar bifall till reservation 2, som berör detta.

När det gäller reservationen som rör fotboja håller vi inte med utredningen. Fördelarna väger över med elektronisk övervakning för att kontrollera utläningar som utvisats på grund av att de utgör ett allvarligt

säkerhetshot men trots det blir kvar i landet. Utredningen har lämnat ett förslag på hur en sådan övervakning skulle kunna utformas, och regeringen bör skyndsamt återkomma till riksdagen med ett lagförslag.

Anf. 34 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Lagen om särskild utlänningskontroll är ett ämne som vi lagt en hel del politisk energi på den senaste tiden, och det av goda anledningar. Frågan träffar rakt på den oerhört känsliga balansgång vi måste gå mellan rikets och våra invånares säkerhet och rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och rättsstatliga principer. Detta är därför ett ämne som måste behandlas med den högsta kvalitet vi någonsin kan uppbringa.

Den som påstår eller antyder att det här är lätt har allvarligt underskattat frågans komplexitet, eller också förstår man men bryr sig inte om vare sig det ena eller det andra för demokratin centrala värdet. Alldeles oavsett visar man i så fall med all önskvärd tydlighet att man inte är mogen att ta sig an frågor av denna tyngd.

Nyligen presenterades den utredning som följde av överenskommelsen mellan regeringen och allianspartierna om hur terrorismen bäst ska bekämpas i Sverige. Den adresserar de luckor i lagen som bland annat Säkerhetspolisen lyft fram. Utredningen är bra. Den omfattar ett stort antal handfasta åtgärder som verkligen kan göra skillnad för vårt lands säkerhet men utgår samtidigt från det självklara faktum att vi bygger vår trygghet på rättsstatliga principer.

Trots att utredningen imponerar finns det fortfarande anledning att titta djupare på just hur vi hanterar fall med personer som anses potentiellt farliga och har ett utvisningsbeslut mot sig men där verkställighetshinder föreligger. Varenda sten måste vändas på. Varje idé måste få höras.

Ett par begrepp brukar alltid komma upp när vi debatterar ämnet: Europakonventionen för mänskliga rättigheter och diplomatiska garantier. Dagens debatt är inget undantag.

När det gäller Europakonventionen verkar vi, även om det genom åren har gått lite fram och tillbaka, numera vara överens om att den ska respekteras – att vi inte får utvisa människor om de riskerar tortyr eller dödsstraff. Ibland låter det nästan som att detta är något beklagligt, ett nödvändigt ont som vi helst skulle vilja dra oss ur eller omförhandla. Men, fru talman, det viktiga är inte att vi är bundna av den internationella konventionen. Det viktiga är att vi inte *vill* utvisa någon människa till tortyr eller dödsstraff. Jag hoppas att även detta är en hållning som vi är brett överens om.

Diplomatiska garantier låter vettigt och rimligt, men vi ska ha i åtanke att de stater som är aktuella har regimer som förtrycker sin befolkning och begår allvarliga övergrepp. Vi talar om Egypten, Syrien, Irak. Det är just därför verkställighetshinder normalt föreligger. Att kroka arm med sådana regimer är antagligen inte alltid särskilt fruktbart, och överenskommelser med sådana regimer måste anses utomordentligt svaga. Men visst, möjligheten ska inte uteslutas.

Fru talman! Man får tycka vad man vill. Man får ha vilka galna idéer som helst, och ingen tanke kan vara förbjuden, hur motbjudande den än må vara. Men när ens tyckande och tänkande omsätts i antidemokratiska aktiviteter, uppmaningar till våld eller stöd till terrorsektorer går gränsen för vårt samhälles öppenhet.

Var och en är fri att driva debatt och göra sin röst hörd. Men ingen är fri att hota, uppmana till våld eller själv begå eller bidra till våldshandlingar. Sådana handlingar är straffbara, och mer kommer att bli straffbart med ny lagstiftning. Även för den som ännu inte har begått sådana handlingar men har en tydlig ambition att göra det finns en gräns för det öppna samhällets tålamod.

Jag vill yrka bifall till utskottets förslag. I och med det förslag till tillkännagivande som vi i allianspartierna har föreslagit och som i dag är utskottets förslag till beslut tar vi ett nytt steg mot att hantera även denna säkerhetsfråga.

Anf. 35 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Ämnet för dagen är den skrivelse som regeringen har lämnat över till riksdagen om vår särskilda utlänningskontroll. Det handlar rätt mycket om terrorism, och det är väldigt sorglig läsning med tanke på hur det ser ut i världen och på den rapport som ligger till grund, om dårskap, hatideologier och våldsälskande. Det rör sig om människor som vill döda för att förändra, besinningslöst. Det finns ingen proportionalitetsprincip, utan det handlar om att döda för att upprätta sin egen sjuka regim, diktatur eller vad det månde vara. Döden, skräcken och hatet är det som dessa människor lever på och sprider.

Vi är ett fantastiskt land. Vi har yttrandefrihet och vill vara ett öppet land. Vi tror på att människor ska kunna övertygas med argument. Men det går inte alltid. I den målkonflikt som uppstår mellan vårt uppdrag och den svenska Säkerhetspolisens uppdrag att skydda medborgarna i Sverige mot dessa galningar måste man balansera på en knivsegg.

Det faktum att vi effektivt måste kunna skydda människor och de uppgifter som ligger till grund för besluten om att dessa personer ska skickas ut ur landet så fort det bara går måste balanseras med att det finns någon form av insyn och kontroll. Detta är en form av kontroll. Men den som tror att man kan ta detta till en allmän förvaltningsdomstol och ha en öppen process är i bästa fall naiv, tyvärr. Den svenska demokratin har inte bara rätt att försvara sig utan är också skyldig att göra det.

Frågan är då vad vi ska göra med de människor som är icke önskvärda och ska skickas ut men inte kan skickas ut för att deras hemländer, i den mån sådana finns, är platser som är hemsökta – inte av någon positiv högre ande utan av något värre. Det är platser där tortyr och avrättningar sker och allt annat än mänskliga rättigheter råder. Ska vi skicka dessa människor dit? Många jag pratar med säger till mig: Ja, det är bara att skicka hem dem; de får väl skylla sig själva.

Men vi måste se till att vi balanserar och inte till vilket pris som helst och med berätt mod skickar en människa som antagligen åtminstone i viss mån är psykiskt sjuk till en säker död. Detta strider också mot de internationella förpliktelser som åtminstone vi liberaler tycker utgör en standard som vi ska sälja in till världen i övrigt och inte frånga själva.

Med detta sagt finns det nu ett utredningsförslag som går i rätt riktning, där vi faktiskt är tuffare när det gäller att kunna använda mer omfattande tvångsmedel mot dessa personer. Detta är ett steg i rätt riktning. Det är också obehagligt men helt nödvändigt på denna knivsegg mellan naivitet och den allmänna inställningen att de bara ska låsas in eller skickas till

döden utan att vi bryr oss. Vi försöker, vill jag påstå, gå en liberal väg framåt.

Man vill jobba med vistelseområdet. Det handlar inte bara om anmälningsplikt, utan man måste avgränsa det område där en person får vistas. Det blir högre straff för personer som återvänder och därmed bryter mot ett förbud att vistas i landet. Man ska också i dessa fall kunna återkalla uppehållstillstånd.

Frågan om elektronisk övervakning växer och har behandlats i utredningen. Man finner att detta inte tillför det som önskas. Man skriver, vilket också är min uppfattning, att Säkerhetspolisen i praktiken har ganska bra koll på dessa personer – dock sannolikt inte alla, ska vi vara medvetna om. Men de som är kända har man nog rätt bra koll på.

I utredningen tittar man också på detta med diplomatiska förbindelser, som har kommit upp i debatten och som flera partier vill gå på. Från Liberalernas sida anser vi att frågan är löst om dessa diplomatiska förbindelserna funkar. Det är bara att säga: Ni får inget bistånd, men om ni tar emot de här människorna får ni bistånd.

De diplomatiska garantierna är dock lite problematiska. De har tillämpats, och vi ser gärna från Liberalernas sida att vi tittar på detta igen – det är nödvändigt. Det är också därför vi står bakom tillkännagivandet från utskottet om att vi ska titta ett varv till på detta, vilket går emot Socialdemokraternas vilja.

Utredningen är klar. Det kommer att rasa in remissvar, positiva och negativa. Använd detta, och så går vi vidare och tittar på både vilken form av övervakning vi kan ha och hur lång inläsningen ska kunna vara – vi måste som sagt också vara beredda att skydda människor i Sverige från denna galenskap. Vi ser också till att eventuellt jobba med övervakning och diplomatiska garantier, som sagt. Detta bör utredas, och jag yrkar därför från Liberalernas sida bifall till utskottets förslag.

Anf. 36 JOHANNA ÖFVERBECK (MP):

Fru talman! Även om en del terrorister har uppmanats att hålla sig borta från Europa just nu på grund av smittspridning av covid-19 förblir internationell terrorism ett reellt hot. Samhället och Sverige behöver effektiva verktyg för att förhindra dåd.

Lagen om särskild utlänningskontroll medger att en person kan utvisas om det är särskilt påkallat med hänsyn till rikets säkerhet eller om det kan befaras att personen kommer att begå eller medverka till terroristbrott. I detta sammanhang har säkerhetspolisen en viktig roll när det gäller att identifiera säkerhetshot.

Efter en anmälan görs en prövning av Migrationsverket, som kan överklagas till regeringen. Innan frågan avgörs av regeringen ska Migrationsöverdomstolen yttra sig. Om det i yttrandet framkommer att det finns hinder för verkställigheten för att det finns risk för dödsstraff eller tortyr i det land dit personen ska utvisas är regeringen bunden av detta. Utvisningen går då inte att verkställa.

Fru talman! För Miljöpartiet är det grundläggande att Sverige respekterar de internationella konventioner vi är anslutna till. Om utvisning av personer som utgör säkerhetshot riskerar medföra att de utsätts för tortyr, dödsstraff eller annan omänsklig behandling är Sverige, med rätta, för-

hindrat att verkställa utvisningen. Detta gällde tidigare, och det gäller fortfarande.

Vi måste alltid ha i åtanke att Sverige är en rättsstat och att alla regleringar som görs måste vara förenliga med skyddet av de mänskliga rättigheterna.

Regeringen har precis gjort en översyn av lagen om särskild utlänningskontroll, och utredningens betänkande är nu ute på remiss. I betänkandet föreslås bland annat nya tvångsmedel för att öka möjligheterna att kontrollera personer som utgör säkerhetshot och som inte kan utvisas. Därför finns det ingen anledning för riksdagen att ta initiativ till en ny utredning.

Med anledning av detta vill jag yrka bifall till den reservation 5, som är gemensam för Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 17 Polisfrågor

Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU25
Polisfrågor
föredrogs.

Anf. 37 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Fru talman! Vi befinner oss mitt uppe i en historisk satsning på svensk polis. Anslagen till Polismyndigheten är de största någonsin. För perioden 2018–2020 är tillskottet över 7 miljarder.

Fram till år 2024 ska myndigheten växa med 10 000 fler polisanställda i hela landet. Det är en viktig satsning, som kommer att göra skillnad i kampen mot brottslighet och i arbetet för ett tryggare Sverige.

Målet om 10 000 fler polisanställda är utmanande, men successivt ser vi hur myndigheten växer. För någon vecka sedan kunde vi hälsa 610 nya polisaspiranter varmt välkomna till myndigheten. Bara i mitt eget län var tillskottet nio nya poliser, vilket är otroligt viktigt när vi ska ha en polis som är lokalt närvarande i hela landet.

Fru talman! Sverige ska vara ett tryggt land för alla. Det är grundläggande för att vårt samhälle ska hålla ihop. Samhället ska vara starkt nog att skydda människor från alltifrån vardagsbrott till grov organiserad brottslighet och terrorism.

Att öka tryggheten i samhället är en av regeringens och socialdemokratins viktigaste prioriteringar. Det kräver ett hårt, tålmodigt och beslutamt arbete över lång tid och på en lång rad områden i samhället, både med brottsbekämpning och med insatser för att människor inte ska dras in i kriminalitet. Denna del är otroligt viktig i vår debatt. Det handlar om att kunna fokusera på vad vi gör för att bekämpa den brottslighet som finns och för att motverka att nya människor dras in i den.

Den enskilt viktigaste satsningen för att öka tryggheten i Sverige syftar till att få fler poliser på gator och torg och fler polisanställda som kan klara upp brott. Sedan regeringen inledde den offensiva satsningen på fler poli-

Prot. 2019/20:120
13 maj

*2019 års redogörelse
för tillämpningen av
lagen om särskild
utlänningskontroll*

Polisfrågor

ser 2016 har vi nu passerat 4 000 fler polisanställda i myndigheten. Parallellt med detta genomför vi kraftfulla förstärkningar av hela rättskedjan.

Gängbrottsligheten är ett allvarligt samhällsproblem som ska bekämpas från alla håll; mäns våld mot kvinnor likaså. Med ett femtiotal straffskärpningar, mer resurser och en starkare och effektivare rättskedja flyttar vi helt enkelt fram positionerna.

Åtgärdsprogrammet mot gängvåld i Sverige är vi mitt uppe i att förverkliga. Det handlar både om skärpta straff och om fler och nyare kraftfulla verktyg till brottsbekämpande myndigheter liksom om sociala insatser som stoppar rekryteringen till gängen på lång sikt.

Fru talman! Det betänkande som vi i dag debatterar omfattar de motioner om polisfrågor som väckts under den allmänna motionstiden.

Vi i utskottet avstyrker de allra flesta, ibland för att vi tycker att de är direkt dåliga och ibland för att de har en inriktning där arbete redan pågår inom regeringen eller för att regeringen har aviserat att förslag ska komma till riksdagen. Men många gånger är det också för att vi inte anser att politiken ska vara inne och i detalj styra Polismyndigheten och hur man där organiserar sitt arbete.

Vi har med den stora polisreformen sagt att det ska vara en gemensam myndighet och satt ramarna för myndighetens arbete. Jag tror inte myndigheten blir bättre eller effektivare för att vi här i riksdagen varje år utifrån motioner ska fatta beslut om vilka enheter man ska ha eller hur man ska jobba eller prioritera i detalj.

Det finns också några motioner som vi ställer oss bakom. Jag vill kort beröra dem.

Den första handlar om danstillstånd. Krav på danstillstånd har funnits i ordningslagen sedan 1950-talet och har med jämna mellanrum varit uppe i debatten och diskussionen här i riksdagen. Utskottet har också tidigare sagt att man vill att det ska avskaffas. Frågan är utredd, och ett arbete pågår inom Regeringskansliet. Jag har full förståelse för att det är en fråga som har fått stå tillbaka när man prioriterar insatser för att möta gängkriminaliteten och att stärka lagstiftningen på många områden. Jag tycker också att det är helt riktigt att här och nu fokusera på att bekämpa den pandemi vi befinner oss i. Men när vi har tagit oss igenom allt detta och corona inte längre är vår vardag är utskottets och riksdagens budskap tydligt: Danstillståndet ska avskaffas.

Den andra frågan handlar om tullens brottsbekämpande verksamhet. Även om läget just nu i coronatider är ett annat har vi under ett antal år haft ett stort problem med internationella stöldligor. Särskilt vissa delar av vårt land är drabbade. Dessa stöldligor står för en stor del av bostadsinbrotten och stölderna av exempelvis bilar, båtmotorer, bildelar och jordbruksmaskiner i Sverige.

Detta är något vi aldrig kan acceptera, och det är bra att regeringen har gett myndigheterna ökade resurser under de senaste åren och att man har tillfört nya verktyg, inte minst kopplat till gränsnära zoner, och att fler verktyg är på väg. Det kommer att ha stor betydelse för bekämpningen av den gränsöverskridande brottsligheten.

Regeringen har också tidigare har gett polis, tull och kustbevakning i uppdrag att tillsammans se hur man kan stoppa internationell organiserad brottslighet. Det är roligt att ta del av den redovisning som kom under

våren och att se hur myndigheterna har börjat samarbeta närmare, fått en effektivare hantering och med kraft gemensamt har kunnat möta detta.

Men det blir också tydligt att vi behöver göra mer. Här delar utskottet regeringens linje att Tullverket behöver få utökade befogenheter. Det är också detta vi i dag ger till känna.

Steg för steg, med beslutsamhet och uthållighet, ska vi trycka tillbaka kriminaliteten och göra Sverige tryggare.

Anf. 38 JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Detta är ett viktigt betänkande. Det rör väldigt viktiga frågor: svensk polis och förutsättningarna för den att verka och göra sitt jobb.

Detta är en angelägen fråga. Just nu är det corona som är på allas läppar, av fullt förståeliga skäl. Men, fru talman, det händer fler saker i vårt samhälle – lyckligtvis, kanske man ska inflika. Och medborgarna har all rätt att förvänta sig att riksdagen i allmänhet och regeringen i synnerhet, som faktiskt leder vårt land, har förmåga att hantera flera olika frågor samtidigt.

Den trygghetskris som Sverige upplever är fundamental. Saker som tidigare väckte väldigt stora rubriker blir i dag ofta bara notiser. Det är någonting som flimrar förbi på morgonen medan man lagar frukost till barnen eller medan man tittar på nyheterna på kvällen. Det är verkligen djupt deprimerande med ett samhälle där människor tyvärr verkar ha vant sig vid skjutningar och sprängdåd. Men det får faktiskt aldrig bli vardag i Sverige. Det får aldrig bli normalbilden, för dessa saker hör inte hemma i Sverige.

Här kan vi tyvärr konstatera att siffrorna pekar åt helt fel håll. Skjutningarna låg redan i fjol, när vi diskuterade dessa viktiga frågor i kammaren, på en väldigt hög nivå, liksom de gjorde året dessförinnan. De låg då på en så hög nivå att det till och med inleddes krissamtal mellan riksdagens olika partier, och det utlovades krafttag gång efter annan. Är det något som det inte har varit brist på det senaste året är det pressträffar med politiker i ansvarig ställning där det utlovas förändring. Nu skulle det verkligen hända saker. Arbetet skulle ha högsta prioritet. Medborgarna utlovades att snart kunna se en tydlig förbättring.

Det har nu gått åtta månader sedan gängsamtalet avslutades. Men hur har det egentligen blivit? Är det så positivt som vi kan höra regeringspartiet beskriva – att den organiserade kriminaliteten pressas tillbaka? Eller är det talepunkter som produceras i ett sammanträdesrum medan medborgarna upplever någonting annat?

Jag tror att svaret på frågan finns i polisens egen statistik, för siffrorna ljuger inte. Vi kan utvärdera situationen i dag och till exempel jämföra med hur det var i fjol. Jag kan tyvärr konstatera att skjutningarna inte har minskat i antal. Skjutningarna ligger inte kvar på en oförändrad nivå. Skjutningarna har ökat med 21 procent jämfört med samma period i fjol.

Det är samma sak med sprängdåden. Sprängdåden har inte minskat i antal jämfört med samma period i fjol. Sprängdåden ligger inte kvar på en oförändrad nivå jämfört med i fjol. Sprängdåden har ökat med 12 procent jämfört med 2019.

Fru talman! Jag är övertygad om att polisen gör sitt allra bästa. Många poliser i vårt land – jag har talat med många av dem – utsätter sig själva för stora prövningar och till och med stora risker för att kunna utföra sitt

arbete, för att kunna skapa ordning och reda och för att kunna förbättra tryggheten på gator och torg för alla människor i vårt land. Men det är ändå uppenbart att den viktigaste målsättningen – att minska antalet skjutningar och antalet sprängdåd – inte har uppnåtts.

Ansvar för det, menar jag, faller inte på polisen. De gör sitt jobb efter de förutsättningar de har. Ansvar för samhällsutvecklingen faller framför allt på regeringen, vars retorik om handlingskraft och förändring och vars löften om att det snart skulle hända saker och ting inte alls motsvaras av de politiska förslag som har lagts på riksdagens bord. De har envist sagt nej till många av de förslag som faktiskt skulle ha kunnat göra skillnad. De har inte ens vidtagit alla de åtgärder som man för åtta månader sedan sa skulle ha högsta prioritet. Man sa: Nu ska vi skapa förändring. Men åtta månader senare har arbetet med flera av dessa saker inte ens inletts. Är det verkligen att ha nödvändig krisinsikt? Är det verkligen att göra vad som krävs? Är det verkligen att se hur Sverige ser ut våren 2020?

Jag tror att Sverige behöver ändra riktning. Det finns politiska förslag på riksdagens bord. Det handlar om att få ut fler poliser och att se till att fler kommer ut i yttre tjänst. Men det finns inga genvägar dit. Attraktiviteten i det viktiga polisyrket måste stärkas. Det handlar om löneyft. Det handlar om att förbättra karriärvägarna. Det handlar om att göra polisutbildningen betald, precis som den var tidigare. Det är saker och ting som jag tror skulle kunna få effekt på kort sikt för att få fler att söka till detta viktiga yrke.

Det handlar om straffskärpningar för att se till att den som har det dåliga omdömet att begå brott och som väljer brottets bana får en tydlig konsekvens och inte snart släpps ut igen och kan begå nya brott. Det handlar om att förbättra de polisiära verktygen för att polisen ska kunna söka efter inte minst vapen och sprängmedel som inte hör hemma ute i samhället.

Det handlar naturligtvis också om det förebyggande arbetet. Det handlar om att se till att stärka socialtjänstens viktiga roll och deras arbete. Det handlar om att se till att de får bättre förutsättningar att ingripa tidigt och väldigt tydligt gentemot den person som begår sitt första brott. Vi vet nämligen, fru talman, att den person som rånar sina jämnåriga kamrater i dag är samma person som skjuter och spränger i morgon om vi inte sätter stopp för den utvecklingen. Vi har många gånger hört gängkriminella personer fråga: Varför stoppade ingen mig i tid? Varför föll ansvaret mellan stolarna? Det har inte saknats samtal med socialtjänsten. Men jag tänker på de där reformerna. Det sker alltför sällan i dag att man till exempel flyttar personerna till en annan miljö, rycker upp dem med rötterna bort från deras kriminella identitet. Det är bara att konstatera att det finns väldigt stora brister där.

Fru talman! I detta betänkande finns fyra olika tillkännagivanden. Det handlar till exempel om att renodla polisens arbetsuppgifter. Det är en väldigt viktig fråga för att man ska kunna se till att polisen har nödvändiga resurser för att kunna fokusera på det som verkligen betyder någonting för medborgarna i dag.

Det handlar om brott av djurrättsaktivister. Även det är en viktig fråga som berör väldigt många människor i vårt land, som får sin egendom förstörd och som till och med blir hotade bara på grund av att de utför sitt jobb. Det finns nu en majoritet i riksdagen för att skärpa den lagstiftningen.

Jag vill ge ett särskilt tack till Centerpartiet, som har varit pådrivande för att vi ska kunna få detta på plats.

Vi behöver också stärka tullens brottsbekämpande arbete. Nu närmar sig sommaren, även om det kanske inte känns så just i dag. Därmed kommer också de stöldligor som år ut och år in ger sig ut på sina stöldturnéer i Sverige och som stjälar bilar, bildelar, båtmotorer och hästsadlar. Ett problem har under flera års tid varit att tullen helt enkelt saknar legala förutsättningar och möjligheter att kvarhålla fordon med misstänkt stöldgods vid gränsen, vilket i praktiken innebär att det ibland närmast blir fritt fram.

Detta är ingen ny fråga. Här har vi också tidigare fått löften av regeringen. Detta skulle hanteras. Men de senaste beskederna har varit att det inte ens är säkert att ny lagstiftning ska presenteras, trots att det har gått flera år sedan frågan lyftes för första gången. Men det är bra att det nu finns en majoritet i riksdagen så att vi förhoppningsvis kan se till att regeringen tar sitt ansvar och tar fram den viktiga lagstiftningen.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag yrka bifall till reservation 24. (Applåder)

Anf. 39 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Svensk polis har i dag stora utmaningar jämfört med bara för några år sedan. Den alltmer tydliga segregationen leder till en ökad otrygghet, vilket givetvis ger direkta konsekvenser för polisen.

De senaste åren har vi kunnat se en ökad polarisering i samhället, och i många utanförskapsområden är tilltron till samhället i allmänhet och polisen i synnerhet på tillbakagång. I takt med att dessa områden blir fler till antalet och trångboddheten ökar underlättas det för grovt kriminella att flytta fram sina positioner.

Var och varannan dag rapporteras det om skottlossningar med skottskador som följd, många gånger med dödlig utgång, våldtäkter, rån – även av barn – och annan grov brottslighet. Flera av dessa brott kommer till sjukvårdens och rättssamhällets kännedom, men under ytan finns beskyddarverksamhet, droghandel och social misär som utgör grogrunden för framtida brottslighet.

Grovt våld, ett ökat antal våldtäkter och gärningsmän som inte kan lagföras är akuta polisiära frågor som inte kan anstå. För att komma till rätta med dessa utmaningar behöver vi politiker enas över blockgränserna för att komma fram till en långsiktig rättspolitik.

Fru talman! Polisarbetet är ett unikt arbete som skiljer sig från i stort sett alla andra arbeten. Det ställs unika krav. Yrket omgärdas av ett unikt ansvar och är förknippat med unika befogenheter. Det kräver såväl juridisk kunskap som utbildning inom en mängd områden, praktiska färdigheter och fysisk förmåga. Polisarbete kräver en blandning av teoretisk utbildning och praktiskt hantverk och inte minst polisiär erfarenhet för att behärska och förstå yrket fullt ut.

Kärnverksamheten i polisarbetet är att förebygga, ingripa mot och utreda brott. Detta arbete görs och leds bäst av utbildade och erfarna poliser. Det är därför viktigt att behålla yrkesprofessionalismen för poliser, precis som det är viktigt att behålla professionella lärare och sjukvårdspersonal.

Sverige har en mycket välutbildad polis, och vi har ett stort behov av dessa poliser som kan ta sig an de krävande och många gånger farliga arbetsuppgifter som de möts av. Kunskap och färdighet kan aldrig kompen-

seras av en snabb ökning av numerären av civila polisanställda, vilket sker i dag med målet om att nå 10 000 polisanställda.

Många civila anställs utan några lägsta grundkrav och utan krav på annan relevant polisiär utbildning än en kort introduktion eller några veckors kurs. Sedan förväntas man kunna ersätta polisiär kompetens. Detta är en mycket oroande och farlig utveckling. På kort sikt kan det leda till enskilda misstag. På längre sikt riskerar det att undergräva tilltron till hela rättsväsendet.

Även om många av dessa civila polisanställda har andra utbildningar och erfarenheter, är trevliga och gör ett bra jobb utifrån de förutsättningar de har är det en mycket oroande trend som går stick i stäv med utvecklingen inom de flesta andra yrken, där man förväntas ha en längre relevant utbildning och som polis även en särskild legitimation.

På grund av att det är för få poliser och för hög arbetsbörda tvingas chefer på olika nivåer att skicka ut civila på uppdrag där dessa individer inte är rätt resurs för arbetsuppgiften. Trots att civilanställda inte ska hantera uppdrag som husrannsakan och andra situationer där det kan finnas risk för våld förekommer detta. Civilanställda är inte förberedda på den hot- och våldsbild som finns där ute. En situation kan förändras snabbt, och har man då inte rätt utbildning och utrustning kan det lätt urarta.

Vi behöver civila polisanställda med specialistkunskaper inom områden som ekonomi, miljö, kriminologi och juridik. Det är viktigt med olika kompetenser som kompletterar varandra. Men det måste vara rätt person på rätt plats.

Vad är då lösningen på detta? Jo, att se till att polisyrket uppvärderas genom högre löner, bättre arbetsvillkor och inte minst genom att poliserna blir avlastade av civilt anställda när det gäller icke-polisiära arbetsuppgifter.

Med detta sagt finns det självklart ett behov av civila polisanställda som hanterar uppgifter som i onödan belastar polisen. Polisen har väldigt många uppgifter som inte handlar om att bekämpa brott. En rad av dessa borde polisen slippa för att i stället kunna fokusera på just brottsbekämpning. En stor del av polisens tid går åt till administrativt arbete. Där skulle civilt anställda kunna avlasta poliserna mycket mer än vad som sker i dag.

Polisen tar årligen hand om ca 60 000 berusade personer. De har inte begått något brott, men välutbildade poliser skjutsar dem, låser in dem och har sedan koll på dem i en tillnyktringscell. En betydande del av verksamheten går alltså åt till att ta hand om berusade och personer med psykisk ohälsa. Är dessa personer inte våldsamma borde det vara en uppgift för sjukvården eller någon annan lämplig enhet.

Andra exempel är att polisen tar hand om hundar och katter. De transporterar också frihetsberövade personer långa sträckor genom landet. När socialtjänst och andra gått hem är det bara polisen kvar. Polisen tar hand om samhället när många andra inte är närvarande. Polisen finns där året runt, dygnet runt och gör en massa saker som inte märks i statistiken eftersom dessa uppgifter inte mäts.

Om vi vill ha högre polisenärvaro och bättre brottsbekämpning behöver vi politiker se över hur vi fördelar resurserna i samhället och vem som ska ansvara för vilka arbetsuppgifter. Vi behöver fler chefer och polisanställda med polisexamen och erfarenhet av polisiärt arbete.

Fru talman! I dag riktar vi ett tillkännagivande till regeringen gällande att utreda hur kriminella djurrättsorganisationer ska hindras i sina trakasserier mot laglydiga lantbrukare, jägare med flera. Det är välkommet att det sker, men det är en markering med ett alltför snävt omfång.

Sverigedemokraterna har länge förespråkade och fortsätter att förespråka en kriminalisering av deltagande i kriminella organisationer. En sådan lagstiftning skulle ta sikte på en rad organisationer, exempelvis dessa som tillkännagivandet nu omfattar men även andra våldsbejakande organisationer såsom vänster- och högerextrema samt andra våldsamma organisationer som försöker påverka samhället genom kriminella handlingar.

Vi väntar tålmodigt på den dag då fler partier noterar detta och återigen ansluter sig till sverigedemokratisk kriminalpolitik. Till dess är detta steg både välkommet och nödvändigt.

Fru talman! Jag ska avslutningsvis säga några ord gällande skyddade personuppgifter för poliser. Det har blivit allt vanligare att poliser, främst de som arbetar i yttre tjänst, efterfrågar skyddade uppgifter. Det är inte ovanligt att poliser filmas av allmänheten under ingripanden eller i samband med utredningar blir utsatta för hot. Skyddade personuppgifter är en viktig komponent för de poliser som vill ha det för att de ska kunna känna sig trygga och våga utföra sitt arbete fullt ut.

För att säkerställa tryggheten för poliser och deras familjer vill därför Sverigedemokraterna tillsammans med Moderaterna och Kristdemokraterna se ett system där skyddade personuppgifter beviljas de poliser som efterfrågar det.

Fru talman! Polisen är trygghetens väktare. Svensk polis är för viktig för att förvandlas till en post i en budget. Vi måste i alla lägen och alla situationer stå upp för svensk polis och för de lagar som vi beslutar om. Svensk polis ska känna att vi politiker stöder dem fullt ut.

Jag yrkar bifall till reservation 3.

Anf. 40 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Polisen är nog den myndighet som alla medborgare i Sverige har en relation till – på gott eller på ont. Det är nog också därför som polisens omorganisation de senaste åren har rönt så stort intresse och granskats så noga av omvärlden. Vi har följt hur polisen gått från över 20 olika myndigheter i landet till en sammanhållen myndighet. Själv har jag dessutom följt det på nära håll som ledamot i Polismyndighetens nationella insynsråd under två mandatperioder.

Man kan lugnt säga att det har varit en tuff resa för polisen. En del saker har blivit bättre, men en del saker finns kvar att göra. Tillgängligheten måste förbättras. Det finns fortfarande långa telefonköer och långa handläggningstider för vissa ärenden. Inte minst måste utryckningstiderna ned.

Fru talman! I vissa landsbygdskommuner kan utryckningstiden dra iväg timmar eller mer – om polisen alls kommer. I dag känns det inte riktigt som om vi har en polis för hela landet. Detta är inte acceptabelt.

När det gäller antalet poliser är det skönt att vi ska öka antalet poliser med 10 000 fram till 2024. Först då kan polisen på allvar få bukt med frågor om tillgänglighet, utryckningstider i hela landet och inte minst arbetet med brottsbekämpning.

För detta behövs dock en renodling av polisens verksamhet. Jag tycker inte att det är rimligt att polisen ska hantera danstillstånd, som kan innebära att restauranger måste söka tillstånd när de har en trubadur – om folk skulle resa sig upp och dansa. Jag är glad att polisen nu förmodligen kommer att slippa detta, för den här gången ser vi till att det blir verklighet, eller hur?

Inte heller att administrera tillstånd för hotellverksamhet tycker jag är en polisiär uppgift. Det är en något förlegad bestämmelse som inte heller uppmuntrar särskilt mycket till företagande. Den brottsbekämpning som polisen kan göra med anledning av den tillsynen må kunna lösas med myndighetssamverkan. Om det är någon som är intresserad av illegal hotellverksamhet är det ju kommunen.

I detta sammanhang vill jag yrka bifall till reservation 4.

Fru talman! Det allra viktigaste med att renodla polisens verksamhet är att polisen kan lägga ned mer resurser på de mest avskryvda brotten, som inte kan vänta på att vi får fler poliser på plats. Det gäller bland annat sexualbrott, som har tredubblats sedan 2014, och brott på internet, alldeles särskilt barnpornografibrott.

P4 Uppland rapporterade i måndags om att antalet fall där barn misstänks bli utsatta för sexövergrepp på nätet ökar samtidigt som antalet utredare minskar. Fler ska anställas. Men barnpornografiskt material som beslagtagits har legat uppemot ett år utan att en utredning har startat.

I den chockdigitalisering vi befinner oss i just nu, på grund av pandemin, där barn och unga uppmanas vara hemma, jobba och studera, är exponeringen total. Och vi har faktiskt inga uttalade strategier för att skydda barn från den ökning av övergrepp som nu sker på nätet – inte vi, inte skolan, inte polisen.

Vänner! Vi har diskuterat detta förut i kammaren. En av 500 datorer på en arbetsplats visar övergreppsmaterial. En av 100 användare söker aktivt. Inom den offentliga sektorn begås övergrepp varje vecka.

Vänner! Vi måste se till att detekteringsverktyg blir obligatoriska i alla offentliga datorer, inte bara för att blockera sidor utan också för att kunna spåra användarna. Detta måste ske för att kunna skydda barnen, hitta och lagföra förövarna samt dem som producerar och sprider pornografi på nätet. Jag yrkar också bifall till reservation 32.

Låt mig säga några ord om djurrättsaktivism – denna obegripliga företeelse där man faktiskt inte förstår motivet. Våldsverkare och extremister hotar, förstör och åstadkommer faktiskt mer lidande för djuren. Hur kan de tro att det ska vara en framgångsrik väg? Tidigare kopplades detta mer ihop med djur i bur. Då kunde man åtminstone förstå motivet. Men när de åtgärder aktivisterna vidtar gör att det blir sämre för djuren och att jägare hotas när de söker trafikskadat vilt; vad uppnår aktivisterna då? De senaste åren har vi till och med sett djurrättsaktivister störa kosläpp. Det övergår mitt förstånd. Jag kan garantera att en ko mår betydligt bättre – mår tusen gånger bättre – i en modern lagård i dag, där kossan får gå lös året om, även om det är inomhus, än i den idylliserade, romantiserade bilden av hur det var att vara ko i en lagård på 50- eller 60-talet. Det går inte att jämföra.

Jag är mycket glad för att det finns en majoritet i riksdagen för att markera mot djurrättsaktivister. Det ska vara stopp för offentliga medel till identifierbara organisationer. Det ska vara en tydlig och detaljerad anmälan för de utsatta. Det ska vara klart var den privata tomtgränsen går så att

det är möjligt att avhysa personer. Och det ska framför allt finnas pålitlig statistik och tydliga brottskoder.

Det är bra att det finns en majoritet för förslaget i utskottet, och det är synd att vissa partier inte står bakom det.

Vi går mot en sommar som kanske kommer att bli annorlunda. Fler kommer att semestra på den svenska landsbygden – och det är bra. Men det finns saker som vissa inte ser fram emot någon sommar, nämligen att brottsnätverk – ofta internationella – begår tillgreppsbrott i Sverige. Systematiskt försvinner båtmotorer, fyrhjulingar, motorsågar samt bensin och diesel från sina rättmätiga ägare. Många gånger står rättsstaten handfallen. Det finns inget som är så farligt för tilltron till rättsväsendet som när tullen inser att bilen de stoppat vid gränsen innehåller stulna motorsågar, men bilen och dess ägare kan inte hållas kvar till dess polisen kommer.

Nu har den så kallade samverkansutredningen kommit fram till att tullens befogenheter behöver stärkas på området. Stoppa, beslagta och hålla kvar gods eller chaufförer i väntan på överlämnande till polis ska vara en självklarhet – även om det tar en timme eller en dag. Den möjlighet till kvarhållande som finns i dag är för restriktiv. Jag är glad att ett enigt utskott nu trycker på regeringen för att detta snabbt ska komma på plats.

(Applåder)

Anf. 41 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! Vänsterpartiet vill ha en närvarande, lokalt förankrad och kunnig polis som finns både på landsbygden och i förorten. Vi vill ha en polis som kan sitt bostadsområde, har en sjyst lön och en bra arbetsmiljö och som vill göra Sverige till ett tryggt land för alla. Polisen har ett av de finaste uppdragen man kan ha; att skapa ett Sverige för alla där alla är trygga och säkra och litat på varandra.

Enligt en forskningsrapport från Stockholms universitet som släpptes i går har brottsligheten generellt sett minskat de senaste decennierna. Det är riktigt bra. Ändå upplever många sig väldigt otrygga. Sprängningar och skjutningar sker alltför ofta. Känslan av sammanhållning är svag just nu. Sverige slits isär på grund av ökade ekonomiska klyftor.

Samhället är mer komplext, och så även brottsligheten. Det är i dag komplicerat att utreda brott, och det krävs många olika kompetenser. Det handlar om allt från hur brottsoffer reagerar i kris till att knyta förband och hitta lagrad information i en mobil. Det krävs en extremt kompetent polis.

Då är det intressant att borgarna tillsammans med Sverigedemokraterna menar att polisens arbetsuppgifter ska renodlas, som om polisen i dag sitter och gör en massa onödiga arbetsuppgifter som inte ingår i att utreda brott och att skapa trygghet. Det är att blunda för komplexiteten i polisens arbete.

Det är väl också därför som samma partier vägrar att se att polisutbildningen måste bli en högskoleutbildning med yrkesexamen. Det är något som bland annat polisens fackförening, Polisförbundet, tycker är oerhört viktigt för att öka attraktiviteten och få fler personer att över huvud taget vilja söka till polisutbildningen.

För att polisen ska kunna göra ett bra arbete måste stödet för polisen vara högt hos befolkningen. Det är det tyvärr inte inom alla grupper. Det sker missförstånd och otydlig kommunikation från polisen, vilket gör att

det kan vara svårt att greppa varför till exempel Nordiska motståndsrörelsen fick demonstrera utanför RFSL:s lokaler i Almedalen förra året.

Detta var något som gjorde att oerhört många hbtq-personer, och många andra, kände en stor rädsla för sin säkerhet. Beslutet kan vara rätt fattat utifrån ett lagstiftningsperspektiv, men det skapade rädsla och oro. Polisens arbete med att kommunicera och arbeta vid demonstrationer och sammankomster måste bli bättre. Vänsterpartiet vill ha tydligare utbildningsinsatser i frågor om hetslagstiftningen och ordningslagen.

Det sker i dag ett mångfaldsarbete inom polisen – och det är bra. Men arbetet fokuserar nästan enbart på vilka som rekryteras in till polisen, inte på hur polisens arbete ska utföras. Det ligger djupt i poliskåren att det är den vite mannen som är normen, och utifrån de premisserna sker mycket av dagens polisarbete. Det kan vara därför som rasprofilering sker alltför ofta.

Rapporten *Slumpvis utvald* av Civil Rights Defenders och kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet visar på att rasprofilering inte handlar om ruttna äpplen inom kåren, om enskilda händelser eller om vissa bostadsområden med annan etnisk sammansättning. Detta har visat sig vara dåliga ursäkter. Rasprofilering sker ändå. Personer med annan etnicitet pekars oftare ut som misstänkta, att vara kriminella, än personer med traditionellt svenskt utseende. Och det är förbjudet.

Därför behövs det en generell och långsiktig kompetenshöjning, inte bara för lokalpoliser som arbetar i utsatta områden utan för polisen som myndighet. Det handlar om en mångkulturell kompetens och om att polisens arbete är komplext och svårt. Därför krävs det mycket kunskap.

Fru talman! Det finns också otroligt mycket bra som görs hos polisen, och när jag årligen åker radiobil med polisen i Region Öst blir jag djupt imponerad av varje polis jag möter – från polisen som sitter bredvid kvinnan som blivit våldtagen till den polisanställda som utreder barnpornografibrott. Jag har många gånger lyft frågan om arbetsmiljö, utrustning, it-kompetens, förankring i utsatta områden och allt det som behöver förbättras. Det är mycket som har blivit bättre, och det är mycket som behöver förbättras. Men vi har en fantastisk polis i Sverige i dag.

Jag yrkar bifall till reservation 14.

Anf. 42 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Det är ett omfattande och matigt betänkande med många olika förslag, motioner och reservationer som debatteras nu. Det märks också på debatten, som går åt lite olika håll och där man lyfter olika aspekter av betänkandet.

Jag tänkte fokusera framför allt på att betänkandet innehåller förslag till fyra tillkännagivanden. Riksdagen ser ut att fatta beslut om uppmaningar till regeringen att återkomma med skarpa förslag, och det skyndsamt.

Ett tillkännagivande rör tullen, där riksdagen är helt enig. I dag kommer riksdagen återigen att kräva att tullen ges mer befogenheter. Merparten av inbrotten och stölderna i Sverige begås av internationella stöldligor. När de kommer till gränsen med stöldgods får tullen i dag inte stoppa dem. Kristdemokraterna kräver att lagen ändras; tullen måste kunna stoppa och kvarhålla både stöldgods och personer.

Regeringen har duckat i frågan i flera år. I februari i år sa inrikesminister Mikael Damberg att lagen skulle ändras, men sedan dess har ingenting hänt – tvärtom har finansminister Magdalena Andersson flera gånger förnekat att en lagändring är på gång. Regeringen försöker finta bort frågan, och de som jublar är Europas stöldligor. Låset till skafferiet Sverige är nämligen fortfarande upplåst, och vi kan vänta oss nya stöldräder när gränserna öppnas igen efter coronapandemin.

Riksdagen kräver i dag ändrad lagstiftning. Det är inte första gången, men jag hoppas att det är sista. Nu måste nämligen regeringen agera. Som jag sa finns det dock frågetecken i de besked som har kommit från regeringen. I ett skriftligt svar på en fråga här i riksdagen i mars svajade finansministern, och så sent som i en intervju den 2 maj var det också oklart vad regeringen egentligen håller på med – vilka förslag de jobbar med. Därför är dagens besked från Sveriges riksdag tydligt. En helt enig riksdag kommer att fatta beslut om att detta måste åtgärdas och att regeringen måste återkomma, och det skyndsamt.

Fru talman! Våldsbejakande djurrättsaktivister har de senaste åren blivit alltmer konfrontativa och aktiva. Jägare, jordbrukare, djurfarmare och så vidare vittnar alla om hot, skadegörelse och våld. Så kallade demonstrationer, som liknar trakasserier, hålls i närheten av deras tomter, deras gränser och deras marker. Inte sällan ligger dessa platser långt ifrån närmaste polisstation. Den här brottsligheten har gått under radarn då Säkerhetspolisen inte har prioriterat den som politisk extremism eller fört statistik över den. Det måste förändras.

Kristdemokraterna har i denna kammare drivit på för hårdare tag mot de extremister som under falsk flagg om djurskydd ger sig på företagare, familjer och människor på landsbygden som jobbar med ekologisk djurhållning, förvaltning av viltstammen och att hålla vår landsbygd levande. De så kallade djurrättsaktivisterna är ett hot mot dem alla, men i förlängningen hotar den våldsbejakande djurrättsaktivismen vår framtida livsmedelsförsörjning och det fria företagandet – och ytterst, fru talman, vår demokrati. Regeringen gör alldeles för lite för att stoppa detta, och därför yrkar jag bifall till det förslag till tillkännagivande i det här ärendet som finns i betänkandet.

Fru talman! Vidare måste polisen ha tid att bekämpa brott. Det är alla överens om, men långt ifrån alla inser vad det betyder. Polisen är i dag ansträngd av arbetsuppgifter som inte direkt är brottsbekämpande. Mycket handlar om att transportera personer som andra skulle kunna ta hand om – och ta hand om bättre. Det handlar om att transportera dömda till fängelse och om att transportera omhändertagna. Kriminalvården har fått i uppdrag att ta över detta, men det finns mer att göra. Det kan handla om att transportera fyllerister till tillnyktringsenheter, vilket exempelvis ordningsvakter eller andra transportfunktioner skulle kunna göra bättre.

Att se till att en självmordsbenägen hamnar på sjukhus, omhändertas och får vård och det stöd som behövs ligger i dag på polisen. Här har Kristdemokraterna tidigare lagt fram förslag om att införa psykiatriambulanser som både skulle ge betydligt bättre omvårdnad och avlasta polisen.

Sammanlagt är detta uttryckningar som tar väldigt mycket tid. Uppemot halva arbetstiden, ibland mer, på olika arbetspass går åt till just fyllerister och personer med psykisk ohälsa. Här finns mycket mer att göra för att avlasta polisen – men framför allt för att ge det stöd som människor i en

utsatt situation behöver. Vi pratar ofta om fler poliser i Sveriges riksdag, men vi behöver också prata om vad poliserna fyller sina pass med. Därför stöder jag tillkännagivandet om att renodla polisen.

Jag yrkar även bifall till reservation 2, som handlar om administrativt stöd. Erfarenheter från Uppsala visar att administrativa assistenter kan effektivisera och öka antalet poliser i yttre tjänst ytterligare. Om man anställde 375 assistenter skulle det frigöra arbetstid motsvarande uppemot 750 poliser i yttre tjänst, enligt Polisförbundet. Det finns inga genvägar. Vi måste satsa på att få fler poliser, och vi måste öka attraktiviteten i yrket genom riktade polislönesatsningar – men vi måste även se hur vi använder de poliser vi redan har. Därför yrkar jag alltså bifall till reservation 2.

Under coronapandemin har polisen också gjort insatser så att poliser som i dag arbetar inne i polishuset har kunnat gå ut och arbeta i yttre tjänst. Så många som 700 personer har man kunnat frambringa. Jag tycker att det är väldigt positivt och att man behöver se över om man kan ha kvar en del av dem i yttre tjänst även i fortsättningen. Vi behöver ju fokusera på att få fler poliser, inte långt fram i tiden utan här och nu, med tanke på att problemen med den ökande kriminaliteten är så stora.

(Applåder)

Anf. 43 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman och åhörare! Polisen har gjort en lång resa de senaste åren. Vi har en helt ny organisation på plats. Detta skedde inte helt utan friktion, men i dag har vi en polis som har förutsättningar att jobba effektivt. Vi har en svensk, nationell polis, och det är väldigt viktigt.

Vi har 32 458 personer anställda inom svensk polis. 20 458 är poliser – några av dem är aspiranter – och 12 000 är civilanställda. Alla dessa gör fantastiska insatser för att minska brottsligheten och öka tryggheten.

De åtgärder som de senaste åren har vidtagits för att kraftsamla och strategiskt försöka styra svensk polis har varit bra. Jag tycker att det görs imponerande insatser under pågående Operation Rimfrost, men vi kan också konstatera att skjutningar och sprängningar fortsätter trots detta och att läget är fortsatt allvarligt.

Vi har sett att digitaliseringen äntligen har tagit stora steg framåt, men här finns det mer att göra. Vad gäller övrigt administrativt stöd, förutom tekniskt eller digitalt stöd, pekar vi från Liberalernas sida på detta bland annat i reservation 2, tillsammans med andra. Här måste polisen bli bättre.

Rekryteringen av nya poliser är en särskild fråga. En viktig del av januariavtalet – punkt 69 – som Liberalerna står bakom handlar om att vi ska få 10 000 fler polisanställda. Det hänger ihop med att vi vill öka polis-tätheten och öka effektiviteten, men det hänger också ihop med att befolkningen i Sverige ökar. Vi måste ha fler poliser på plats, och detta kostar. Det kostar på så vis att vi måste ha bättre polislöner. Man kan konstatera att polislönerna mellan år 2010 och 2014 i genomsnitt ökade med 3 200 kronor. Fram till 2018 ökade de med 3 700, och vi hoppas att de fram till 2022 ska öka än mer. För Liberalerna är det en viktig del att förbättra villkoren för svensk polis.

Men det handlar inte bara om lönefrågan och om att återkommande få allt starkare löneavtal, utan det handlar också om annat. Jag nämnde rekryteringen. Det är – och har framför allt varit – ett problem att för få vill söka. Rekryteringsmyndigheten har delvis legat nere under detta år, delvis

beroende på corona, men det antagningsystem man nu har på plats är vetigare och bättre. Det är dock svårt – man kan inte kompromissa med svenska, begåvning och annat om man ska ha poliser som är omdömesgilla och kan få använda sig av statens våldsmonopol för att minska brottsligheten och öka tryggheten.

Nu finns fem utbildningsorter på plats, vilket är väldigt viktigt. Vi måste göra mer, och det är ett ansvar som delvis åligger Liberalerna att inom ramen för januariavtalet se till att förutsättningarna och viljan att söka dit ökar.

Men det handlar som sagt inte bara om lön. Jag tror att det handlar om att vi måste kunna prioritera och renodla polisens arbetsuppgifter. Flera har varit inne på detta. När man drömmer om att bli polis är ju inte tanken att man vill vara psykiatriambulans; någon annan kan göra detta. Det finns många människor i Sverige som mår dåligt, men det är polisen som alltför ofta får rycka ut flera gånger samma dag för samma person som är i kris och för att hindra en katastrof. Så kan vi inte ha det. Detta kan andra göra, och kanske till och med ännu bättre.

Det handlar också om alla de transporter och handräckningsfall som måste skötas. Flera av dessa måste ju polisen vara inblandad i, om det rör sig om personer som är farliga, våldsbenägna eller svårt drogpåverkade.

Fylleriet har nämnts – alla dessa människor som har svårt att sätta korken i flaskan. Det leder till att människor inte kan ta hand om sig själva, och då hamnar de alltför ofta i en cell hos polisen. De borde naturligtvis hamna hos sjukvården, dels för att få hjälp med att kolla om de ofta dricker för mycket, dels av hälsoskäl. Det händer till och från att människor avlider till följd av alkoholförgiftning, och detta är ju inte polisen experter på.

Vi måste renodla arbetsuppgifterna. När det handlar om bortsprungna hästar, katter, spindlar, ormar och gruvhål är det polisen som får rycka in. Detta måste vi också göra någonting åt. Vi har pratat om det hur länge som helst. Det är dags att sätta ned foten. Liberalerna kräver att poliserna ska få vara poliser.

Ledarskap och vidareutbildning tror vi är viktigt. I våra kontakter med Polisförbundet är detta helt uppenbart. Ska vi ha fler poliser som vill utvecklas måste de få känna en möjlighet att utvecklas i yrket. Även här kan man göra mer.

Flera poliser som jag har talat med – nästan alla, faktiskt – pekar också på att de vill ha en relevant lagstiftning, för ibland känns det inte så meningsfullt att gång på gång ta samma drograttfyllerist i Karlskoga. Vi är oförmögna att med straff- och processrätten se till att denna person får vård och behandling och sannolikt en längre tids inlåsning för att få hjälp med sina enorma problem. Rätt som det är kör en sådan människa ihjäl någon. Då är det inte polisens fel, fru talman, utan ansvaret vilar på oss som sitter här.

Vi måste ha en mer relevant lagstiftning för människor som återfaller i brott och som har svåra problem, oavsett om deras drivkraft är deras egen misär – tyvärr – eller om de helt enkelt är ute efter att tillskansa sig ekonomiska fördelar genom brott.

Det handlar också om socialtjänsten. Jag möter många poliser som är förtvvlade över alla de unga människor som befinner sig i det jag brukar beteckna som en mental istid, där det bara är brotten som lockar. Vi kan se i medierna i dag att idrottsrörelsens aktiviteter minskar, men de ökar i

gängen. Så kan vi inte ha det. Ungar ska spela basket, dansa, gå på scouterna eller hålla på med teater. De får måla eller göra vad de vill, men de ska inte hänga med de brottsliga gängen. Här har vi mycket mer att göra, för polisen har inte möjlighet att vara fritidsgård. Ungdomar ska aktivera sig, och inte i brott.

Från Liberalernas sida pekar vi i detta betänkande också på att det är viktigt med samverkan med andra myndigheter. Polisen måste få bli ännu mer tydligt ledande i samarbetet när det gäller grova brott. Detta har vi debatterat om här tidigare, och det ligger fast.

Även samverkan med tullen finns med i detta betänkande. Tullen måste få bli en tydligare del av brottsbekämpningen. Det talades tidigare om att Sverige inte kan vara ett skafferi – Kristdemokraterna sa det här i kammaren, och jag tycker att det var väldigt bra. Vi ser att problemen med stöldligor minskar, men vi måste ha bättre samverkan mellan de brottsbekämpande myndigheterna. Nu är detta på väg. Liberalerna är väldigt glada över det, även om det har tagit alldeles för lång tid.

En annan sak vi pekar på i betänkandet är att vi nu ser över regelverket för ordningsvakter. De kommer att komplettera. Det kommer att dröja innan vi har så många fler poliser att ordningsvakter inte behövs i den omfattning som de gör i dag. Det är en omodern lagstiftning, och de är ett viktigt komplement för att minska brottsligheten och kunna öka tryggheten för medborgarna. Det finns reservationer, men detta är på gång.

Apropå skafferi har vi brott mot butiker. Människor kliver rätt in på Ica Maxi och äter en grillad kyckling på vägen ut, och man kan inte göra någonting. Hur svårt kan det vara med ett tillträdesförbud här? För Liberalernas del får detta gärna gälla också på bibliotek och badhus, som är viktiga ställen där gäng och brott inte ska få härja. I dag har vi ju matkasse hem, så ingen kommer att behöva svälta i Sverige. Det är ingen rättighet att gå in och stjäla mat eller vad det nu är på Ica Maxi, Coop Forum, Willys eller vad de nu heter – jag vill inte göra reklam för någon särskild leverantör i dessa tider av debatt om lobbyism.

Drograttfylleri nämnde jag tidigare. Här behöver vi göra mycket mer. Vi talade om vanliga rattfyllor, men vi måste tillåta fler slumpmässiga kontroller så att vi kommer framåt på detta område. Det är ju klart att människor som kör omkring neddrogade på vägarna skadar andra till och från.

Brott som begås av djurrättsaktivister har vi nämnt här i talarstolen. Jag håller med – detta är människor som är helt förblindade av galenskap och vägrar acceptera att vi i Sverige tillåter att man säljer skinnjackor och att man får vara ekobonde. Detta tål inte vissa människor. Här behöver vi nationellt kraftsamla bättre. Det här finns också med i betänkandet.

Slutligen, fru talman, lever vi inte på en ö. Sverige är – förhoppningsvis också efter corona – ett öppet land där vi jobbar tillsammans med andra länder i vår närhet. Vi välkomnar det intensifierade samarbetet mellan de nordiska länderna med samverkande svensk-finska och svensk-norska polisstationer. Detta är utmärkt.

På Europnivå, mina vänner, är det helt avgörande. I ett öppet Europa, som är Liberalernas bärande tanke och något som jag också tror är väldigt bra för svenska medborgare på alla sätt, måste vi också effektivisera brottsbekämpningen. Därför är den förstärkning av Europol, det europeiska polisarbetet, som vi förespråkar på sikt så viktig.

Därför, fru talman, nöjer jag mig också med att från Liberalernas sida yrka bifall endast till reservation 49 men står självklart bakom samtliga reservationer. Jag ber om ursäkt för att jag drog över tiden – jag blev så engagerad!

Prot. 2019/20:120

13 maj

Polisfrågor

Anf. 44 LORENTZ TOVATT (MP):

Fru talman! Det finns mycket man kan säga om det här betänkandet. Jag ska dock i mitt anförande fokusera på motionen om trygg och säker fotboll och levande supporterkultur.

Jag har gått på fotboll i snart 20 år. Sedan jag var tolv år gammal har jag suttit eller stått på Stockholms stadion eller Stockholmsarenan. Jag har upplevt eufori, sorg, gemenskap, frustration, extas och ren glädje.

Många gånger har jag tyvärr också sett det som inte alls hör hemma på en svensk allsvensk arena eller i samhället överlag förstås. Jag har sett sexism, rasism, homofobi och i vissa fall våld. Det här är vi förstås förenade i att fördöma så mycket vi bara kan.

Men, och det här är ett viktigt men, det har gått i rätt riktning; det har blivit bättre. På så gott som alla sätt har ordningsstörningar minskat på svenska arenor de senaste 10–15 åren. Det är ingen slump. Det är en konsekvens av samverkan och dialog. Polis, fotbollsklubbar och supporterföreningar har alla slutit upp bakom den gemensamma visionen om tryggare fotboll för alla. De har samarbetat. Tillsammans har de skapat ett förhållningssätt som är dialoginriktat och byggt på nationell och internationell forskning. Det har gjort Sverige till ett föredöme som nu lockar intresserade från övriga Europa. Från land efter land kommer man till Sverige för att studera hur vi hanterar de här frågorna.

Konsekvensen och det som den positiva trenden ger uttryck för är att tryggheten på arenorna är stor och att upplevelsen av trygghet är stor. När svensk elitfotboll genomför sin årliga nöjd-supporter-index visar den att 17 000 svarande känner sig trygga på svenska arenor. Och kom då ihåg vilka som är supportrarna! Det är vem som helst. Det är en vän, en mormor, en pappa eller en granne.

Den positiva trenden har varit stadig till nyligen. Polisen har nämligen ställt den framgångsrika svenska strategin på ända. I stället för att föra dialog har man börjat villkora sina tillstånd med godtyckliga och sent meddelade krav. Dessa villkor handlar om att på olika sätt försvåra och förbjuda olika typer av uttryck för supporterkultur eller kärlek till sitt lag. Det handlar om onödiga begränsningar i antalet supportrar per sektion, om regler mot tifon, till exempel vilka budskap som ska få stå på banderoller, och så vidare.

Det nya förhållningssättet som polisen använder sig av kallas för villkorstrappan. Den skapar upplevelsen att polisen ser supportrarna i sig, alla supportrar, som problemet i stället för att rikta sig till de få i sammanhanget som står för ordningsstörningarna.

Eftersom den här metoden är rättsosäker och delvis handlar om kollektiv bestraffning hotar den att urholka förtroendet för Polisen som myndighet. Och bättre blir det ju inte av att polisen hemligstämplar de underlag som de baserar sina beslut på. Risken är att detta får konsekvensen att supportrar vänder sig mot polisen, att förtroendet urholkas, vilket i sig skapar otryggare matcher.

Fru talman! Jag vill ju att fler ska få uppleva eufori, sorg, gemenskap, frustration, extas och ren glädje på svenska arenor. Men det måste ske tryggt, och då behöver polisens metoder ses över i grunden. Annars bidrar de själva till den otrygghet som de säger sig vilja bekämpa.

Anf. 45 JOHANNA ÖFVERBECK (MP):

Fru talman! Ett välfungerande polisväsen är en förutsättning för en trygg demokrati. Polisen ska kunna arbeta förebyggande mot brott, samtidigt som de ska kunna agera snabbt om något inträffar. De ska ingripa mot dem som bryter mot lagarna men också kunna möta medborgare, brottsoffer och anhöriga på ett bra sätt. Det är ett tufft arbete, och det kräver att polisen har goda möjligheter att utföra sina uppdrag.

Den miljöpartistiska och socialdemokratiska regeringen har gjort en historiskt oöverträffad satsning på polisen med ett massivt resurstillskott. Bland annat ska antalet anställda öka med 10 000 i Polismyndigheten till år 2024. Men ett tryggt samhälle med låg kriminalitet kräver även fokus på brottsförebyggande insatser. Det är med minskad marginalisering och utsatthet som vi på riktigt kan skapa en tryggare samtid och framtid.

Gång på gång lyfter polisen själva fram vikten av en kompensatorisk skola och ett fungerande skyddsnät för att förebygga kriminalitet. En jämlik skola, tidiga insatser och en likvärdig tillgång till vård och stöd är samhällets mest humana och effektiva sätt att förebygga att det går snett.

Fru talman! Om det går snett måste fokus vara att stödja en återanpassning till samhället. Straff ska alltid ha som ett av sina mål att den dömda ska kunna återgå till ett liv som är laglydigt. Det måste också finnas möjliga exitvägar för dem som befinner sig i ett kriminellt sammanhang. Ett nationellt avhoppprogram är en punkt mot gängkriminalitet i regeringens 34-punktsprogram, och ett gemensamt uppdrag har getts för att det ska verkställas.

Hittills i år har flera brottstyper minskat, till exempel lägenhetsinbrott och misshandel på krogen, eftersom människor hållit sig hemma mer än vanligt. Samtidigt har våldet inom hemmets fyra väggar ökat. Det är tyvärr inget nytt samhällsproblem. Nästan en femtedel av alla misshandelsbrott under 2019 bestod av relationsvåld där offret och förövaren befann sig i en parrelation. Risken är att mörkertalet är stort. Att anmäla sin partner till polisen kan vara väldigt svårt. Det är därför av största vikt att polisen har rätt kompetens för att bemöta dem som misshandlats av en närstående.

Även barn drabbas hårt av våld i hemmet, antingen genom att de själva är offer för misshandel eller som vittne till att den ena vårdnadshavaren misshandlar den andra. När barn är brottsoffer och vittnen är det av stor vikt att polisen har rätt kompetens. Den som förhör barn ska ha en särskild utbildning och följa den handledning som finns på området.

Brott i nära relation, brott mot barn och hedersbrott är brottstyper som behöver tydligare fokus från samhället och från Polismyndigheten. Som jämställdhetsminister Åsa Lindhagen säger kan vi aldrig acceptera att människor inte har makten över sina egna liv. Därför är det glädjande att regeringen trycker på behovet av att utöka kompetensen på dessa områden i regleringsbrevet till polisen.

Fru talman! Jag vill med detta understryka att det pågår ett viktigt arbete för att stärka Polismyndighetens möjligheter att bedriva ett gott ar-

bete. Med en bra arbetsmiljö, goda villkor för att utföra arbetet och fler kollegor finns förutsättningar för polisen att bidra till ett tryggare Sverige.

Jag vill också passa på att yrka bifall till reservation 31.

(Applåder)

Prot. 2019/20:120

13 maj

Polisfrågor

Anf. 46 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Jag yrkade bifall till reservation 3, vilket var felaktigt. Jag står bakom tillkännagivandet om brott av så kallade djurrättsaktivister och yrkar i stället bifall till reservation 51.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 24.)

§ 18 Straffrättsliga frågor

Straffrättsliga frågor

Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU26

Straffrättsliga frågor

föredrogs.

Anf. 47 GUSTAF LANTZ (S):

Fru talman! Jag tror att vi är många som är väldigt stolta över vårt land i de svåra tider som vi nu befinner oss i.

Vår demokrati står stark, inte bara när vi tar nödvändigt avstånd från varandra och tillbringar mer tid i vår skog och våra marker och påminns om hur vackert land vi lever i, utan även när vi blickar ut över världen och ser hur stater använder coronakrisen för att trycka ned sin befolkning och inskränka demokrati. Ett uttryck för detta är att vi här i dag diskuterar frågor som inte har direkt bäring på covid-19. Det kan verka märkligt, men för mig är det ett sunt bevis för att demokratin fungerar.

Det är en viktig debatt som vi har i dag. Man kan se det som att den handlar om demokrati i sig. En demokratisk stat kränker inte invånarnas mänskliga rättigheter. Den måste även göra sitt yttersta för att ingen annan ska göra det heller. Kampen mot den organiserade brottsligheten är kampen för våra invånares frihet. Hur denna kamp förs är också det en fråga om demokratiska ideal. Rättsstaten måste värnas när vi väljer medel för att nå våra mål.

Mycket har redan gjorts, men mer måste göras. För att slå hårt mot den organiserade brottsligheten måste vi förebygga att unga människor tar steget in i den. Detta arbete ryms inte inom justitieutskottet. Det handlar om en bra skola, tidiga sociala insatser, jobb och framtidstro. Brottslingar måste samtidigt gripas, straffas och sedan komma bättre ut. Här finns inget motsatsförhållande. Vi har inte råd att ställa viktiga insatser mot varandra. Kriminalpolitik är inte något för den enögde.

På justitieutskottets bord har det kommit väldigt många bra förslag om hur vi ska ta kampen mot brottsligheten i vår tid. Om vi hade haft en slö regering hade jag gladeligen röstat för många av de förslag som oppositionen lagt fram, men för mig har politik aldrig handlat om att slå in öppna dörrar. Regeringen är på bollarna. Nu arbetar mängder av utredningar med

att i detalj mejsla ut den bästa möjliga lagstiftningen för att nå dit många motioner pekar.

Samtal över blockgränserna har även förts för att ta nya gemensamma tag mot gängkriminaliteten. Detta resulterade i en att-göra-lista för regeringen som kommit att kallas 34-punktsprogrammet. Här följer några exempel på frukterna av detta arbete.

För att få bort grova brottslingar från gatan ska det utredas om fler brott som ofta begås i gängmiljö behöver få skärpta straff för att spegla brottets allvar och ge möjlighet till obligatorisk häktning. Detta har fungerat mycket väl för vapenbrotten. Det vi pratar om är rån, grov misshandel samt grov utpressning.

Straffreduktionen för unga vuxna ska nu begränsas vid grov brottslighet. Till detta ska läggas allt annat som regeringen har tagit initiativ till utanför gängsamtalet.

Nyligen skärpte vi här i kammaren straffen för mord. Nu satsas stort på polisen. Regeringens mål att vi ska ha 10 000 fler polisanställda år 2024 har redan nu lett till en påtaglig ökning av antalet i polisens personalstyrka.

Detta var några exempel på hur vi stärker friheten i vårt land.

Rätten till en rättvis rättegång är en annan mänsklig rättighet som en demokrati måste värna. Den som hindrar rättsväsendets arbete med att utreda brott och ställa förövarna till svars slår mot vår demokrati. Gäng som hotar brottsoffer och vittnen för att slippa möta lagens konsekvenser ska möta hårt motstånd från ett beslutsamt och enat demokratiskt samhälle. Även här är regeringen långt framme i arbetet. En utredning arbetar nu med att möjliggöra kraftfullare lagstiftning. Samtidigt utreds även hur vittnen ska kunna skyddas bättre.

Få företeelser hotar friheten i vårt land så mycket som det sexuella våldet. Var femte kvinna har enligt undersökningar varit utsatt för sexuellt våld. Regeringen har därför gett en utredning i uppdrag att arbeta med att

- se över bestämmelserna om sexuellt ofredande och överväga om ett grovt brott bör införas
- analysera och se över de bestämmelser som rör straffansvaret för sexualbrott på distans samt för utnyttjande av barn för sexuell posering
- analysera om brottsbalkens samlagsbegrepp behöver förändras
- utreda vissa frågor om spårsäkring efter sexualbrott
- se över straffskalorna för sexualbrotten och lämna förslag på de ändringar som kan behövas för att dessa i tillräcklig mån ska spegla brottets allvar.

Därutöver vill jag även nämna utredningen om att straffbelägga uppmaning om att någon ska begå självmord. Det är ett fasansfullt beteende som vi har kunnat läsa om i tidningarna och som självfallet bör kunna straffas under en egen brottsrubricering. Snart är regeringen i mål även på den punkten och kan överlämna ett lagförslag till riksdagen.

Detta var ett axplock av allt som nu sker på straffrättens område. Tyvärr hinner vi inte med allt i dag.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till reservation 27.

Anf. 48 JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Vi ska nu debattera motionsbetänkandet om straffrättsliga frågor.

Den straffrättsliga lagstiftningen behöver i många avseenden skärpas för att i större utsträckning spegla brottets allvar, för att ge brottsoffer den upprättelse de förtjänar och, inte minst, för att pressa tillbaka brottsligheten. Det finns självfallet inte *en* lösning för att öka tryggheten i Sverige, utan det behöver ske väldigt många olika saker, inte minst brottsförebyggande.

Vi moderater vill se en nolltolerans mot all form av brottslighet. Detta innebär att brott ska bekämpas, oavsett om de är stora eller små. Ett framgångsrikt brottsbekämpande arbete kan heller inte ta sikte bara på den typ av brottslighet som får de allra största rubrikerna – gängkriminaliteten – utan måste också ta sikte på den typ av brottslighet som lite slarvigt brukar beskrivas som vardagsbrott. Men, fru talman, det får aldrig bli vardag att acceptera brott.

Brottsligheten och otryggheten skadar inte bara de enskilda som utsätts för brott, utan brottsligheten skadar också förtroendet för hela samhällskontraktet. Det är en farlig utveckling om människor börjar tvivla på samhällets förmåga att upprätthålla lag och ordning.

Fru talman! Vi moderater har många bra förslag, tycker vi, på det straffrättsliga området. Jag hinner inte gå igenom alla våra motioner, utan jag kommer främst att uppehålla mig vid de tillkännagivanden som vi föreslår att riksdagen ska rikta till regeringen.

Vi har en regering som håller på att sätta någon form av världsrekord i antal pressträffar, men det händer väldigt lite konkret ute på gator och torg. Resultaten saknas efter de löften som har ställts ut. Vi kan konstatera att när det gäller många av de löften som getts till svenska folket har arbetet inte ens inletts. Man kan alltid beskriva det genom talepunkter – att det är på gång eller att det kommer att hända något – men vi ska hålla oss till hur det faktiskt ser ut. Arbetet går väldigt långsamt, och detta är svårt att komma ifrån.

Samtidigt finns det på andra håll en annan typ av handlingskraft. Justitiekottet riktar i betänkandet inte mindre än sju tillkännagivanden till regeringen. Ett av dessa rör skärpt straff för våldtäkt av normalgraden. Det är ett tillkännagivande som riksdagen återigen riktar till Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

I Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökning vittnar nu mer än var tredje ung kvinna om att hon någon gång har blivit utsatt för ett sexualbrott. Många unga kvinnor och även kvinnor i andra åldrar känner nog igen sig i beskrivningen att man ibland väljer en annan väg eller ett annat färdväg på grund av oro för att utsättas för brott. Det är inte acceptabelt att så många kvinnor, av rädsla för att utsättas för brott, får sin frihet inskränkt på detta sätt.

Fru talman! Våldtäkt är ett mycket allvarligt brott som bör ha ett högre straffvärde än i dag. Regeringen måste lyssna på riksdagen och skyndsamt återkomma med ett lagförslag om att skräpa straffet för våldtäkt.

Inbrott, framför allt i den egna bostaden, är ett mycket integritetskränkande brott som drabbar alltför många människor i Sverige.

I helgen kunde vi höra på nyheterna att kriminella ligor nu utnyttjar coronakrisen och gör inbrott i lokaler och i butiker där det inte är lika

mycket aktivitet nu som tidigare på grund av att både arbete och föreningsliv sker digitalt.

Vi har också hört om ligor som lurar äldre för att på olika sätt försöka ta sig in i den äldres bostad och stjäla värdesaker. Det är helt enkelt fruktansvärt.

Vi moderater har länge drivit på för att ny brottsrubricering för något som vi kallar inbrottsstöld med minimistraffet ett års fängelse ska införas.

Utskottet föreslår i detta betänkande ännu en gång ett tillkännagivande till regeringen om att skyndsamt återkomma till riksdagen med ett sådant förslag. Även ett tillkännagivande om höjda straff för grov stöld föreslås i och med detta betänkande.

Fru talman! Det är alltför vanligt att den som har blivit utsatt för ett brott på olika sätt hotas till att inte anmäla brottet eller att den som har blivit vittne till någonting skräms till tystnad.

Den som tvingar någon att inte berätta vad den har varit med om, eller som hotar ett vittne, hotar hela vår rättsstat. Samhället måste markera starkt mot denna typ av brottslighet, och vittnesskyddet måste stärkas.

Efter denna debatt kommer vi att debattera betänkandet om processrättsliga frågor, där vi moderater har ett antal reservationer bland annat om anonyma vittnen.

I detta betänkande föreslår en majoritet i utskottet att riksdagen ska tillkännage för regeringen att straffen för övergrepp i rättsak ska skärpas.

Fru talman! Vidare föreslår justitieutskottet att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen rörande vistelseförbud. En person med anknytning till kriminella grupper som har gjort sig skyldig till upprepad brottslighet ska kunna hindras från att återvända till exempelvis sitt gamla bostadsområde. Syftet är givetvis att säkra tryggheten för de boende i ett visst område och att motverka och bryta upp kriminella grupperingar.

Vidare föreslår justitieutskottet att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att lagstiftningen om förverkande av brottslingars tillgångar behöver skärpas.

Fru talman! Utöver de tillkännagivanden som jag nu har redogjort för föreslår utskottet även att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att uppmaning om att begå självmord ska kriminaliseras.

Utöver dessa förslag har vi moderater flera andra förslag som tyvärr inte har vunnit majoritet i utskottet denna gång. Det handlar bland annat om stärkt straffrättsligt skydd för blåljuspersonal, skärpta straff för gängkriminella, en översyn av preskriptionsbestämmelserna och avskaffande av den så kallade mängdrabatten.

Vi moderater står självfallet bakom alla våra förslag i detta betänkande, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 33.

Anf. 49 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Vi debatterar nu betänkandet om straffrättsliga frågor som handlar om många av de frågor som berör väldigt många människor ute i samhället som utsätts för brott eller som känner någon som har utsatts för brott. Och de som utför brotten berörs givetvis i allra högsta grad av den debatt som vi har i dag, de beslut som vi fattar och det som regeringen slutligen väljer att gå vidare med.

Det finns ett antal tillkännagivanden i detta betänkande, som baseras på stöd från Sverigedemokraterna, där vi riktar uppmaningar till regering-

en att göra vissa saker. Många av dessa tillkännagivanden är sådana som vi har gjort tidigare i denna kammare. Vi har valt att återigen rikta tillkännagivanden till regeringen eftersom vi upplever att det inte är någon riktig styrfart i rättspolitiken och på just det straffrättsliga området från regeringens sida. Det kanske beror lite grann på att det är just oppositionen i Sveriges riksdag som många gånger riktar tillkännagivanden till regeringen som föranleder att regeringen faktiskt gör någonting i slutändan. Men det är också högst motvilligt som regeringen gör just detta.

Tro det eller ej, men vi kan från denna talarstol säga att vi ska skärpa straffen, men vi kan mena helt olika saker beroende på vilket parti vi tillhör. När vi sverigedemokrater säger att vi vill skärpa straffen menar vi att det ska vara en konsekvens för den dömda och en upprättelse för den som har blivit utsatt. Men när en socialdemokrat säger att man vill skärpa straffen menar man att det ska vara en konsekvens för den dömda men också en möjlighet för den dömda. Det är dessa olika betoningar som vi har och som ofta leder till att vi har så olika uppfattningar om straffen är tillräckliga eller inte.

När Socialdemokraterna väljer att skärpa straffen gör de det med betoning på att den dömda ska få en möjlighet att bli en bättre människa och bortser allt som oftast från brottsofferperspektivet. Det är det som jag tror att allmänheten stör sig på. Människor upplever alltför ofta att väldigt grovt kriminella kan begå mycket allvarliga brott men att straffrabatter, mängdrabatter och möjligheter inkluderas för den dömda medan man bortser från rätt till upprättelse för den som har blivit utsatt för brottet.

Där går skiljelinjen i rättspolitiken och i straffpolitiken. Det tror jag är viktigt att poängtera när det från talarstolen låter som att den rödgröna regeringen vill skärpa straffen. Man ska inte bli förvånad över att man blir besviken i slutändan om man vill se tydligare konsekvenser för dem som begår mycket allvarliga brott.

För att komma till rätta med detta krävs det givetvis att vi har en regering som betonar upprättelse för brottsoffren och prioriterar ned möjligheterna för dem som har begått allvarliga brott att i slutändan bli bättre människor. Vi måste alltså titta på hur vi skärper straffen så att de också inkluderar en större del av upprättelse för brottsoffren och blir en större samhällelig markering mot det som är allvarliga brott.

I detta betänkande har vi sverigedemokrater, precis som flera andra partier, väldigt många reservationer som handlar om att vi vill gå vidare med tydligare kriminaliseringar som leder just till allvarligare konsekvenser för dem som begår brotten. Det handlar till exempel om det som har tagits upp i flera debatter, alltså deltagande i kriminell organisation. Där talar man fortsatt om djurrättsaktivister. Men jag skulle vilja kalla dem för djurrättsterrorister. Det är nämligen detta som definierar denna grupp. Det är inte omtanken om djuren som definierar denna grupp av individer utan arbetsmetoderna, och det är terrorism som dessa individer ägnar sig åt. De vill genom våld, hot och skrämning påverka legala näringar.

Vi har i det förra betänkandet ett tillkännagivande till regeringen om detta, där vi också poängterar att vi kanske behöver kolla just på deltagandebrottet för att rättsväsendet ska få möjlighet att komma åt dessa individer. De har kanske begått många enskilda brott med ett lågt straffvärde. Men sammanhanget gör att det blir mycket allvarliga konsekvenser för dem som utsätts. Då ska de många brott med lågt straffvärde kunna ses

just i sitt sammanhang och leda till att rättsväsendet får större muskler att gå efter en högre straffskala för att komma åt individer som kanske är svårare att identifiera för enskilda brott men som i ett tydligt sammanhang ingår i den kriminella verksamheten.

Just deltagandebrottet tror jag är mycket viktigt för att komma åt djur- rättsterroristerna och skapa upprättelse för de näringar som utsätts för denna verksamhet.

En annan mycket tydlig skiljelinje i detta betänkande framgår av Sverigedemokraternas reservation 49 som gäller just livstidsstraffet och det som vi har valt att kalla för förvaringsdom, som finns i bland annat Norge och Danmark i olika former. Vi i Sverige saknar förmåga att hålla kvar personer i anstalt för brott med ett tidsbestämt straff, trots dessa personers historik och tydliga tecken på återfall i brott. Det kan handla om ideologiskt motiverade terrorister som begår brott med ett visst straffvärde som är tidsbestämt men som vid tiden för frisläppande riskerar att begå mycket allvarliga brott. Det måste finnas en möjlighet för rättsväsendet att hålla kvar dessa individer i anstalt, precis som man kan göra i Norge och i Danmark.

Än så länge är det bara Sverigedemokraterna som ser att detta behov finns. Det kan gälla upprepade kvinnomisshandelsfall, där vi har många tydliga exempel på hur det brister i vårt samhälle. Män kan misshandla ihjäl kvinnor och komma ut efter ett tidsbestämt straff och sedan misshandla ihjäl kvinnor igen, igen och igen. Trots att man från kriminalvårdens sida vet att det finns en stor återfallsrisk för dessa personer släpps de ut – med Socialdemokraternas politik med till och med tvätredjedelsfrigivning.

Här går en väldigt tydlig skiljelinje. Sverigedemokraterna presenterar för Sveriges riksdag förslaget om just förvaringsdom som en möjlighet att säkerställa att inga farliga individer släpps ut i samhället och begår nya allvarliga brott som drabbar oskyldiga människor.

Fru talman! Det blir den reservationen, reservation 49, jag väljer att yrka bifall till i den här debatten.

Anf. 50 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Jag tror att det finns tillfällen då alla tänkande människor misströstar, då man ifrågasätter meningen med det man håller på med. Inte sällan kan jag känna frustration över att viktiga frågor skuffas undan bakom symbolfrågor som i bästa fall kan göra Sverige lite tryggare men som oftare används mest som slagträ i kampen om rubrikerna. Det här är dock inte ett sådant tillfälle.

Det betänkande vi nu debatterar, straffrättsbetänkandet, får mig att känna hopp och tillförsikt inför framtiden. Det innehåller en stor mängd seriösa förslag som i de allra flesta fall kommit till i bästa välmening. Allt är inte färdigtänkt, och annat kan säkert stöta på både praktiska och principiella hinder. Men jag tror ändå att alla som har jobbat med de motioner som vi nu behandlar till största delen har haft de bästa avsikter.

Det finns en hel del som verkligen förtjänar utrymme i en sådan här debatt. Jag tänker på alla idéer för att trycka tillbaka gängvåldet. Jag tänker också på sådant som handlar om att skydda oss från det som är så personligt kränkande: att utsättas för inbrott i sitt hem. Sexualbrotten är förstås oerhört allvarliga, och trots att vi har pinfärska lagstiftning på plats finns

det anledning att titta vidare på hur vi kan skydda brottsoffer och lagföra förövare.

Det jag ändå tänker uppehålla mig mest vid i dagens anförande är en annan, oerhört viktig sak. Gemensamt för alla brottstyper jag nämnde tidigare är att de faktiskt redan är föremål för en hel del politisk uppmärksamhet. Många av de idéer som lanseras i betänkandet är sådant som diskuteras i gängsamtalet i höstas, och en hel del håller på att bli verklighet. Annat har nyligen adresserats i nya lagar. Låt vara att det i många fall finns anledning att gå längre än regeringen har gjort, till exempel när det gäller straffen för våldtäkt och inbrottsstöld.

Men det är hög tid att sätta fokus på det som de flesta av oss nog tycker borde vara högst på dagordningen. Det är svårt att säga utan att det låter klyschigt, men barnen är det viktigaste i våra liv. De är vår framtid, och vi sätter deras lycka långt över vår egen. Det borde vi åtminstone göra.

I många år har Centerpartiet kämpat för att få till en fridkränkingslagstiftning för just de brott som begås mot barn, ett särskilt barnfridskränkingsbrott. Om vi menar allvar med att barnen är viktigast måste det också framgå av våra lagar. Barn är särskilt utsatta. De är helt utlämnade till vuxnas välvilja.

Bara den rent moraliska aspekten av att sätta barnen i främsta rummet är anledning nog. Men det finns givetvis mycket övrigt att tjäna på att göra det. Barn som växer upp i familjer där det förekommer våld löper mycket större risk att själva utveckla våldskriminalitet. Det är väl inte så konstigt, om än beklagligt och oerhört sorgligt. När det gäller våldsbejakande extremism finns ett solklart samband, väl belagt i forskningen, när det gäller högerextremism. Sannolikt gäller det även andra former av våldsbejakande extremism.

Något som kanske inte alla vet är att i svensk lag är barnmisshandel inte något särskilt brott i brottsbalken. Det borde det vara, fru talman. Vi måste införa ett eget barnmisshandelsbrott som omfattar både fysisk och psykisk misshandel.

Vi måste också stärka skyddet för barn som bevittnar brott i nära relationer. De befinner sig i en oerhört utsatt situation och får ofta psykiska ärr som sitter kvar i många år, kanske ett helt liv. Dessa barn behöver ett bättre skydd än vad som är fallet i dag. Dessa barn förtjänar ett bättre skydd än vad som är fallet i dag.

Vänner! Kollegor! Jag förväntar mig inte att ni i detta läge ska ändra er och stödja Centerpartiets reservation om detta. Men låt oss diskutera saken vidare. Jag svarar gärna på frågor och är mer än villig att arbeta framåt konstruktivt för att vi när vi nästa år debatterar nästa års straffrättsbetänkande ska kunna komma överens om att sätta barnen i främsta rummet och införa ett barnfridskränkingsbrott.

Jag vill yrka bifall till reservation 4 om just barnfridskränkingsbrottet.

Anf. 51 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! Sverige är i dag världsledande när det gäller trafiksäkerhet. Trots det omkommer varje år flera hundra personer i vägtrafiken, och flera tusentals skadas. Antalet olyckor i trafiken måste minska.

Vänsterpartiet vill göra tre saker för att öka trafiksäkerheten. Vi vill införa böter baserat på inkomst, vi vill att det sätts upp fler trafikkameror

och vi vill att en rattonycter person som orsakar en dödsolycka ska dömas för dråp i stället för vållande till annans död.

Hastigheten är den faktor som har störst betydelse för hur allvarliga följder en trafikolycka får. Därför måste hastigheten på våra vägar sänkas, och fler måste följa trafikreglerna. Och om man kör för fort ska bötesbeloppet kännas. Så är det inte i dag, då alla, oavsett inkomst, betalar samma summa baserat på hur många kilometer för fort man har kört.

Det är helt orimligt att den som har en fet inkomst och kör för fort inte märker när en böteslapp kommer samtidigt som en låginkomsttagare kan få hela månadsbudgeten omkullkastad. Det är en enorm orättvisa att fortkörningsböter inte baseras på personers inkomst. Man ska inte kunna betala sig fri från ett straff. Det ska kännas lika hårt i plånboken. Det ska svida lika rejält att köra för fort, oavsett om man är lokalvårdare eller vd. I dag svider det rejält för vissa, och för andra märks det inte alls.

Det behövs också fler fartkameror. Det är en insats som räddar 20 liv per år, och 70 personer räddas från att bli allvarligt skadade. Kameror är placerade där de gör mest nytta, på vägar där hög hastighet förekommer. Med fartkameror sänks hastigheten. Det gäller även koldioxidutsläppen. Det är alltså bra för alla. Därför vill Vänsterpartiet ge Trafikverket möjlighet att i samarbete med kommunerna och polisen sätta upp fler fartkameror i områden där det körs för fort.

Jag yrkar bifall till reservation 52.

Anf. 52 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! Den kristdemokratiska rättspolitikerna bygger på insikten om människans ofullkomlighet. Brottslighet har alltid förekommit och kommer alltid att förekomma. Det är statens uppgift att sträva efter att begränsa brottsligheten så långt det går. Det är avgörande för att upprätthålla människors förtroende för polisen och det övriga rättsväsendet.

Ett fungerande rättssamhälle förutsätter att de som bryter mot lagen lagförs och straffas. Det är viktigt för att skydda laglydiga, för att ge brottsoffer upprättelse och för att upprätthålla ett signalsystem om vad som är rätt och fel. Men det är också viktigt för att ge förbrytaren möjlighet att sona sitt brott.

Fru talman! Denna debatt berör straffrättsliga frågor. Det är tydligt även i den här debatten att riksdagen har en majoritet som ser ett behov av åtgärder utöver det som regeringen har presenterat hittills. Dagens betänkande innehåller förslag på sju tillkännagivanden där en majoritet i utskottet ser ett behov av att lagstiftningen ändras. Förslagen rör olika frågor. Kristdemokraterna står bakom alla dessa tillkännagivanden. Jag ser dem som viktiga steg för att brott ska motverkas.

Att uppmana någon till självmord är exempelvis ett beteende som föranleder påtaglig fara eller skada för den som blir utsatt. Det rör sig om gärningar som riktas mot grundläggande värden som rätten till liv och hälsa. Som framkommit kan uppmaningar om att någon ska ta livet av sig under vissa omständigheter utgöra ett sådant hänsynslöst beteende att det leder till straffansvar enligt straffbestämmelsen om ofredande i dess nya lydelse. Enligt en majoritet av utskottet är detta dock inte tillräckligt, och därför är ett tillkännagivande relevant.

Fru talman! Antalet anmälda sexualbrott har de senaste tio åren ökat kraftigt. År 2007 anmäldes 12 500 sexualbrott. År 2017 hade siffran ökat till 21 991. En betydande del gäller våldtäkter. Enligt den senaste nationella trygghetsundersökningen uppgav 6,4 procent av alla svenskar att de har utsatts för sexualbrott. 10,7 procent av alla kvinnor uppgav att de utsatts. I åldrarna 16–24 år har hela 34 procent utsatts för sexualbrott. I den ålderskategorin uppgav 44 procent att de är så pass otrygga när de går ut på kvällen i sitt eget bostadsområde att de undviker det.

Samhällets reaktion mot sexualbrott måste vara entydig och kraftfull. Sexualbrott är en grov kränkning av den personliga integriteten. Därför menar vi kristdemokrater att minimistraflet för våldtäkt ska höjas från två till tre års fängelse. Det är glädjande att det också finns ett tillkännagivande från utskottet.

Fru talman! Bostadsinbrott är något som drabbar många i vårt land. De bedöms i regel som grov stöld. I många fall leder det till ett fängelsestraff på mellan sex och åtta månader, vilket i praktiken ofta innebär villkorlig dom och böter. Eftersom inbrott i bostaden innebär en stor integritetskränkning för den som drabbas vill vi skärpa straffen för inbrott genom att införa en ny brottsrubricering – inbrottsstöld – med en högre straffskala än den som gäller för grov stöld. Det skulle medföra att fler tvingas avtjäna fängelsestraff för inbrott än vad som i dag är fallet.

Ett inbrott i hemmet upplevs ofta som mycket kränkande, även om värdet av stöldgodset inte är så stort. Bostadsinbrott leder i dag till låga straff. För att straffen vad gäller bostadsinbrott ska hamna på en rimlig nivå bör en ny brottsrubricering införas.

Som tidigare nämnts i debatten står ofta organiserade internationella ligor bakom inbrott och stölder i Sverige. Det kan röra sig om alltifrån större butiksstölder till stöld av lantbruksutrustning.

Under riksdagsåret 2014/15 tillkännagav riksdagen för regeringen att arbetet mot bostadsinbrott ska prioriteras. Samma år tillkännagavs också att riksdagen var av meningen att regeringen skulle återkomma med en lagstiftning om ett nytt brott – inbrottsstöld. Kristdemokraterna anser att det är dags att något nu händer. Det är mycket bra att det finns ett tillkännagivande.

Fru talman! Kostnaderna för stölder i detaljhandeln fortsätter att öka samtidigt som näringsidkarna har få verktyg att använda för att stävja utvecklingen. För att säkerställa att anställda och kunder ska kunna känna sig trygga bör det vara möjligt för näringsidkare att tillämpa tillträdesförbud för den som betar sig hotfullt eller stjälar vid upprepade tillfällen. Utredningen som behandlar frågan har lämnats till regeringen, och vi förväntar oss nu att regeringen skyndsamt lägger fram ett förslag som innebär att tillträdesförbud till butiker införs.

Fru talman! Jag vill också lyfta upp den viktiga frågan som gäller skärpta straff för rattfylleri och de problem som vi ser med eftersupning.

I dag är straffet för rattfylleri böter eller fängelse i högst sex månader. Vi anser att straffet är för lågt i jämförelse med både den risk alkoholpåverkade personer medför och de konsekvenser de orsakar i trafiken. Därför bör straffet för rattfylleri samt grovt rattfylleri skärpas.

I april 2019 granskade SVT vilken påföljd som oftast dömdes ut för rattfylleri. Det visade sig att knappt 1 promille av de som dömdes för ratt-

fylleri dömdes till fängelse. Bland dem som dömdes för grovt rattfylleri slapp ungefär hälften fängelse.

Granskningen föranleddes av ett mycket tragiskt fall. Det handlade om en återfallsförbrytare – både i rattfylleri och i andra brott – som hade kört ihjäl en 14-årig flicka i Mellansverige. Han hade inget körkort, och bilen hade körförbud. Han dömdes till skyddstillsyn för en misshandel strax innan flickan kördes ihjäl. Hade han dömts till fängelse hade det hela inte hänt.

Kristdemokraterna har även drivit frågan om ett förbud mot eftersupning som innebär att det inte är tillåtet att dricka alkohol de första sex timmarna efter en trafikolycka. I dag är det nämligen möjligt för rattfyllister att gå fria när de hävdar att de druckit efter och inte före en bilolycka, eftersom det inte har varit möjligt att bevisa när föraren intagit alkohol. Riksdagspartierna har varit eniga i frågan om ett införande av förbud mot eftersupning, men regeringen har valt att gå på linjen att det inte är ett brott i sig att dölja ett brott.

Kristdemokraterna är mycket kritiska till regeringens slutsatser och anser att människor som utsätter sina medtrafikanter för fara ska stoppas och inte komma undan på grund av ett kryphål i lagen. Vi anser därför att ett förbud mot eftersupning bör införas.

Med detta vill jag avsluta med att säga att vi stöder de tillkännagivande som gjorts i utskottshandlingen och också de reservationer som Kristdemokraterna har gjort i detta betänkande, men jag väljer att yrka bifall endast till reservation 31.

Anf. 53 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Tänk om alla bara kunde sköta sig och följa lagen! Det vore utmärkt.

Vi talar om straffrätt. Det är mycket viktigt, men man måste också komma ihåg att detta är en del av vad som görs för att minska brottsligheten och öka tryggheten. Våldigt mycket handlar om vilket regelverk man har *innan* någon kan straffas i Sverige. Vad gör man med unga människor som borde spela basket, dansa eller göra något annat i stället för att ägna sig åt brottslighet innan de fyllt 15 år, det vill säga innan de är straffmyndiga? Vad vi gör innan dess, fru talman, är väldigt viktigt.

Frågan är vad den gör efteråt som först dömts för ett brott och får ett, två, tre, fyra eller fem års fängelse – strunt samma. Eller nej, det är kanske inte strunt samma, utan det beror på vilket brott det handlar om. Vad gör man inom kriminalvården? Vilket arbete bedrivs för att människor ska komma bättre ut? Får de en rehabilitering, en utbildning eller en behandling? Får de kanske jobba, får de nya kunskaper som gör att de kan bli laglydiga? Allt detta är viktigt för att minska brottsligheten.

Straffrätten är satt för att vara relevant. Jag vill påstå att den så som den ser ut i dag är relevant för alla oss här inne, för grannarna på min gata och för människor som i allt väsentligt – kanske förutom någon fortkörning då och då – är laglydiga. Människor i dag följer lagen, och de skillnader som finns i straffvärdet är relevanta för olika brott och de gärningar som i dessa brott är fastlagda med rekvisit.

Vad hjälper då straffrätten? Spelar det någon roll om vi skärper straffen för en rad brott? Det är viktigt att komma ihåg att forskningen – även om den inte är entydig – pekar på att det finns en tydlig inlåsningseffekt. Det

kallas inkapacitering. Detta är ganska bra när det gäller människor som är notoriskt oförmögna att låta bli att begå brott. När de är inlåsta minskar brottsligheten. Det har alltså en effekt på minskad brottslighet. Det finns ett antal studier som entydigt pekar på detta.

Detta måste ställas mot att det kostar att ha människor inlåsta, även om det är bra. Det här är dock bra för, som någon tidigare påpekade, straffrätten är ju inte bara till för att vara effektiv. Den är också normerande. Det handlar inte minst om att ge upprättelse för brottsoffer. Det handlar även om att på olika sätt markera för bland annat polisen hur man ska prioritera. Polisen ska ju prioritera de värsta brotten först.

Frågan är alltså om det finns en avskräckande effekt. Jag tror, fru talmän, att de flesta här i kammaren inte avstår från att misshandla någon kollega i riksdagen i dag bara för att vi har skärpt straffen. Man får hoppas att de avstår från det ändå. Flera nickar instämmande, vilket gläder mig. Men jag tror att det utanför finns ett annat sammanhang. Det finns enligt forskningen faktiskt inget entydigt bevis för en avskräckande effekt.

Detta hänger ihop med det jag sa tidigare. Människor som är inlåsta kan inte begå brott. Det är också tydligt att för människor som lever på brott är straffrätten inte relevant. De ingår liksom inte i kategorin riksdagsledamöter, duktiga statstjänstemän, vice talmän och så vidare eller granarna på min gata och dem man möter i matvaruaffären. Då spelar allt detta ingen roll.

Och då är vi tillbaka i att vi behöver se mycket allvarigare på människor som återfaller i brott och människor som begår multipla gärningar gång på gång, som inte i desperation stjälar *en* bil utan medvetet och cyniskt ägnar sig åt att föra ut bilar ur landet och vara till stor nackdel för larmtjänst, försäkringskollektivet och andra som får betala för det här. Det är klart att den organiserade brottsligheten, den grova brottsligheten, bara kan mötas med en enormt stark stålhand. Därför måste vi skärpa straffen för detta. Återupprepad brottslighet, organiserad brottslighet och multipel brottslighet leder till inkapacitering, och det minskar brottsligheten bland så kallade livsstilskriminella.

Det finns en historia om att vi alltid skärper straffen; nyss hörde vi att brottsligheten har minskat. Ja, det är väl ganska bra – då har vi en direkt koppling där. Det är lite enkel forskning jag ägnar mig åt nu. Men vi kan också titta på den forskning som gjorts efter att Högsta domstolen i Sverige halverade straffen för narkotikabrotten. Man såg en tydlig tendens till effekter av detta vad gäller brottslighet – vi diskuterar i dag den ganska grova brottsligheten. Det hänger ihop med att insatserna för narkotikans profitörer, som lever på narkotikaförsäljningen, såklart har minskat när straffen halverats.

Men jag ska inte säga mer om detta, utan vill återkomma till vikten av att vi förebygger. Som jag nämnde i den tidigare debatten om polisen: Ska vi kunna minska brottsligheten och öka tryggheten krävs det att socialtjänsten har ett helt annat uppdrag och helt andra verktyg, så att man tidigare och tydligare kan se till att unga människor avbryter sin kriminella gärning. Men det handlar också om slutet. Jag vill från Liberalernas sida föra fram att det är viktigt med påföljder. Jag tycker att det är rimligt att vi verkligen gör ett ”häv” i det här landet. Det är mycket som vi behöver häva efter coronapandemins slut, när det väl kommer, men det jag avser är missbruksvården. Vi måste se till att fler människor som hamnar i kriminalitet

blir dömda och får straff som verkställs. Straffet måste också få ett rejält innehåll. Det kan vara kontraktsvård eller behandling på anstalt. De måste få en helt annan hjälp. Det finns rätt många undersökningar som visar att det ser olika ut i olika delar av Sverige och att det är få som får vård för den kriminalitet som de ägnar sig åt längst ut i narkotikaträskets sorgemarker. Där behöver vi ha bättre påföljder. Därför, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 51.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 19 Processrättsliga frågor

Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU27
Processrättsliga frågor
föredrogs.

Anf. 54 GUSTAF LANTZ (S):

Fru talman! Jag fick aldrig några särskilt höga betyg i matematik. Men en sak vet jag, och det är att noll gånger vad som helst är noll. Detta gör processrätten så viktig. Det spelar ingen roll vilka straff vi har om ingen döms till dem.

Men till ekvationen måste även läggas Sveriges åtaganden att säkerställa ett rättssystem som upprätthåller de mänskliga fri- och rättigheterna. Som lagstiftare i en rättsstat måste vi gå en balansakt mellan effektivitet och rättssäkerhet.

Detta gör debatten om motioner på processrättens område till en av riksdagens absolut viktigaste. Det är genom en fri och engagerad debatt som vi tillsammans kan bli bättre på att hitta den optimala balanspunkten. När brottsligheten tar sig nya former måste samhällets verktyg omprövas. Varje tid måste söka sin balanspunkt i lagstiftningen. Och vår tid är nu.

Fru talman! Jag skulle därför vilja tacka alla engagerade riksdagsledamöter för den uppsjö av konkreta och spännande förslag som kommit in till utskottet i denna del.

En faktor som ofta är helt avgörande för om gärningsmän ska kunna dömas för de brott de begått är att det finns vittnen som kan bistå med sina iakttagelser vid domstolens prövning. Nu arbetar en utredning för att föreslå åtgärder för att förbättra stödet till vittnen och överväga åtgärder för att stärka skyddet av vittnen. I uppdraget ryms även att bedöma om straffskalorna för övergrepp i rättsak, mened och skyddande av brottsling bör skärpas. Uppdraget ska redovisas i maj nästa år.

Fru talman! Vi har i dag mycket bättre möjligheter att ta hjälp av kameror för att både förebygga och klara upp brott – detta såklart tack vare en teknisk utveckling, men inte minst för att vi i riksdagen under senare år fattat en rad beslut om lagändringar som underlättat användningen av kameror i brottsbekämpningen. En ny kamerabevakningslag trädde i kraft så sent som den 1 augusti 2018.

Men vi stannar inte där. Nu finns ett färdigt lagförslag som innebär ett förenklat förfarande för bevakning av kollektivtrafik och apotek, områden inom vilka vi vet att utsattheten för brott är stor. I regeringens så kallade

34-punktsprogram konstateras att ”polisen behöver få bättre möjligheter att verka i gränsnära områden för att bekämpa den gränsöverskridande brottsligheten och gängkriminalitet”. Regeringen gav även en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till om Polismyndigheten har tillgång till tillräckligt effektiva verktyg i gränsnära områden.

Fru talman! En snabb reaktion på ett brott ger brottsoffret en omedelbar upprättelse, förövaren en tydlig reaktion på brottet och samhället en bättre möjlighet att bryta en brottslig bana. Det är därför med stor glädje vi har sett hur regeringen initierat en försöksverksamhet med snabbare lagföring för unga under 18 år i norra Stockholm.

Hur har då myndigheterna lyckats korta vägen från brott till rättegång? Ja, bland annat genom snabbare brottsutredningar och nya metoder för att delge parterna handlingarna. På detta sätt undviker samhället att processerna hakar upp sig och tar onödigt lång tid. Regeringen har nu säkerställt att försöksverksamheten utökas.

Fru talman! Hemliga tvångsmedel kan ibland vara helt avgörande för att kunna avstyra och upplura de allra allvarligaste brotten. Detta är en viktig del av ett starkt rättssystem. Men det kan samtidigt innebära ett stort intrång i integriteten för en enskild person – för den misstänkte, men även för personer i dennes närhet. Det är viktigt att hitta rätt balanspunkt i avvägningen mellan dessa intressen. Till vår hjälp har vi de internationella åtagandena i relation till de mänskliga rättigheterna att hålla oss till.

Ny lagstiftning har antagits i fråga om hemlig dataavläsning, datalagring och signalspaning. Det pågår ett omfattande arbete på tvångsmedelsområdet. En proposition om ett förenklat förfarande vid vissa beslut om hemlig avlyssning har nyligen överlämnats till riksdagen. Vidare pågår beredningen av betänkandet *Rättssäkerhetsgarantier och hemliga tvångsmedel*. I regeringens åtgärdsprogram mot gängkriminaliteten ingår även en punkt om att det ska bli enklare att använda hemliga tvångsmedel i fråga om grov och organiserad brottslighet.

Det är omöjligt att i en debatt som denna hinna berätta om allt som regeringen gör och har gjort på området. Men jag hoppas att de som lyssnar där hemma verkligen ser att det görs oerhört mycket och att riktningen är glasklar. Sverige formerar sig mot den organiserade brottsligheten och nöjer sig aldrig med att ligga steget efter brottsutvecklingen.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till de reservationer där det föreligger ett förmodat annat majoritetsförhållande i kammaren än i utskottet. Dessa reservationer är 7, 11, 19 och 20.

Anf. 55 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Fru talman! Brottsförebyggande rådet presenterade förra veckan att antalet anmälda brott minskade med 5 procent i april 2020 jämfört med april 2019. Det är för tidigt att dra några slutsatser av detta. Men troligtvis beror det på restriktioner i spåren av pandemin. Minskningen sker dock från höga nivåer. Jämför man exempelvis februari 2020 med februari 2019 ökade antalet anmälda brott med 10 procent.

År 2019 anmäldes 8 350 våldtäkter, en ökning med 6 procent. Ungdomsrånen, alltså barn som rånar barn, har ökat med 125 procent sedan 2014 till totalt 2 485 rån under 2019. Det grova våldet inom gängkriminaliteten har ökat lavinartat.

Det vi kallar skjutningar är mord och mordförsök. Det vi kallar sprängningar är kraftfulla bomber. Under 2019 anmäldes 257 brott om allmänfarlig ödeläggelse genom sprängningar, vilket var en ökning med 59 procent jämfört med 2018.

Att någon kan placera en bomb i en fastighet är svårt för oss här att förstå. Hur man kan vara så likgiltig inför att helt oskyldiga människor och ibland även barn riskerar att skadas eller dödas är fullständigt obegripligt. Ingenting ursäktar att man skadar andra människor på det sättet. Man har alltid ett ansvar för sina egna gärningar.

Fru talman! Det betänkande vi debatterar nu i dag är ett motionsbetänkande som behandlar förslag från allmänna motionstiden inom det processrättsliga området. I betänkandet föreslår utskottet att riksdagen riktar fyra tillkännagivanden till regeringen.

Det första gäller en översyn av hemliga tvångsmedel. Polisen bör till exempel kunna ges möjlighet att spana på en viss person via kameraövervakning på distans.

Det andra gäller utökade möjligheter att använda preventiva tvångsmedel, till exempel för att förhindra terrorbrott.

Det tredje är att reglerna för beslag och husrannsakan ska anpassas till modern teknik. Det kan till exempel gälla material som finns i molnet.

Det fjärde är utökade möjligheter att beslagta dyra statussymboler från gängkriminella.

Fru talman! Utöver de fyra tillkännagivanden som utskottet föreslår att riksdagen riktar till regeringen finns i detta betänkande flera förslag från Moderaterna för att stärka arbetet mot kriminaliteten i Sverige.

Ett av dessa är sänkt gräns för obligatorisk häktning. I dag går gränsen för obligatorisk häktning vid minimistraffet två års fängelse. I syfte att få bort grovt kriminella från gatan vill vi sänka gränsen för obligatorisk häktning så att den omfattar alla brott med minimistraff om fängelse ett år.

Det innebär i praktiken att fler kriminella skulle låsas in i direkt anslutning till brottet och vara frihetsberövade fram till dess att de börjar avtjäna ett eventuellt fängelsestraff. Den här förändringen skulle bland annat träffa brott som grov misshandel, rån och grov utpressning.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag nämna vårt förslag om anonyma vittnen. Det är oerhört viktigt, som även föregående talare var inne på, att människor vågar vittna även när det gäller grov gängkriminalitet. Det är dock många som inte vågar vittna, trots att de egentligen vill ställa upp för samhällets bästa.

Jag förstår dem som är rädda. Man kan ställa frågan till sig själv: Hade jag vågat vittna om min familj var hotad? Svaret är nog inte självklart för någon.

Vitnesskyddet måste stärkas. Därför vill vi att regeringen återkommer till riksdagen med ett lagförslag som innebär att vittnesmålet i vissa fall ska kunna lämnas anonymt.

En majoritet i riksdagen riktade förra året ett tillkännagivande till regeringen om att anonyma vittnen bör införas. Jag hoppas att regeringen inte drar även denna viktiga fråga i långbänk.

Fru talman! Vi moderater står givetvis bakom alla våra reservationer. Men jag yrkar i dag bifall endast till reservation nr 23.

Anf. 56 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Vi lever i en tid när den grova brottsligheten ökar i vårt land. Skottlossningar blir allt vanligare, och den organiserade brottsligheten har på vissa platser i landet tagit över hela bostadsområden. Det är också en tid när otryggheten ökar hos folk i allmänhet. Allt fler uppger att de känner sig otrygga när de vistas på vissa platser.

Utvecklingen är oroväckande, och vi behöver ta det på allvar. Många åtgärder behöver vidtas för att vända utvecklingen. En av dem är naturligtvis att vi behöver fler poliser på gator och torg, något som de flesta här numera är överens om. Men det räcker inte. Vi behöver skjuta till ännu mer resurser till polisen, men inte bara till polisen utan även till hela rättsväsendet från polis till kriminalvård.

Vi behöver jobba för strängare straff. Det är inte enbart för straffets syfte utan även för att skydda brottsoffren. I ett fungerande rättssamhälle förutsätts att de som bryter mot lagen lagförs och straffas. Det handlar om att skydda laglydiga, att ge brottsoffer upprättelse, att upprätthålla ett signalsystem om vad som är rätt och fel men också om att ge förbrytaren möjlighet att sona sitt brott.

Att vi som politiker gemensamt inte kan formulera ett klart och tydligt svar på hur detta ska ske är obegripligt. Vi behöver jobba förebyggande betydligt mer än vad vi gör och på ett tidigare stadium förhindra att unga människor hamnar i brottslighet.

Vi behöver se över polisens och det övriga rättsväsendets befogenheter. Vi måste se till att rättsväsendet har fler effektiva verktyg för att på olika sätt beivra brottslighet.

I det betänkande som vi diskuterar i dag finns ett antal sådana förslag som vi kommer att tillkännage för regeringen. Ett av dem gäller att utöka möjligheterna att beslagta dyra bilar, klockor och andra statussymboler från gängkriminella, och ett annat tillkännagivande gäller preventiva tvångsmedel.

Möjligheten att använda preventiva tvångsmedel som hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig kameraövervakning och hemlig rumsavlyssning för att kunna stoppa allvarlig brottslighet som till exempel terrorbrott behöver utökas. Det ska vara tillräckligt att det föreligger en risk att terrorbrott ska begås för att kunna använda sig av dessa medel.

Fru talman! En väl fungerande rättskedja, där varje del av rättsväsendet har resurser, befogenheter och möjligheter att göra det som krävs för att garantera trygghet och säkerhet i vårt samhälle är av allas intresse. Rättsprocesserna måste vara effektiva men rättssäkra. Utvecklingen vi ser i samhället kräver att vi utökar möjligheterna att utreda och beivra brottslighet.

En sådan sak är vittnesplikten. Det är en viktig grundbult i vårt rättssystem, men utmanas av brottsliga element i samhället som vill etablera parallellsamhällen eller parallella rättsstrukturer. Hot mot vittnen är ingen abstrakt företeelse utan en verklighet i dagens Sverige.

I dag är många rädda för att vittna. Det gäller inte minst i brottsutsatta områden som styrs av de organiserade gängerna och där våld ofta utgör medel för att hota eller tysta vittnen. Just hot mot vittnen har blivit alltmer vanliga i svensk rättsprocess.

För att fler brott ska klaras upp och för att det ska bli fler fällande domar behövs ett system med kronvittnen och anonyma vittnesmål. Med införandet av ett kronvittnessystem kommer det att ställas högre krav på vittnesskydd. Det kommer att leda till att fler människor vågar vittna och då inte bara som kronvittnen.

Det är orimligt att ha en situation där vittnen sitter i samma rum som de kriminella och vet att om de säger någonting som inte stämmer överens med gärningsmannens version kommer det att få förödande konsekvenser för en själv eller ens familj.

Avsaknad av vittnen innebär dessutom en risk för att den kriminelle får ett lägre straff och att brottsrubriceringen blir mildare eller i värsta fall att gärningsmannen går fri.

Detta är en utveckling som vi sverigedemokrater vill förhindra. Genom att införa en möjlighet att vittna anonymt kommer benägenheten att avlägga vittnesmål, både i polisförhör och i domstol, att öka.

I och med att fler personer kommer att våga vittna och berätta vad som har hänt kommer detta även att få en spinoff-effekt i takt med att fler brottslingar straffas för grova brott.

Det finns naturligtvis en baksida och risker med anonyma vittnesmål. Detta måste därför utredas så att det blir en balanserad reglering och att man undviker de problem som anonyma vittnesmål kan medföra. Men rätt använt är det ett effektivt verktyg i kampen mot den organiserade brottsligheten – något Sverige så väl behöver.

När det gäller kronvittnen är det något som redan finns i många andra länder och som har visat sig vara effektivt för att komma åt den grova kriminaliteten. Det innebär att en person kan berätta om vad som har hänt och ange forna kumpaner eller andra som man på något sätt har samarbetat med inom ramen för organiserad brottslighet. Genom att göra detta får kronvittnet någon typ av fördel, till exempel straffrabatt.

Rätt använda är det här kraftfulla verktyg som rättsväsendet kommer att ha stor nytta av i kampen mot den organiserade brottsligheten.

Fru talman! Det finns ett antal förslag i betänkandet som är positiva steg i rätt riktning. Det handlar om förslag som vi sverigedemokrater har drivit under längre tid och som vi nu får gehör för på ett sätt som vi naturligtvis är glada för, även om vi hade velat se en snabbare förändring i lagstiftningen samt att vi i vissa fall hade velat gå ännu längre.

Avslutningsvis vill jag säga att vi stöder de fyra förslag om tillkännagivanden som finns. Jag yrkar bifall till reservation 28.

Anf. 57 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Tryggheten i vårt land är det främst polisen som ska upp-rätthålla. Det är, som vi alla vet, en ytterst aktuell fråga. Den utgör på många sätt och på många håll i landet en stor samhällsutmaning.

I den här debatten handlar det om att kombinera kraftfulla åtgärder med en stor portion rättssäkerhet. Detta är ett betänkande som är fullt av förslag och fullt av reservationer, och jag ska välja att lyfta fram några.

Kamerabevakning har blivit ett vedertaget och effektivt sätt att brottsbekämpa. Samtidigt måste vi hålla integriteten högt. Den nya kamerabevakningslagen ger större möjligheter än tidigare, och fler förslag kommer.

Men Centerpartiet menar att det är ett förslag som saknas: möjligheten till kamerabevakning på sjukhus. Vi anser att detta bör utredas och införas.

Att hot förekommer mot människor som är vardagens hjältar, inte minst i dag, och som jobbar med att rädda liv är helt förkastligt.

Jag passar härmed på att yrka bifall till reservation 5.

Fru talman! Det är nödvändigt att myndigheterna har tillgång till hemliga tvångsmedel. Det måste dock alltid göras en noggrann avvägning mellan intrånget i den enskildes integritet och det intresse som lagstiftningen har till syfte att värna. Utredningar pågår. Vi har lagförslag om hemlig avlyssning, datalagring och dataavläsning. I det så kallade 34-punktsprogrammet finns förslag på åtgärder där man kan använda hemliga tvångsmedel på ett bättre sätt gentemot gängkriminaliteten.

Fru talman! Att bekämpa den grova organiserade brottsligheten är en oerhört angelägen fråga. Satsningar på hela rättsväsendet är här helt avgörande. En viktig del i bekämpningen av den grova organiserade brottsligheten är att vittnen vill, och framför allt vågar, medverka i rättsprocesserna. Därför är det välkommet att en utredning nu tittar på ytterligare åtgärder för att stärka skyddet av vittnen. Det kommer förhoppningsvis att leda till att fler brott klaras upp inom den grova organiserade brottsligheten.

Vi kan konstatera att det på flera håll alltjämt pågår arbete i syfte att förbättra säkerheten och tryggheten för vittnen och andra som framträder inför domstol för att de ska vilja och våga vittna. Det är avgörande för att vi ska kunna få fler fällande domar.

Polisens arbete med personsäkerhet och vittnesskydd har en grundläggande betydelse för att skydda enskilda och därmed hela rättssystemet.

Fru talman! Centerpartiet menar att polisen behöver få möjlighet att inte bara skydda en person utan att också under en tid ta över ansvaret för stöd till denna person. Det är ett ansvar som kommunerna har i dagsläget. Ett bättre fungerande skydd skulle också kunna göra att exempelvis kvinnor som utsätts för våld i en nära relation vågar lämna en våldsam partner.

För att få fler att vittna bör man se över de regler som begränsar möjligheten för människor att få vittnesskydd. Det är därför bra att det finns en särskild utredare som har i uppdrag att överväga åtgärder för att stärka skyddet av vittnen. Arbetet brådskar, och jag yrkar därför bifall till reservation 29.

Ytterligare ett område som behöver förbättras när det gäller vittnen är processer där barn är inblandade som offer eller som förövare. Det kan också gälla barn som är inblandade i en rättsprocess som vittne. I dag har barn rätt till eget ombud när de är brottsoffer men inte när de bevittnar våld. Utredningar har genomförts om ett så kallat barnfridsbrott. Då blir barn brottsoffer även när de bevittnar våld mellan sina föräldrar.

Vid LVU-mål, mål enligt lagen om vård av unga, har barn i dag rätt till eget ombud men inte när det gäller utredningar inom socialtjänsten. Centerpartiet menar att barn alltid och ovillkorligen ska ha rätt till ett eget ombud i alla utredningar och rättsprocesser.

Vi menar också att rättsprocesser där barn är inblandade måste prioriteras och genomföras skyndsamt, apropå att polisen ska renodla sin verksamhet. Vi är beredda att diskutera om och hur man på ett säkert sätt kan tidsbegränsa processer där barn är inblandade.

Slutligen vill jag säga några ord om förundersökningsbegränsningar. Vi diskuterade – och jag tror att vi även fattade beslut om – detta i förra årets betänkande. Det är viktigt att utreda och klara upp såväl mängdbrotts-

lighet som vardagskriminalitet. Det finns indikationer på att åklagare i dag använder sig av förundersökningsbegränsningar i alltför stor omfattning. Man kan få intrycket att det på flera håll uppfattas som en skyldighet snarare än en möjlighet att begränsa förundersökningarna.

Vi förutsätter att regeringen på ett aktivt sätt jobbar med förra årets tillkännagivande om att se över varför förundersökningar läggs ned. Detta är jätteviktigt för att öka legitimiteten för det svenska rättsväsendet.
(Applåder)

Anf. 58 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! En fungerande rättsstat med en fungerande rättsordning är oumbärlig för ett gott samhälle. Rättsväsendet måste utvecklas så att det kan möta morgondagens behov och påfrestningar och även garantera medborgarnas rättstrygghet i ett internationaliserat samhälle.

I ett gott samhälle överförs de demokratiska värdena och värderingarna från generation till generation. Utan dessa kommer inte relationerna mellan människor att fungera i vardagslivet. Tilliten och förtroendet måste utgå ifrån att respekten för varje människas unika värde är införlivad hos varje medmänniska.

Rättsstatens uppgift är att ge en ram för dessa värden. Den ska syfta till att skapa en samlevnad med trygghet och respekt mellan människor, och den ska bidra till att upprätthålla samhällets grundvärden.

Den debatt vi nu för gäller processrättsliga frågor, och det är tydligt även i denna debatt att riksdagen måste driva regeringen framför sig för att få en skarpare utformning av rättspolitiken. Jag kan konstatera att det fram till detta fjärde betänkande som vi nu debatterar finns 16 föreslagna tillkännagivanden. Vad gäller processrättsliga frågor är det 4 stycken.

Fru talman! Ett av tillkännagivandena gäller en översyn av reglerna om hemliga tvångsmedel. Polismyndigheten efterfrågar enklare regler för att kameraanvändning på distans i spaningssyfte ska kunna underlättas. Kristdemokraterna menar att polisen bör kunna ges möjlighet att spana på en viss person via kamerabevakning på distans eftersom det i vissa områden inte är gångbart att på plats följa en misstänkt med en handhållen kamera.

Kristdemokraterna menar att lagstiftningen måste ändras för att möjliggöra dold kamerabevakning på distans. Även om mycket har gjorts på området finns ytterligare behov av att se över lagstiftningen och att anpassa reglerna om hemliga tvångsmedel efter dagens förutsättningar.

Ett annat tillkännagivande gäller utökade möjligheter att använda så kallade preventiva tvångsmedel för att förhindra allvarliga brott. Vi vill ge en möjlighet att använda preventiva tvångsmedel för att till exempel förebygga terrorbrott. En majoritet i utskottet föreslår ett tillkännagivande på detta område.

Det föreslås också ett tillkännagivande om anpassning av regler för beslag och husrannsakan till modern teknik.

Jag vill också beröra tillkännagivandet om utökade möjligheter att beslagta dyra bilar, klockor och andra statussymboler från gängkriminella.

Det finns ett gott exempel: Criminal Assets Bureau på Irland. Där jobbar de på ett sådant sätt att när ett domstolsbeslut finns gör de husrannsakan och beslagtar klockor, smycken, väskor och lyxbilar om man inte kan förklara hur man kommit över tillgångarna på laglig väg.

Den irländska modellen vänder på bevisbördan: En person med dyr klocka, exklusiv bil eller mycket pengar behöver redogöra för och bevisa hur han tillskansat sig tillgångarna på laglig väg.

Vi menar att Sverige också borde utreda hur det förhållningssättet skulle kunna införlivas i en svensk kontext. Vad gäller arbetets organisation bör det övervägas om den svenska myndighetssamverkan kan ta efter Irlands modell med en särskild civilrättslig enhet eller om det bästa är fortsatt arbete i samverkan men med starkare muskler och ett tydligt uppdrag att varje myndighet ska prioritera arbetet.

Vi menar att det är viktigt att arbeta mer kraftfullt för att beslagta statussymboler för gängkriminella. Ett större fokus på tillgångar skulle avskräcka unga från att ge sig in i kriminalitet.

Fru talman! Jag vill avsluta med att nämna förslagen om anonyma vittnen och kronvittnen.

Att vittna är en samhällsplikt i Sverige. Det finns få legitima skäl att inte inställa sig som vittne. Ändå gör rädslan för repressalier att folk inte vittnar. Det finns exempel där både bomber och grova våldsbrott har riktats mot sådana som har velat vittna eller tagit sitt ansvar som vittnen.

Vittnesplikten är en viktig grundbult i rättssystemet, men den utmanas av element i samhället som vill etablera parallella rättsstrukturer eller stoppa enskilda rättegångar. Det handlar om direkta hot och direkt våld i samband med brottet, att personer söks upp efter brottet eller att de erbjuds ekonomisk ersättning för att inte delta i rättsprocessen. Många känner en stor oro inför att vittna. Det gäller speciellt vittnesmål som rör gängbrottslighet och grov organiserad brottslighet.

Det är ett nederlag för hela samhället när människor tystnar av rädsla för repressalier. Därför föreslår vi stärkt vittnesstöd. Och precis som det i Danmark, Norge och Nederländerna finns en möjlighet att i vissa exceptionella situationer ha anonyma vittnesmål är det dags att också Sverige utreder och inför den. Den ska kunna vara verksam i specifika typer av brottmål och när det finns allvarliga hot från gäng.

Sverige borde också införa ett system med kronvittnen, som i utbyte mot vissa fördelar kan bryta tystnadskulturen i framför allt utsatta områden.

Fru talman! Vi ser positivt på att en utredare har fått i uppdrag att analysera om det är möjligt att införa både kronvittnen och möjlighet att vittna anonymt. Det är dock angeläget att detta arbete bedrivs skyndsamt och att regeringen så snart som möjligt återkommer till riksdagen med ett lagförslag som innebär att vittnen kan avlägga sina vittnesmål anonymt.

Jag vill avsluta med att säga att vi stöder de tillkännagivanden som föreslås efter utskottshandlingen. Vi stöder också de reservationer som Kristdemokraterna lagt fram i detta betänkande. Jag väljer dock att yrka bifall enbart till reservation 27.

Anf. 59 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Det mesta av processrätten är reglerat. Dess kärna är reglerad i rättegångsbalken, en förfärligt gammal lagstiftning som kom till i ett helt annat Sverige. Principerna om behov, ändamål och proportionalitet är dock viktiga för när staten ska få gripa in – när man ska få använda tvångsmedel, hemliga eller inte; när man ska få anhålla, häkta, lägga beslag på saker som kriminella innehar och så vidare.

Jag tror att det är dags, fru talman, att vi tar ett bredare grepp om detta. Det passar dock väldigt dåligt i ett motionsbetänkande som detta, där det kommer upp mängder av olika kreativa förslag från våra kollegor här i kammaren, och en hel del från oss själva, om vad vi ska göra för att i huvudsak effektivisera åtgärderna för att kunna bekämpa brottslighet i allmänhet och grov brottslighet i synnerhet, de människor som har valt att ställa sig helt utanför lagen.

Från Liberalernas sida pekar vi på ett antal saker – dels i majoritetstexten, dels i ett antal reservationer – som vi tycker är viktiga. Det är mycket klokt som har förts fram från de tidigare talarna här. Vi tycker att detta med hemliga tvångsmedel är otroligt obehagligt men otroligt nödvändigt. Det måste kunna användas mer, och vi tror att det krävs en bred utredning om detta. Vi inkluderar även de preventiva tvångsmedlen, som är än mer obehagliga. Att kunna använda dem väldigt tidigt vid misstanke om mycket allvarliga brott, till exempel terrorism, är nödvändigt. Det finns också insynsmekanismer för att se till att det finns ett behov, ett ändamål och en proportionalitet bakom en sådan tvångsmedelsanvändning.

Vi tror också att reglerna för husrannsakan för att komma åt gängen som begår grova brott är viktiga att se över. Inte minst regeringen hjälper till med det, och det är bra.

Det som sas i Kristdemokraternas tidigare inlägg om att kunna beslagta statussymboler var välkommet. De flesta av dessa människor som vi träffar är hopplösa och grovt kriminella, men de är ju inte per definition sadister. De är helt känslolösa och går bokstavligen över lik, skapar lik, men de gör det för att tjäna pengar och ha status. Det är det som är drivkraften. Det är därför det är så viktigt att det inte lönar sig. Kan man slå mot detta på det sätt som Ingemar Kihlström så förtjänstfullt berättade om för oss i kammaren ska vi göra det. Jag tror att det är helt rätt: Ta bilarna, guld-klockorna, väskorna och vad fabian det kan vara – ursäkta, fru talman! Se till att det ryker! Då blir det kraftfullt. De är okänsliga för fängelsestraff, för de har så lite att förlora. Men att kunna leva loppa utan att gå och jobba är deras drivkraft, förutom att de är helt känslolösa.

Från Liberalernas sida tycker vi inte att det är oproblemiskt med anonyma vittnen. Men frågan om kronvittnen har Liberalerna drivit en tid, inte minst kronvittnen i de fall där en person som vittnar förklarar var ett brott-byte finns, var vapen finns, var narkotika finns, var instruktioner och dokumentation kring ett brott finns för att säkerställa att det ska kunna leda till en fällande dom när tystnadskulturen har tagit över. Kronvittnen i den bemärkelsen tycker vi är en ganska rimlig åtgärd. Det förstärker intresset av att tala sanning.

Anonyma vittnen är en svår fråga, men Europarådet är tydligt med att det är möjligt att använda sig av anonyma vittnen. Det centrala är den praxis som finns från Europarådet – att det finns möjlighet för försvaret att via domaren ifrågasätta de uppgifter som lämnas och att dessa av naturliga skäl inte kan vara den enda bevisningen eftersom vittnet är anonymt. Men det finns möjligheter, och domaren – som ju är den som dömer – gör alltid sin egen bevisvärdering. Det är klart att ett anonymt vittne ensamt sällan räcker. Det framgår också av Europarådets praxis. Där tycker jag att Sverige tar ett steg framåt.

Sedan är det samma sak här, fru talman, som med de andra betänkan- dena när det gäller samarbete mellan myndigheter. Om polisen samarbetar alltmer i Norden och på europeisk nivå tror vi att det är viktigt att åklagarna också gör det. När vi pratar Europa ser vi det som viktigt för att samla kraften inom Europol men också inom Eppo, som är det europeiska åkla- garsamarbetet. Det är centralt för att nå kraft. Det är inte oproblematiskt, vill jag understryka, men det innebär en ökad styrka i ett öppet Europa där man alltför ofta upplever att de kriminella drar alldeles för mycket nytta av just öppenheten. De ska inte kunna härja fritt, som vi diskuterat tidigare i dag.

Fru talman! För tids vinnande yrkar jag för Liberalernas del bifall en- dast till reservation 31, men som alltid står jag bakom Liberalernas samt- liga ståndpunkter i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 20 Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken

Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU37
Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya reg-
ler i brottsbalken (prop. 2019/20:119)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 21 Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar

Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU39
Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar (prop. 2019/20:88)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 24.)

§ 22 Den gemensamma parlamentariska kontrollgruppen för Euro- pol (JPSG)

Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU42
Den gemensamma parlamentariska kontrollgruppen för Europol (JPSG)
(redog. 2019/20:Europo11)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 24.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.41 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 23 Beslut om ärende som slutdebatterats den 7 maj

MJU15 Naturvård och biologisk mångfald

Punkt 4 (Reglering av gentekniken Crispr-Cas9)

1. utskottet

2. res. 5 (M)

Votering:

44 för utskottet

11 för res. 5

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 5: 11 M

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 14 (Förvaltning av den skandinaviska vargstammen)

1. utskottet

2. res. 21 (SD, C, KD)

Votering:

37 för utskottet

18 för res. 21

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 21: 10 SD, 5 C, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 18 (Licensjakt)

1. utskottet

2. res. 27 (S, V, MP)

3. res. 28 (L)

Förberedande votering:

23 för res. 27

3 för res. 28

29 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 27.

Huvudvotering:

29 för utskottet

23 för res. 27

3 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD

För res. 27: 16 S, 4 V, 3 MP

Avstod: 3 L

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Prot. 2019/20:120

13 maj

Punkt 19 (Rovdjursangrepp)

1. utskottet

2. res. 30 (C)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 22 (Skyddad skog och mark)

1. utskottet

2. res. 33 (SD)

Votering:

31 för utskottet

10 för res. 33

14 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 2 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 33: 10 SD

Avstod: 11 M, 3 C

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Helena Vilhelmsson och Martin Ådahl (båda C) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 24 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU13 Godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU17 Riksrevisionens årsredovisning för 2019

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU22 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU24 Sekretess till skydd för enskilda som lämnat stödförklaringar enligt EU:s nya förordning om det europeiska medborgarinitiativet

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

11 för res. 1

4 för res. 2

40 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Martin Ådahl (C) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

41 för utskottet

10 för res. 1

4 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 5 C, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 1: 10 SD

Avstod: 4 V

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

FiU40 Vissa frågor om försäkring och tjänstepension

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU42 Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU43 Riksrevisionens rapport om nationalräkenskaperna – en stabilare grund för finanspolitiken

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU47 Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens finansieringslösning

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

45 för utskottet

10 för res.

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res.: 10 SD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

SkU18 Höjt tak för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad

Prot. 2019/20:120
13 maj

Punkt 1 (Höjt tak för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad)

1. utskottet
2. res. 1 (V)

Votering:

51 för utskottet

4 för res. 1

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 1: 4 V

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 2 (Slopat tak för uppskov m.m.)

1. utskottet
2. res. 2 (M)
3. res. 3 (KD)

Förberedande votering:

11 för res. 2

3 för res. 3

41 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

41 för utskottet

11 för res. 2

3 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 2: 11 M

Avstod: 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

SkU26 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Schweiz

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU23 Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2019/20:120
13 maj

Punkt 2 (Förutsättningar för testköp)

1. utskottet

2. res. (M)

Votering:

44 för utskottet

11 för res.

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res.: 11 M

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

JuU16 2019 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll

Punkt 3 (Diplomatiska garantier)

1. utskottet

2. res. 2 (M, KD)

Votering:

31 för utskottet

14 för res. 2

10 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 2: 11 M, 3 KD

Avstod: 10 SD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 5 (En effektivare lag om särskild utlänningskontroll)

1. utskottet

2. res. 5 (S, MP)

3. res. 6 (SD)

4. res. 7 (V)

Förberedande votering 1:

10 för res. 6

4 för res. 7

41 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Förberedande votering 2:

19 för res. 5

10 för res. 6

26 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Huvudvotering:

32 för utskottet

19 för res. 5

4 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD, 3 L

För res. 5: 16 S, 3 MP

Avstod: 4 V

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Prot. 2019/20:120

13 maj

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU25 Polisfrågor

Punkt 2 (Administrativt stöd)

1. utskottet

2. res. 2 (M, C, V, KD, L)

Votering:

29 för utskottet

26 för res. 2

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 3 MP

För res. 2: 11 M, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 5 (Tillstånd till hotellrörelse)

1. utskottet

2. res. 4 (SD, C, L)

Votering:

37 för utskottet

18 för res. 4

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 4 V, 3 KD, 3 MP

För res. 4: 10 SD, 5 C, 3 L

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 17 (Kompetens och bemötande)

1. utskottet

2. res. 14 (V)

Votering:

51 för utskottet

4 för res. 14

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2019/20:120
13 maj

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 14: 4 V

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 30 (Åtgärder i särskilt utsatta områden)

1. utskottet

2. res. 24 (M, KD, L)

Votering:

34 för utskottet

17 för res. 24

4 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 5 C, 3 MP

För res. 24: 11 M, 3 KD, 3 L

Avstod: 4 V

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 37 (Brott av s.k. djurrättsaktivister)

1. utskottet

2. res. 31 (S, V, MP)

Votering:

32 för utskottet

23 för res. 31

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD, 3 L

För res. 31: 16 S, 4 V, 3 MP

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 38 (Arbetet mot barnpornografi)

1. utskottet

2. res. 32 (C)

Votering:

48 för utskottet

5 för res. 32

2 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 4 V, 3 KD, 1 L, 3 MP

För res. 32: 5 C

Avstod: 2 L

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -
Joar Forssell (L) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 53 (Europols mandat m.m.)

1. utskottet
2. res. 49 (L)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Prot. 2019/20:120

13 maj

Punkt 56 (Skyddade personuppgifter)

1. utskottet
2. res. 51 (M, SD, KD)

Votering:

31 för utskottet

24 för res. 51

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 51: 11 M, 10 SD, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU26 Straffrättsliga frågor

Punkt 4 (Barnfridskränkingsbrott m.m.)

1. utskottet
2. res. 4 (C)

Votering:

50 för utskottet

5 för res. 4

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 4: 5 C

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 32 (Förverkande av tillgångar från grovt kriminella)

1. utskottet
2. res. 27 (S, C, V, MP)

Votering:

27 för utskottet

28 för res. 27

294 frånvarande

Kammaren biföll res. 27.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 3 KD, 3 L

För res. 27: 16 S, 5 C, 4 V, 3 MP

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 36 (Skärpta straff för rattfylleri)

1. utskottet
2. res. 31 (KD)

Votering:

52 för utskottet

3 för res. 31

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 31: 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 44 (Preskriptionstider för sexualbrott och vissa andra allvarliga brott)

1. utskottet
2. res. 33 (M, C, KD, L)

Votering:

23 för utskottet

22 för res. 33

10 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 4 V, 3 MP

För res. 33: 11 M, 5 C, 3 KD, 3 L

Avstod: 10 SD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 54 (Livstidsstraff och förvaring)

1. utskottet
2. res. 49 (SD)

Votering:

45 för utskottet

10 för res. 49

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 49: 10 SD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 55 (Påföljder vid narkotikabrott)

1. utskottet
2. res. 51 (L)

Votering:

41 för utskottet

3 för res. 51

11 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 MP

För res. 51: 3 L

Avstod: 11 M

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Prot. 2019/20:120

13 maj

Punkt 56 (Böter)

1. utskottet

2. res. 52 (V)

Votering:

51 för utskottet

4 för res. 52

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 52: 4 V

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU27 Processrättsliga frågor

Punkt 5 (Kamerabevakning i sjukvården)

1. utskottet

2. res. 5 (M, C)

Votering:

39 för utskottet

16 för res. 5

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 5: 11 M, 5 C

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 9 (Översyn av reglerna om hemliga tvångsmedel)

1. utskottet

2. res. 7 (S, C, V, MP)

Votering:

27 för utskottet

28 för res. 7

294 frånvarande

Kammaren biföll res. 7.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 3 KD, 3 L

För res. 7: 16 S, 5 C, 4 V, 3 MP

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 12 (Preventiva tvångsmedel)

1. utskottet
2. res. 11 (S, C, V, MP)

Votering:

26 för utskottet

28 för res. 11

1 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll res. 11.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 3 KD, 2 L

För res. 11: 16 S, 5 C, 4 V, 3 MP

Avstod: 1 L

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -
Malin Danielsson (L) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha
avstått från att rösta.

Punkt 20 (Elektroniskt lagrad information)

1. utskottet
2. res. 19 (S, C, V, MP)

Votering:

27 för utskottet

28 för res. 19

294 frånvarande

Kammaren biföll res. 19.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 3 KD, 3 L

För res. 19: 16 S, 5 C, 4 V, 3 MP

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 21 (Beslag av statussymboler)

1. utskottet
2. res. 20 (S, C, V, MP)

Votering:

27 för utskottet

28 för res. 20

294 frånvarande

Kammaren biföll res. 20.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 3 KD, 3 L

För res. 20: 16 S, 5 C, 4 V, 3 MP

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 24 (Domstolarnas självständighet)

1. utskottet
2. res. 23 (M)

Votering:

44 för utskottet

11 för res. 23

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 23: 11 M

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Prot. 2019/20:120

13 maj

Punkt 29 (Anonyma vittnen)

1. utskottet

2. res. 27 (M, SD, KD)

Votering:

31 för utskottet

24 för res. 27

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP

För res. 27: 11 M, 10 SD, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 30 (Vittnesskydd)

1. utskottet

2. res. 28 (SD)

3. res. 29 (C)

Förberedande votering:

11 för res. 28

5 för res. 29

39 avstod

294 frånvarande

Kammaren biträdde res. 28.

Joar Forssell (L) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markrats ha röstat ja.

Huvudvotering:

40 för utskottet

10 för res. 28

5 avstod

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 28: 10 SD

Avstod: 5 C

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Punkt 32 (Svensk anslutning till Europeiska åklagarmyndigheten)

1. utskottet

2. res. 31 (M, KD, L)

Votering:

38 för utskottet

17 för res. 31

294 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2019/20:120
13 maj

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 16 S, 10 SD, 5 C, 4 V, 3 MP
För res. 31: 11 M, 3 KD, 3 L
Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU37 Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU39 Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU42 Den gemensamma parlamentariska kontrollgruppen för Euro-pol (JPSG)

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 25 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2020) 197 Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2011/16/EU för att åtgärda det akuta behov av att skjuta upp vissa tidsfrister för inlämning och utbyte av upplysningar i fråga om beskattning som följer av covid-19-pandemin

§ 26 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 13 maj

2019/20:1297 Ordningvakter i stadsparker och på badplatser

av *Ingemar Kihlström* (KD)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2019/20:1294 Läxhjälp under coronapandemin

av *Kristina Axén Olin* (M)

till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

2019/20:1289 Statsministerns deltagande till intervjuer

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsminister *Stefan Löfven* (S)

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 16 anf. 34 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med § 18 anf. 53 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.41 och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

JOHAN WELANDER

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Val av riksrevisionsdirektör	1
Anf. 1 KARIN ENSTRÖM (M).....	1
Anf. 2 FÖRSTE VICE TALMANNEN	2
§ 2 Justering av protokoll	2
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 4 Ärenden för bordläggning	3
§ 5 Godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet.....	3
Konstitutionsutskottets betänkande 2019/20:KU13	3
Anf. 3 IDA KARKIAINEN (S).....	3
Anf. 4 ERIK OTTOSON (M)	4
Anf. 5 MIA SYDOW MÖLLEBY (V)	4
Anf. 6 CAMILLA HANSÉN (MP).....	5
(Beslut fattades under § 24.)	6
§ 6 Riksrevisionens årsredovisning för 2019	6
Konstitutionsutskottets betänkande 2019/20:KU17	6
(Beslut fattades under § 24.)	6
§ 7 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder	6
Konstitutionsutskottets betänkande 2019/20:KU22	6
(Beslut fattades under § 24.)	6
§ 8 Sekretess till skydd för enskilda som lämnat stödförklaringar enligt EU:s nya förordning om det europiska medborgarinitiativet	6
Konstitutionsutskottets betänkande 2019/20:KU24	6
Anf. 7 MIKAEL STRANDMAN (SD)	6
Anf. 8 MIA SYDOW MÖLLEBY (V)	7
Anf. 9 ERIK OTTOSON (M)	8
Anf. 10 CAMILLA HANSÉN (MP).....	9
(Beslut fattades under § 24.)	9
§ 9 Vissa frågor om försäkring och tjänstepension	10
Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU40	10
(Beslut fattades under § 24.)	10
§ 10 Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring	10
Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU42	10
(Beslut fattades under § 24.)	10
§ 11 Riksrevisionens rapport om nationalräkenskaperna – en stabilare grund för finanspolitiken	10
Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU43	10
(Beslut fattades under § 24.)	10
§ 12 Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens finansieringslösning	10
Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU47	10
Anf. 11 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	10
Anf. 12 INGELA NYLUND WATZ (S).....	12
Anf. 13 DENNIS DIOUKAREV (SD) replik	13

Anf. 14	INGELA NYLUND WATZ (S) replik.....	13
Anf. 15	DENNIS DIOUKAREV (SD) replik.....	14
Anf. 16	INGELA NYLUND WATZ (S) replik.....	14
	(Beslut fattades under § 24.).....	14
§ 13	Höjt tak för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad.....	15
	Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU18	15
Anf. 17	KJELL JANSSON (M)	15
Anf. 18	TONY HADDOU (V).....	16
Anf. 19	HAMPUS HAGMAN (KD).....	17
Anf. 20	ANNA VIKSTRÖM (S).....	18
Anf. 21	HELENA VILHELMSSON (C).....	19
Anf. 22	JOAR FORSSELL (L)	20
	(Beslut fattades under § 24.).....	21
§ 14	Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Schweiz	21
	Skatteutskottets betänkande 2019/20:SkU26	21
	(Beslut fattades under § 24.).....	21
§ 15	Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet	21
	Civilutskottets betänkande 2019/20:CU23	21
Anf. 23	CECILIE TENFJORD TOFTBY (M).....	21
Anf. 24	AMANDA PALMSTIERNA (MP).....	23
Anf. 25	CECILIE TENFJORD TOFTBY (M) replik.....	23
Anf. 26	AMANDA PALMSTIERNA (MP) replik	24
Anf. 27	CECILIE TENFJORD TOFTBY (M) replik.....	24
Anf. 28	AMANDA PALMSTIERNA (MP) replik	24
	(Beslut fattades under § 24.).....	25
§ 16	2019 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll	25
	Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU16.....	25
Anf. 29	GUSTAF LANTZ (S)	25
Anf. 30	MIKAEL DAMSGAARD (M).....	26
Anf. 31	ADAM MARTTINEN (SD).....	28
Anf. 32	LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	29
Anf. 33	ANDREAS CARLSON (KD)	31
Anf. 34	JOHAN HEDIN (C)	32
Anf. 35	JOHAN PEHRSON (L).....	33
Anf. 36	JOHANNA ÖFVERBECK (MP).....	34
	(Beslut fattades under § 24.).....	35
§ 17	Polisfrågor	35
	Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU25.....	35
Anf. 37	FREDRIK LUNDH SAMMELI (S).....	35
Anf. 38	JOHAN FORSSELL (M)	37
Anf. 39	KATJA NYBERG (SD)	39
Anf. 40	HELENA VILHELMSSON (C).....	41
Anf. 41	LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	43
Anf. 42	ANDREAS CARLSON (KD)	44
Anf. 43	JOHAN PEHRSON (L).....	46
Anf. 44	LORENTZ TOVATT (MP)	49
Anf. 45	JOHANNA ÖFVERBECK (MP).....	50
Anf. 46	KATJA NYBERG (SD)	51

(Beslut fattades under § 24.)	51
§ 18 Straffrättsliga frågor	51
Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU26.....	51
Anf. 47 GUSTAF LANTZ (S)	51
Anf. 48 JOHAN FORSSELL (M).....	53
Anf. 49 ADAM MARTTINEN (SD)	54
Anf. 50 JOHAN HEDIN (C).....	56
Anf. 51 LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	57
Anf. 52 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)	58
Anf. 53 JOHAN PEHRSON (L)	60
(Beslut fattades under § 24.)	62
§ 19 Processrättsliga frågor	62
Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU27.....	62
Anf. 54 GUSTAF LANTZ (S)	62
Anf. 55 MIKAEL DAMSGAARD (M)	63
Anf. 56 KATJA NYBERG (SD).....	65
Anf. 57 HELENA VILHELMSSON (C)	66
Anf. 58 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)	68
Anf. 59 JOHAN PEHRSON (L)	69
(Beslut fattades under § 24.)	71
§ 20 Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken	71
Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU37.....	71
(Beslut fattades under § 24.)	71
§ 21 Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar.....	71
Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU39.....	71
(Beslut fattades under § 24.)	71
§ 22 Den gemensamma parlamentariska kontrollgruppen för Europol (JPSG).....	71
Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU42.....	71
(Beslut fattades under § 24.)	71
Ajournering.....	72
Återupptaget sammanträde.....	72
§ 23 Beslut om ärende som slutdebatterats den 7 maj	72
MJU15 Naturvård och biologisk mångfald	72
§ 24 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	73
KU13 Godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet	73
KU17 Riksrevisionens årsredovisning för 2019.....	73
KU22 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder	73
KU24 Sekretess till skydd för enskilda som lämnat stödförklaringar enligt EU:s nya förordning om det europeiska medborgarinitiativet	74
FiU40 Vissa frågor om försäkring och tjänstepension	74
FiU42 Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring.....	74
FiU43 Riksrevisionens rapport om nationalräkenskaperna – en stabilare grund för finanspolitiken.....	74

FiU47 Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens finansieringslösning	74	Prot. 2019/20:120
SkU18 Höjt tak för uppskov med kapitalvinst vid avyttring av privatbostad	75	13 maj
SkU26 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Schweiz.....	75	-----
CU23 Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet	75	
JuU16 2019 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll	76	
JuU25 Polisfrågor.....	77	
JuU26 Straffrättsliga frågor.....	79	
JuU27 Processrättsliga frågor.....	81	
JuU37 Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken.....	84	
JuU39 Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar	84	
JuU42 Den gemensamma parlamentariska kontrollgruppen för Europol (JPSG).....	84	
§ 25 Bordläggning.....	84	
§ 26 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	84	
§ 27 Kammaren åtskildes kl. 16.32.....	85	